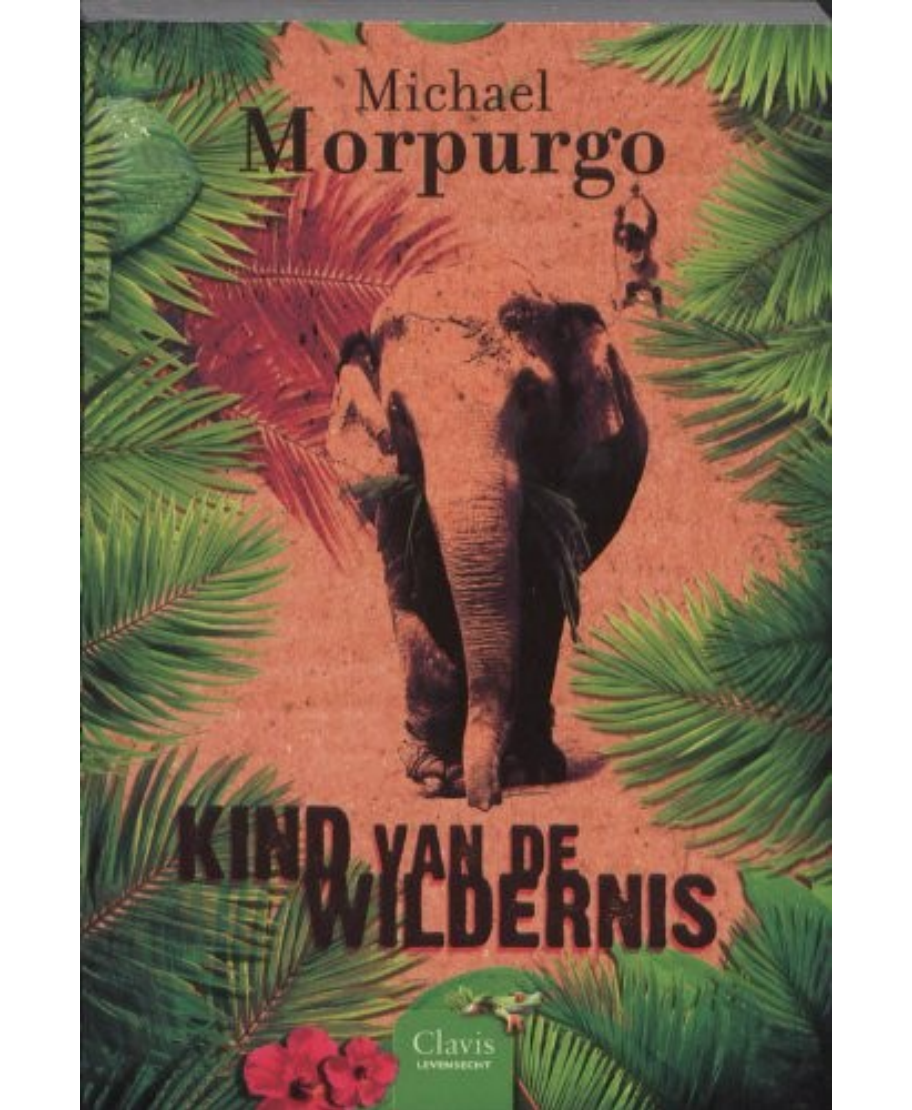

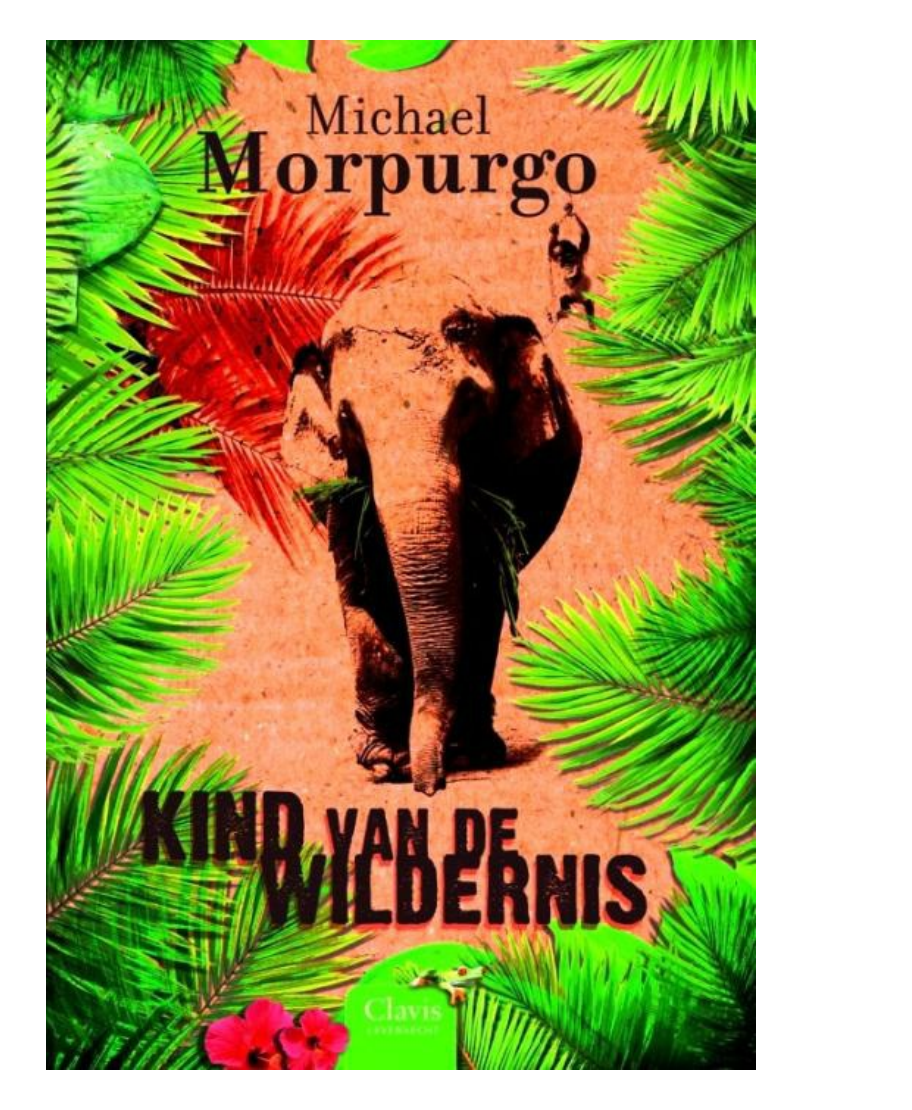
The book cover features a central illustration of an elephant standing on a reddish-brown dirt path in a jungle. The path is flanked by dense green foliage, including large palm fronds and broad leaves. In the upper right background, a small figure of a person is visible climbing a tree. The overall style is that of a classic children's book illustration.

Michael
Morpurgo

**KIND VAN DE
WILDERNIS**

The logo for Clavis Levensbeent is located at the bottom center. It consists of a green rectangular box containing the text 'Clavis' in a large, white, serif font, with 'LEVENSBEEFT' in a smaller, white, sans-serif font below it. To the left of the box is a small illustration of a red flower, and to the right is a small illustration of a green plant.

Clavis
LEVENSBEEFT

Michael
Morpurgo

**KIND VAN DE
WILDERNIS**

Clavis
LEVENSBACHT

Michael Morpurgo

Kind van de wildernis

2010, NL, Jeugd

Vertaling van Running wild

Will wordt door zijn moeder verrast met een reis naar Indonesië. Dat is precies wat ze nodig hebben om de dood van Wills vader te verwerken. Het is een fijne vakantie, tot Oona, de olifant waar Will op het strand op rijdt, zich vreemd begint te gedragen. En dat is het moment waarop de tsunami losbreekt.

NBD | Biblion recensie

De vader van de 9-jarige Will sneuvelt tijdens de oorlog in Irak. Om dit verlies te verwerken worden Will en z'n moeder door opa en oma voor een kerstvakantie naar Indonesië gestuurd. Will maakt daar net zijn eerste ritje op een olifant, als het vakantieparadijs wordt getroffen door een tsunami. De olifant vlucht met Will op zijn rug de jungle in. Maanden zwerft Will met de olifant door de jungle en leert daar te overleven. Ook leert hij er andere dieren kennen en krijgt hij

te maken met gevaarlijke illegale jagers en houtkappers. Het verhaal wordt verteld in de ik-vorm. De karakters worden prima beschreven, waarbij het dier ook echt een dier blijft en geen menselijke trekjes gaat vertonen. De communicatie met de dieren wordt mooi beschreven. Het denkpatroon van Will is soms wel heel erg volwassen. Er worden vrij lange zinnen gebruikt, met soms een enkel moeilijk woord. Ondanks dit alles een heel bijzonder, boeiend en avontuurlijk boek over het leven in de jungle. Voor alle kinderen die van wilde dieren houden. Vanaf ca. 10 jaar.

TOC

59314 words
(0 images)

1: En plots verandert alles	3137 (0)
2: Kijk me alsjeblieft aan en glimlach	4710 (0)
3: Geen bladeren, Oona, ik eet geen bladeren	6770 (0)
4: Tijger! Tijger!	6873 (0)
5: Vijgenfestijn	6555 (0)
6: God in de hel	8849 (0)
7: De Andere	5759 (0)
8: Vlammenzee	5997 (0)
9: Het opvangcentrum	4854 (0)
10: Olifantenkind	4698 (0)
Postscriptum: Geschreven door de grootvader van Will 1 januari 2009	862 (0)

1

En plots verandert alles

De zee rolde gezapig op het strand. Onder me liep de olifant over het zachte, geruisloze zand. Hoe verder we langs het strand liepen, weg van het hotel, weg van de verre kreten van de zwemmers in zee, hoe stiller alles werd. Ik genoot van het ritmische wiegen van de rit, sloot mijn ogen en ademde de rust in. Alles wat er was gebeurd, wat me hierheen had gebracht, was nu heel ver weg.

En terwijl ik daar op die olifant zat te wiegen in de zon, moest ik opeens aan papa's olifantengrap denken. Normaal kan ik grappen nooit onthouden, maar deze wel, omdat papa ze zo vaak vertelde. Ik kende de grap helemaal uit het hoofd, woord voor woord zoals hij ze vertelde.

“Ken je die van de olifant en de bananen, Will?” begon hij altijd, en dan ging hij zonder op mijn antwoord te wachten verder: “Een man en een jongen zitten tegenover elkaar in de trein. Bij de man ligt er een groot pak bananen op schoot.

Opeens trekt hij een banaan van de tros. Hij staat op, duwt het raampje open en gooit de banaan naar buiten. Een paar minuten later doet hij hetzelfde. Nog een paar minuten later: weer een banaan uit het raam. De jongen weet niet wat hij ziet. Hij staart de man verbijsterd aan. Na een stuk of tien bananen durft hij het eindelijk te vragen: ‘Excuseer, meneer,’ zegt hij, ‘waarom gooit u toch al die bananen uit het raam?’

‘Om de olifanten weg te jagen,’ antwoordt de man.

‘Maar hier zijn toch helemaal geen olifanten,’ zegt de jongen.

Antwoordt de man: ‘Inderdaad. Goed spul, hè, die bananen!’”

Ik vond die grap geweldig, vooral omdat papa er zelf altijd zo om moest lachen als hij ze vertelde. En ik was dol op die lach van hem. Als papa thuis was, bracht die lach het hele huis tot leven.

Maar daar wilde ik niet aan denken, want ik wist wat er dan zou gebeuren en daar had ik echt geen zin in. Dus probeerde ik aan een treinreis te denken, eentje waar papa niet bij was geweest. Ik wilde vooral niet aan papa denken. Niet nu, niet opnieuw. Er borrelde meteen een hele stroom herinneringen op, want zo werkt dat nu eenmaal, denk ik: elke herinnering roept een andere op.

Die herinneringen aan treinreizen mochten voor mijn part blijven komen, en vooral deze ene. Ik was dol op treinen, op

de muziek die ze maakten als ze over de sporen denderden. Ik vond het heerlijk om mijn hoofd tegen het koude raam te houden, een regendruppel die over het glas gleed met mijn vinger te volgen en naar buiten te kijken, naar het landschap dat voorbijraasde, naar de koeien en de paarden in de wei, naar de zwermen spreeuwen die in de wind zwenkten en de V van ganzen hoog tegen de avondlucht.

En ik keek ook altijd of ik geen dieren zag, vossen of konijntjes, of zelfs een ree. Als ik een glimp van zo'n beestje kon opvangen, was ik de koning te rijk. Dat was mijn hoogtepunt van de reis. Vooral omdat ze nooit wegrenden, maar je vanuit hun wilde wereld gewoon stonden aan te staren, een beetje nieuwsgierig misschien, maar heel kalm. Het was alsof ze probeerden te zeggen: je mag hier best voorbijkomen, hoor, als je maar niet blijft, als je ons maar met rust laat. Ik verlangde er altijd naar om bij hen te horen. Aan die vluchtige blik in hun wereld had ik nooit genoeg.

Maar op deze treinreis had ik geen vossen of herten gezien, zelfs geen konijntje, gewoon omdat ik er niet naar had gezocht. Ik zat met mijn gedachten elders. Niet dat ik dat wilde, het gebeurde vanzelf. Het landschap was een waas van grijze lucht en groene velden, onderbroken door de eentonige regelmaat van een eindeloze rij telefoonpalen. Het interesseerde me allemaal niet. Ik wou dat deze treinreis eeuwig duurde, niet omdat ik er ook maar één seconde van

genoot, maar omdat ik niet op onze bestemming wilde aankomen.

Ik keek naar mama, die naast me zat, maar ze beantwoordde mijn blik niet. Ze was diep in gedachten verzonken, en ik wist precies wat voor gedachten. Dezelfde als die van mij, en zulke gedachten kon je maar beter niet onderbreken.

Ik voelde me opnieuw schuldig voor vanmorgen, omdat ik aan de ontbijttafel tegen haar had geschreeuwd. Dat had ik niet moeten doen, maar het was ook zo'n schok geweest. Ze had me helemaal niet gewaarschuwd, maar het heel zakelijk meegedeeld: "We gaan terug naar huis, Will. Onmiddellijk als we onze koffers hebben gepakt. Oma zegt dat ze ons naar het station wil brengen."

Ik probeerde nog te protesteren, maar ze luisterde niet. En toen begon ik te schreeuwen en ik rende naar de hooisluur, waar ik helemaal naar de top van de hooiberg klom. Daar zat ik te mokken tot opa me kwam halen en me naar beneden riep. Mama was helemaal overstuur, zei hij, en dat was het laatste wat we wilden, na alles wat er was gebeurd. Hij had natuurlijk gelijk. Het was ook helemaal niet mijn bedoeling haar van streek te maken, maar ik had me er zo op verheugd om Kerstmis bij oma en opa op de boerderij te vieren. Dit was het huis waar papa was opgegroeid. Hier hadden we elke kerst van mijn leven gevierd, of papa met

verlof was of niet.

Maar als ik eerlijk ben, was dat niet de enige reden waarom ik tegen haar schreeuwde. Het was ook omdat ik verschrikkelijk bang was om naar huis te gaan. En ik wist dat mama er net zo bang voor was. Daarom snapte ik ook niet waarom ze opeens zulke haast had om te vertrekken. En er was nog iets wat ik niet begreep. Voor ze er aan de ontbijttafel mee voor de dag kwam, had ze met geen woord over haar plannen gerept. Ze deelde het gewoon mee. Dat was echt niets voor haar. Mama overlegde alles met mij, altijd.

Trouwens, een paar weken geleden had ze zelf nog gezegd dat het ons deugd zou doen om bij oma en opa te gaan logeren, om even weg te zijn van het huis en de herinneringen. En dat we nu beter een tijd dicht bij oma en opa konden blijven, omdat we er met z'n allen doorheen moesten, en dat zoiets makkelijker ging als je het samen deed. Waarom zei ze dan nu opeens het tegenovergestelde?

Ik staarde uit het raam zonder iets te zien, probeerde mijn gedachten te ordenen. Misschien wilde ze wel weg omdat oma haar op de zenuwen werkte. Oma was inderdaad niet de makkelijkste. Ze liep altijd alles te regelen, iedereen te vertellen wat je wel of niet mocht doen, zelfs wat je moest denken. Alles moest gaan zoals zij het wilde, en daar werd je soms helemaal gek van. Maar mama zei dan altijd dat oma nu eenmaal zo was, en dat we dat maar moesten verdragen, net

zoals opa dat deed.

Nee, het was niet om oma dat we vertrokken. Dat hield geen steek. Maar waarom dan wel? Zeker niet om opa en ook niet om de boerderij, want dat vonden mama en ik de mooiste plek op aarde. Voor mij was het zelfs de hemel op aarde. Ik hield van de boerderij, wat voor weer het ook was. Voor het ontbijt was ik al uit de veren om samen met opa de koeien te gaan melken en de kalfjes te voeren, en op weg naar binnen lieten we de kippen en ganzen uit hun hok. Na het ontbijt mocht ik met opa op de tractor en als we ver genoeg van de boerderij waren en oma ons niet meer kon zien, mocht ik af en toe zelfs sturen. We gingen kijken bij de schapen, om de lammetjes te tellen of het hek te repareren, als dat nodig was. We deden alles wat er moest gebeuren, en we deden het samen.

En opa was een wandelende natuurencyclopedie. Hij herkende elke vogel aan zijn gezang, elke plant. Hij had zelfs een wekelijkse column in de plaatselijke krant, dus hij wist waarover hij het had, en ik vond het heerlijk om hem erover te horen vertellen. Toen opa en ik op een middag binnenkwamen voor de lunch, zei oma: “Jij voelt je op de boerderij als een vis in het water, hè, Will? Jij zou nog met je laarzen gaan slapen, als je mocht. Je bent net je grootvader.”

Daar had ze gelijk in. Opa was een man van weinig woorden, en zo was ik ook. Maar we kenden elkaar ook zo

goed dat we niets hoefden te zeggen. Opa repte met geen woord over wat er was gebeurd. Behalve die ene keer, toen we na het melken onze handen stonden af te spoelen. “We moeten eens praten, Will,” begon hij. “Ik heb de laatste tijd veel nagedacht, en volgens mij zit het zo: als je je snijdt, was je de wond uit en plak je er een pleister op. En dan geef je die wond de tijd om te genezen. Je trekt de pleister er niet telkens weer af om naar de wond te kijken, want dan voel je de pijn weer. En je gaat je ook niet afvragen waarom je je hebt gesneden, want dat helpt evenmin. Ik bedoel maar: soms, en ik weet dat veel mensen daar tegenwoordig anders over denken, maar soms is het beter om niet te veel stil te blijven staan bij je pijn. Dus vind je het goed dat we er vanaf nu over zwijgen? Behalve als je zin hebt om erover te praten, natuurlijk.”

Maar daar had ik geen zin in, en dus werd er tussen ons met geen woord meer over gerept. En trouwens, oma praatte er ook bijna nooit over, toch niet als ik erbij was. We hadden een soort onuitgesproken overeenkomst om er niets over te zeggen, en daar was ik blij om. Ik wist heel goed dat ze het voor mij deden, om me te sparen. Ze deden hun best om me af te leiden.

Maar het probleem was dat die pijn er altijd was, dat hij altijd in ons achterhoofd zat, al deden oma en opa nog zo hun best om ons bezig en gelukkig te houden. En we waren ook

gelukkig, zo gelukkig als we nog konden zijn. Maar tegen bedtijd zag ik altijd vreselijk op tegen de nacht. En één blik op mama's gezicht vertelde me dat zij net hetzelfde probleem had.

Het maakte geen enkel verschil of ik mijn nachtlampje aan liet of niet. Als ik in mijn bed lag, kwam die hele vloedgolf van gebeurtenissen weer op me af, het verdriet, de pijn en, het ergste van alles, de verschrikkelijke onomkeerbaarheid van de feiten. Elke nacht verlangde ik naar de slaap om te kunnen vergeten, om die gedachten niet eindeloos te hoeven herkauwen. Maar hoe meer ik naar de slaap verlangde, hoe langer ik wakker lag. Dan lag ik in mijn bed te luisteren naar de gedempte gesprekken in de keuken.

Als ik me concentreerde, kon ik bijna alles verstaan wat er werd gezegd. Ik wilde niet luistervinken, maar soms was het sterker dan mezelf. Dan hoorde ik mama weer snikken, en soms oma ook. En dan lag ik mee te huilen, en als ik eenmaal was begonnen, kon ik niet meer ophouden tot ik in slaap viel, omdat alles wat mama daarbeneden in de keuken zei, bijna letterlijk mijn gevoelens verwoordde.

Diezelfde woorden wervelden, zelfs nu ik hier op een Indonesisch strand op een olifant zat, nog door mijn hoofd. Voor ons scharrelde een hagedis of leguaan over het zand om in de schaduw van de palmbomen te verdwijnen. Over de zee scheerde een zeearend. Er was zo veel te zien, maar mijn

herinneringen lieten me niet met rust. Ik probeerde mezelf te dwingen in het nu te leven, te genieten van elk moment, van de schoonheid van dit vreemde paradijs, en heel even lukte dat ook, maar niet lang genoeg. Dus besloot ik dat, als ik toch aan vroeger moest denken, ik alleen nog aan de goeie momenten zou denken: aan de tractorritjes met opa, aan de keer dat ik een schaap hielp bevallen en het lammetje warm mocht wrijven, of aan die keer dat ik bij het krieken van de dag een vos in de bovenste weide had zien lopen.

Maar nu drongen de woorden die ik mama een paar avonden geleden in de keuken had horen zeggen, weer op de voorgrond. En ze wogen even zwaar op mijn hart als de eerste keer.

“Waarom moest hij ook naar die rotoorlog? Wat moet ik tegen Will zeggen, oma? Hoe vertel je zoiets aan een kind van negen? Het is zo onrechtvaardig allemaal. Voor hem moet ik me sterk houden, terwijl ik het zou willen uitgillen. Ik weet dat hij uw zoon was, oma. Ik weet dat ik dit niet zou mogen zeggen, dit niet zou mogen voelen. Maar zo voel ik het wél. Ik hou van uw zoon. Van het eerste moment dat ik hem zag. Maar ik ben zo woest op hem dat ik hem soms bijna haat. Dat is toch verschrikkelijk? Thuis moet ik tegen iedereen doen alsof ik trots op hem ben omdat hij voor de goede zaak is gestorven, alsof ik het moedig draag en het allemaal aankan. Ik ben wel trots op hem, maar ik kan het helemaal niet aan, ik

ben helemaal niet moedig en dat van die goede zaak is klinkklare onzin. Ik wil weten waarom hij dood is. Waarom? Waarom hij?”

Toen ze later zelf naar bed gingen, en mama me zoals gewoonlijk nog een nachtzoen kwam geven, deed ik alsof ik sliep. Maar eigenlijk lag ik te huilen, en toen ze weer weg was, bleven de tranen komen, de hele nacht lang. Die nacht had ik het gevoel dat ik verdronk in mijn verdriet.

Als ik me nu weer in die herinneringen verloor, zou ik dat verdriet weer helemaal opnieuw moeten doorworstelen, en dat wilde ik niet. Dus dwong ik mijn gedachten een andere kant op. Vanaf nu zou ik alleen nog aan de goede tijden denken. De mooie momenten zouden me door de dag helpen, mijn verdriet verzachten en een glimlach op mijn gezicht toveren. En ik had het gevoel dat het nog lukte ook. Bijna voelde ik mama's armen weer om me heen, en hoe ze met haar hand mijn haren achter mijn oor streek. Maar toen herinnerde ik me dat ze dat op die allerlaatste dag dat we met z'n drieën thuis waren, ook had gedaan.

§

Ik zag het allemaal weer voor me, precies zoals het was gebeurd: papa die in zijn uniform het pad af liep, mama die naast me stond, hem met haar arm om mijn schouder nakeek en afwezig mijn haar achter mijn oor streek. Nadat we hem

hadden uitgewuifd, bleven we in onze ochtendjas staan kijken hoe het melkwagentje de straat in getuft kwam.

“Maak je maar geen zorgen, Will,” had mama gezegd. “Papa is daar al twee keer geweest. Hij redt zich wel. Voor je het weet, is hij alweer thuis, dat zul je zien.”

“Ik weet het,” had ik geantwoord. Toen ik even later naar haar opkeek, zag ik dat ik haar ondanks haar tranen een glimlach had ontfutseld en dat ik precies de juiste woorden had gevonden.

De middag van een maand of wat later stond onuitwisbaar in mijn geheugen gegrift. En ondanks al mijn pogingen om het te vermijden, beleefde ik elke seconde van die middag hier op die olifant, op een strand duizenden kilometers van huis, helemaal opnieuw. Het was een regenachtige zondagmiddag. We zaten gezellig onderuitgezakt in de sofa naar Shrek 2 te kijken. Dat was mijn lievelingsfilm. Ik had hem een paar maanden eerder voor mijn verjaardag van papa gekregen. Het was zeker al de tiende keer dat we hem zagen, maar we genoten er nog evenveel van en begonnen al te lachen voor een hilarische situatie of grap in beeld kwam.

Toen werd er aangebeld.

“Nee, hè, wie is dat nu weer?” zei mama. Ze duwde op de pauzeknop, stond met tegenzin op en ging kijken wie er voor de deur stond. Mij kon het niet schelen wie het was, ik wilde gewoon verder naar Shrek kijken. Er klonken gedempte

stemmen in de gang, voetstappen naar de keuken. De deur viel dicht. Wie het bezoek ook was, mama zou er in elk geval nog een hele tijd zoet mee zijn. Dus duwde ik op de playknop en ik nestelde me weer in de sofa om verder te kijken. Pas toen de film uit was, een uur later of zo, begon ik het een beetje vreemd te vinden dat mama nog steeds niet terug was, want ik wist dat ze Shrek bijna net zo leuk vond als ik. Dus liep ik naar de keuken.

Ze was alleen en zat met gebogen hoofd aan de keukentafel, met haar handen om een kop thee. Ze keek niet op toen ik binnenkwam en zei ook een hele tijd niets. Toen zag ik dat er iets aan de hand was.

“Wie was dat?” vroeg ik haar. “Aan de deur daarnet.”

“Kom even bij me zitten, Will,” zei ze. Haar stem klonk zo zacht en ver weg dat ik haar nauwelijks hoorde. Toen ze opkeek, zag ik dat haar ogen rood waren van het huilen. “Er is iets gebeurd met papa. Ik had je verteld waar hij naartoe moest, hè? We hadden Irak op de kaart gezocht en het dorp waar hij gelegerd was? Nou, er lag een bom op de weg en hij zat in een jeep...” Ze reikte over de tafel naar mijn handen en nam ze in die van haar. “Hij is dood, Will.”

Een tijdlang zeiden we allebei niets. Ik kroop op haar schoot omdat ik wist dat ze dat nodig had, omdat ik dat nodig had. We huilden niet. We hielden elkaar alleen maar stevig vast, zo stevig als we konden. Het voelde alsof we de pijn uit

de ander probeerden te knijpen. ‘s Avonds lagen we hand in hand op mijn bed. We hadden nog steeds geen woord gezegd. Toen stelde ik haar de vraag die al de hele avond rondmaalde in mijn hoofd.

“Waarom, mama? Waarom moest hij naar de oorlog?”

Het duurde even voor ze antwoordde. “Omdat hij soldaat is, Will,” zei ze. “Als landen in oorlog zijn, gaan hun soldaten vechten. Zo is het altijd geweest. Dat is de taak van soldaten.”

“Dat weet ik wel, mama. Dat heeft papa me verteld,” zei ik. “Maar waarom is daar oorlog?”

Ze antwoordde niet.

2

Kijk me alsjeblieft aan en glimlach

De jonge mahout, die de olifant bij het oor of bij de slurf leidde, droeg een lang, loszittend wit hemd. De olifant probeerde het met zijn slurf te pakken en eraan te trekken. Maar de mahout negeerde hem en liep door terwijl hij de olifant de hele tijd sussende woordjes toefluisterde. Ik brandde van nieuwsgierigheid naar wat hij allemaal zei, maar durfde het niet te vragen. Hij leek heel aardig, want telkens als hij zich omdraaide om te kijken of alles nog in orde was, kreeg ik een stralende glimlach. Blijkbaar had hij gewoon geen zin om te praten. Ik wist zelfs niet of hij wel Engels sprak. Maar als ik geen gesprek met hem aanknoopte, zou ik weer alleen met mijn gedachten zijn, en dat wilde ik niet. Bovendien wilde ik meer te weten komen over de olifant. Ik besloot het er maar op te wagen.

“Hoe heet hij?” vroeg ik.

“Het is geen hij, maar een zij,” antwoordde de jongen in

vrijwel perfect Engels. “En ze heet Oona. Ze is twaalf jaar en ze is als een zus voor me. Ik ken haar al van haar geboorte.” Nu de jongeman was gaan praten, leek hij niet meer te kunnen stoppen. Hij praatte ook heel snel, te snel, en draaide zich geen enkele keer om, zodat ik behoorlijk mijn best moest doen om er iets van te verstaan.

Terwijl hij de slip van zijn hemd uit de greep van Oona's slurf probeerde te trekken, vertelde hij verder. “Ze is dol op dit hemd en van mensen houdt ze ook. Oona is heel zachtaardig en intelligent. Ondeugend ook, je moest eens weten hoe ondeugend. Soms zet ze het zomaar op een lopen en dan is ze bijna niet meer te stoppen. En als ze stopt, krijg je haar niet meer in beweging. En weet je waar Oona het allermeeest van houdt? Dat zal ik je vertellen. Van de zee. Maar vandaag doet ze vreemd. Ik denk dat ze zich niet zo lekker voelt. Vanochtend liep ik met haar naar de branding voor haar dagelijkse bad, maar ze wilde er niet in. Ze bleef maar naar de golven staren alsof ze de zee nooit eerder had gezien. Ik zei nog dat de zee precies hetzelfde was als gisteren, maar ze weigerde erin te gaan, en Oona kun je niet dwingen, zoveel is zeker.”

Eindelijk kon hij zijn hemd uit haar greep bevrijden. “Dank je, Oona, da's lief van je,” zei hij terwijl hij haar oor streek. “Zie je, ze voelt zich al een stuk beter. Ik denk dat ze je aardig vindt. Dat zie ik aan haar ogen. Aan de blik van een

olifant kun je zien wat hij denkt, echt waar.”

Hierna stelde ik geen vragen meer, want ik had het veel te druk met me te amuseren. Ik genoot met volle teugen van deze rit. Het viel me op dat de olifant vreemde vlekken had, een soort roze pigment onder haar grijze huid. Een roze olifant! Ik schaterde het uit en de olifant schudde met haar slurf, alsof ze de grap snapte en er niet om kon lachen.

Alles wat ik zag, was nieuw en spannend voor me, het diepe blauw van de spiegelgladde oceaan aan de ene kant, en aan de andere kant het sombere groen van de jungle, waarvan de bomen tot aan het zand kwamen. En achter de bomen zag ik de heuvels hoger en hoger klimmen, tot ze in de wolken verdwenen. Voor me leek het smalle strand zich eindeloos uit te strekken en ik hoopte dat er aan deze rit ook geen einde zou komen. Mama had blijkbaar toch gelijk, dit was de ideale plek om te vergeten. Al vergat ik niets. Dat lukte me niet.

Mama en ik waren die eerste dagen als zombies doorgekomen. Samen hadden we alles doorstaan, de kaartjes, de tientallen ruikers bloemen die ze voor de deur hadden gelegd. Op het journaal lieten ze steeds maar diezelfde foto van papa in uniform zien, nooit eens eentje zoals hij thuis was.

En dan was er de rit naar de luchthaven met oma en opa voorin. Er werd geen woord gezegd. Mama zat naast me op de achterbank de hele tijd uit het raampje te staren. Maar af en toe kneep ze eens in mijn hand, om me gerust te stellen,

en dan deed ik hetzelfde terug. Dat werd een geheim teken tussen ons, een soort code. Eén keer knijpen betekende: 'Ik ben er voor je, samen slaan we er ons wel door'. Twee keer betekende: 'Kijk me alsjeblieft aan, ik heb behoefte aan een glimlach'.

Op het tarmac van het winderige vliegveld keken we toe terwijl het vliegtuig landde en taxiede tot het stilstond. Een doedelzakspeler begeleidde de soldaten van papa's regiment die de kist met de Britse vlag erop tergend traag uit het vliegtuig droegen. Daarna volgden nog meer lange dagen van stil verdriet. Oma en opa bleven bij ons logeren om voor ons te zorgen. Oma kookte, al kregen we geen hap door de keel, en opa snoeide de haag, maaide het gras en wiede het bloembed. Oma vond altijd weer iets om te poetsen, op te ruimen, te boenen of te strijken. Ze nam ook de telefoon en de voordeur voor haar rekening. Heel wat bezoekers moesten worden afgescheept. Dat was opa's taak. Net zoals de boodschappen. Soms ging ik met hem mee om even een frisse neus te halen.

Voor de begrafenis stroomde de hele straat vol en ook de kerk was afgeladen vol. De doedelzakspeler liet een klaagzang door de druilerige lucht boven het kerkhof snijden en soldaten vuurden saluutschoten af. Hun echo's zinderden eindeloos na. Toen ze na afloop weggingen, zag ik dat iedereen zijn hoed moest vasthouden voor de wind. Alleen

de baretten van de soldaten bleven stevig op hun plaats en ik vroeg me af hoe dat kon. Elke keer als ik opkeek, zag ik mensen naar me staren. Keken ze of ik huilde? Nou, dat deed ik mooi niet, want mama stond naast me en kneep één, twee keer in mijn hand.

Op de koffietafel thuis met familie en vrienden na de begrafenis stond iedereen somber boven zijn theekopje te fluisteren. Ik hoopte dat het snel voorbij zou zijn. Ik wilde dat ze ophoepelden, zodat ik alleen kon zijn met mama. Opa en oma vertrokken als laatsten. Ze hadden ons fantastisch geholpen, maar toch zag ik dat mama even opgelucht was als ik toen we later die avond ook van hen afscheid namen. Bij het hek van het voortuintje keken we hen na toen ze wegreden.

Twee kneepjes in mijn hand en een glimlach. Het was voorbij.

Maar dat was het niet. Papa's vissersjack hing in de gang, met zijn Chelseasjaal om de schouders. Zijn laarzen stonden bij de achterdeur. Ze zaten nog onder de modder van onze laatste wandeling langs de rivier naar de pub. Hij had een zakje chips voor me gekocht, en daar had hij van mama nog een uitbrander voor gekregen, omdat ze het leeg in de zak van mijn anorak had gevonden. Ze kon niet verdragen dat ik junkfood at.

Elke keer als we naar de stad gingen om Chelsea te zien

spelen, aten papa en ik altijd een vleespasteitje met friet in dezelfde pub. En als het mooi weer was, aten we het op straat op, tussen alle andere supporters in het blauw. Daarna wandelden we naar het stadion. De hele straat was één rivier van blauw en wij lieten ons meedrijven. Dat ritueel voor de wedstrijd vond ik net zo leuk als de wedstrijd zelf. Weer thuis stelde mama dan steevast dezelfde vraag: wat we hadden gegeten. En dan biechtten we het schaapachtig op en kregen we allebei een standje. Ik vond het zalig om samen een standje te krijgen – dat was deel van het ritueel, van naar het voetbal gaan met papa.

Papa's hengel stond in een hoek naast de diepvriezer, waar hij altijd had gestaan, en zijn ukelele lag waar hij hem had laten liggen, op het deksel van de piano. Ernaast stond een foto van papa. Hij lachte naar me en hield de vis van vijf kilo die hij had gevangen trots in de lucht. Als papa weg was, op oefening of in het buitenland – en dat was de laatste tijd vaak gebeurd – raakte ik die foto altijd even aan als ik erlangs liep. En soms, als ik er heel zeker van was dat niemand me hoorde, praatte ik er zelfs tegen. Ik had die foto altijd gekoesterd als een geheime schat. Hij was mijn talisman. Maar nu deed ik alles wat ik kon om er niet naar te hoeven kijken, omdat ik wist dat het me alleen verdrietiger zou maken. Daar voelde ik me schuldig om, maar ik voelde me nog liever schuldig dan verdrietig. Ik zat zo boordevol verdriet dat er

geen meer bij kon.

Sommige dagen dacht ik als ik 's morgens wakker werd heel even dat het maar een nachtmerrie was geweest, dat papa in de keuken aan het ontbijt zou zitten als ik beneden kwam en gewoon met me mee naar school zou lopen. Maar dan herinnerde ik me alles weer en wist ik dat het geen nachtmerrie was, maar de keiharde werkelijkheid.

Een week na de begrafenis ging ik terug naar school. Iedereen was heel aardig tegen me, te aardig. Maar ik merkte dat niemand zin had om met me te komen praten. Zelfs Charlie, Tonk en Bart, mijn beste vrienden – we waren al mijn hele leven beste vrienden – bleven op een afstand. Het leek wel of ze niet wisten wat ze tegen me moesten zeggen. Niets was nog hetzelfde. Alles en iedereen leek opeens helemaal anders. De leraren waren allemaal poeslief, ook directeur Mackenzie, of Big Mac, zoals we hem noemden. Hij was de vriendelijkheid zelve, en dat was niet normaal. Niets was nog normaal. Iedereen deed alsof. Dat was een heel eenzaam gevoel, alsof ik daar niet meer thuishoorde.

Op een ochtend hield ik het niet meer. Ik stak mijn hand op in de klas en vroeg of ik naar de wc mocht. Maar ik ging niet naar de wc. Ik liep gewoon de school uit, recht naar huis. Mama was er niet en alles was gesloten. Ik ging op de drempel op haar zitten wachten. Daar vond Big Mac me toen hij me kwam zoeken. En zelfs nu was hij niet boos. Hij belde mama

op haar werk in het ziekenhuis. Ze was overstuur, zag ik, en ze zei hoe bezorgd iedereen was geweest, maar ook zij was niet boos op me. Ik wou bijna dat ze het wel was geweest. Het was trouwens niet de enige keer dat ik ervandoor ging.

Op een middag stond mama me in haar verpleegsteruniform op te wachten aan de schoolpoort. Normaal liep ik alleen naar huis, dus wist ik dat er iets aan de hand was. Ze had nieuws, zei ze, goed nieuws. Oma kwam weer logeren, zonder opa deze keer. Ik was helemaal niet blij. En ik was nog minder blij toen oma onder het eten maar bleef zeggen dat ik mijn brood moest opeten ‘als een flinke jongen’. En toen vertelde mama het me.

“Oma en ik hebben eens nagedacht, Will,” begon ze. “En we hebben besloten dat jij wat meer tijd nodig hebt om het allemaal te verwerken, dat ik je misschien te snel terug naar school heb gestuurd. Iedereen was heel lief en begrijpend. Meneer Mackenzie ging meteen akkoord, en het ziekenhuis ook. Ze vinden allemaal dat we er een tijdje tussenuit moeten. Ze zeiden dat we onze tijd mogen nemen en dat we pas terug hoeven te komen als we er echt klaar voor zijn.”

Dat klonk geweldig. En toen oma haar onderbrak, werd het zelfs nog beter, want ze vertelde me dat ze het allemaal had geregeld, dat we een maand of zo op de boerderij zouden gaan wonen. “En Will, ik heb tegen je mama gezegd dat ik geen nee zal dulden. Jullie blijven zeker tot Kerstmis en

daarna nog zolang het nodig is.” Mama en ik keken elkaar veelbetekenend aan en grijnsden, want oma duldt inderdaad geen tegenspraak.

“Oma denkt dat een tijdje op de boerderij ons goed zal doen,” zei mama. “Wat denk jij?”

“Mij best,” deed ik onverschillig. Maar ik was in de wolken.

Elke dag op de boerderij was een feest, behalve die ene keer dat ik naar de dokter moest voor een of andere injectie waarvan mama vond dat ik die moest krijgen. “Alle kinderen krijgen die op jouw leeftijd,” legde ze uit. Ik protesteerde, maar zag meteen dat het niets zou uithalen. Bij de dokter keek ik de andere kant op toen de naald in mijn vel drong, maar het deed nog steeds veel pijn. Maar verder, en ondanks het feit dat oma haar bazige zelfwas, had ik er de tijd van mijn leven.

Het kwam dan ook als een totale verrassing toen mama opeens aankondigde dat we Kerstmis toch niet bij oma en opa zouden vieren, maar dat ze onze koffers al had gepakt en dat we die ochtend de trein terug naar huis zouden nemen. Oma zou ons naar het station brengen.

Na de treinreis namen we een taxi naar huis, wat ik een beetje vreemd vond, want mama beweerde altijd dat taxi's superduur waren en dus pure geldverspilling. Toen de taxi voor ons huis stopte, zei ze dat ik moest blijven zitten en dat ze meteen terug zou komen. Ze vroeg de chauffeur of hij een

paar minuutjes wilde wachten. Opeens leek ze helemaal opgewonden, alsof ze zich moest bedwingen om niet te gaan giechelen.

“Waar ga je naartoe, mama?” vroeg ik, maar ze was al uit de taxi en rende het paadje naar de voordeur op. Ze antwoordde niet. Ik snapte er helemaal niks meer van.

Het duurde niet lang voor ze weer naar buiten kwam met een zware koffer. “Kunt u ons terug naar het station brengen, alstublieft?” vroeg ze aan de taxichauffeur.

“Waar u maar wilt, mevrouw, als het moet naar de maan,” antwoordde hij.

“Nou, zo ver gaan we nu ook weer niet,” zei mama. Ze was helemaal buiten adem toen ze weer in de taxi klom.

Toen zei ze dat ik mijn ogen moest dichtdoen. Toen ik ze weer opendeed, zat ze met een brede grijns op haar gezicht met twee paspoorten te wapperen. “Oma’s idee,” zei ze, “en ik kan je verzekeren, Will, het is het beste idee dat ze ooit heeft gehad. Of wacht eens, eigenlijk denk ik dat het opa’s idee was. Maakt niet uit, volgens haar zou het ons goeddoen om Kerstmis met z’n tweetjes te vieren, ergens op een heel bijzondere plek, heel ver weg van alles en iedereen.”

Uit haar handtas haalde ze een foldertje tevoorschijn waar ze ook mee begon te wapperen. “Kijk, Will! Dit is ons hotel. En daar is het strand. Zee en zand, wat wil je nog meer? En weet je waar we naartoe gaan? Naar Indonesië, waar mijn

familie vandaan komt. Ik ben daar nog nooit geweest, maar nu wel en jij komt met me mee. Die oma van jou is me d'r eentje. Ze heeft niks gevraagd, hè, gewoon die reis geboekt en hopla. 'Een kerstcadeautje van opa en mij,' zei ze. 'Maak er wat moois van'."

Mama's hele gezicht straalde nu. "We hoefden alleen die spuitjes te halen, weet je nog, Will? En dan onze paspoorten inpakken, een paar zomerspulletjes halen om aan te trekken en vertrekken."

"Wat, nu? Gaan we nu vertrekken?"

"Nu meteen."

"En school dan?"

"Je hoeft voorlopig niet meer aan school te denken. En wees gerust, ik heb het aan meneer Mackenzie gevraagd. Hij vond het goed. Wij gaan chillen, Will."

Dat was een van papa's favoriete grapjes. En dit was de eerste keer sinds lang dat we echt konden lachen. Waarna we prompt begonnen te huilen. Maar samen huilen, ontdekte ik, was veel beter dan alleen huilen. We klampten ons aan elkaar vast op de achterbank van de taxi en begonnen eindelijk ons verdriet los te laten.

In het station hielp de chauffeur ons met de koffers. Hij wilde niet dat we betaalden. "Ik trakteer," zei hij en hij bood mama zijn hand aan om uit te stappen. "Ik had niet meteen in de gaten wie jullie waren. Ik stond buiten tussen de mensen

bij de begrafenis. Ik heb u en de jongen gezien. Ik ben ook soldaat geweest. In de Falklandoorlog. Dat is een hele tijd geleden, maar zo iets vergeet je niet. Ik heb daar mijn beste vriend verloren. Maak er maar een mooie reis van, dat hebben jullie wel verdiend.”

Ik had al een paar keer in een vliegtuig gezeten, naar Zwitserland. Maar dit vliegtuig was gigantisch. Het deed er een eeuwigheid over op het tarmac om van de grond te komen. Even dacht ik dat het nooit zou lukken. Ik had een eigen scherm, zodat ik zelf kon kiezen naar welke film ik keek. Ik keek naar Shrek 2, of wat had je gedacht. Toen hij afgelopen was, keek ik in mama's vakantiebrochure. De eerste foto die ik zag, was van een orang-oetan die me met zijn grote ogen aanstaarde. Er flitste een gruwelijk beeld door mijn hoofd. Iets wat ik waarschijnlijk op tv had gezien, of misschien in een natuurmagazine, National Geographic of zo, daarvan lag er thuis een hele stapel in de badkamer. Het was het beeld van een doodsbang orang-oetan-jong dat zich zielig aan de top van een verkoolde boom vastklampte. Het bos onder hem was volledig platgebrand.

Ik sloeg de bladzijde snel om, want ik wilde niet meer aan dat beeld herinnerd worden. Toen zag ik de foto van een olifant die op het strand liep met een jongen van ongeveer mijn leeftijd op zijn rug. Ik was meteen dolenthousiast. “Mama,” zei ik, “kijk hier! Ze hebben olifanten waar je op

mag rijden!” Maar mama sliep vast en had duidelijk nog geen zin om wakker te worden.

Het viel me op dat sommige mensen uit de brochure heel erg op mama leken. Ze had het niet vaak over Indonesië, maar ik wist dat haar familie daarvandaan kwam. Ze had ook Zwitsers bloed. Daarom had ze me een paar keer mee naar Zwitserland genomen, naar mijn andere grootouders. Een mooie mengeling, noemde papa me altijd: “Een beetje Indonesisch, een beetje Zwitsers en een beetje Schots zoals ik. Het beste van alles bij elkaar, dat ben jij, Will,” zei hij dan.

Ik was er trots op dat ik een moeder had die anders was dan de moeders van mijn vrienden. Haar huid was honingbruin, glad en zacht, en ze had glanzend zwart haar. Ik had graag op haar geleden, maar leek met mijn bleke huid en mijn woeste bos blonde haren veel meer op mijn papa. “Net rijp koren,” noemde opa het.

De laatste tijd probeerde ik me een beeld te vormen van papa zoals ik hem de laatste keer had gezien. Maar het enige wat in mij opkwam, was het beeld dat ik het beste kende, namelijk de foto op de piano van hem met zijn vislijn. Ik wist dat de herinnering aan een foto niet te vergelijken is met een echte herinnering. Ik beloofde mezelf weer dat ik voortaan meer aan papa zou denken, ook al deed dat pijn. Hoe kon ik anders contact met hem houden? Ik wilde zijn glimlach nog eens zien, horen hoe zijn stem klonk. En dat kon alleen in

mijn herinnering. Ik was bang dat ik hem, als ik niet vaak genoeg aan hem dacht, op een dag helemaal vergeten zou zijn. Ik móést aan hem denken. Maar dat deed telkens zo'n pijn. Ik had er ook nu weer last van, daarom richtte ik mijn aandacht opnieuw op de vakantiebrochure. Op elke bladzijde stonden nog meer olifanten dan op de vorige. Olifanten, besloot ik, waren echt helemaal te gek.

En nu zat ik zelf op een olifant op het strand. Ik kon het bijna niet geloven. Ik wou dat ik mama's gsm bij me had, dan had ik opa kunnen bellen om te vertellen wat ik aan het doen was. Ik zei de eerste woorden die in me opkwamen hardop: "Dit geloof je niet, opa!" Ik stak mijn armen hoog in de lucht, draaide me met mijn gezicht naar de zon en juichte van blijdschap. De mahout draaide zich om en lachte hardop mee.

Ik denk dat ik al heel lang van olifanten hou, waarschijnlijk sinds mijn eerste boek over Babar. Het mooiste verhaal vond ik dat van het olifantenkind. Een krokodil had zo lang aan zijn neus getrokken dat die een slurf was geworden. Opa had me dat verhaal zo vaak voorgelezen voor het slapengaan dat ik er hele delen van uit het hoofd kende. En sindsdien hou ik ook zo van natuurdocumentaires op tv. Als er maar olifanten in voorkomen.

En nu zat ik zelf in zo'n documentaire, op een olifant, in mijn eigen programma! Mijn vreugdekreet sneed door de

lucht. Hoog boven me, een kilometer hoog ongeveer, vloog er een zilveren vliegtuig met een kaarsrecht spoor van witte damp in zijn kielzog. “Daar heb ik ook in gezeten,” zei ik tegen de mahout. Maar hij leek me niet te horen. Hij tuurde naar de zee. Hij leek ergens door afgeleid. Dus zei ik het maar tegen Oona. “Ik heb met mama ook in zo’n vliegtuig gezeten. En in de vakantiebrochure stond er een olifant als jij. Misschien was jij het wel.”

Ik dacht aan hoe mama zich, toen ze wakker was, naar me toe had gedraaid en mijn haar uit mijn ogen had gestreken. “Ik had je haar nog moeten knippen bij oma,” zei ze. “Ik zal het in het hotel wel even doen. Het is echt te lang. Je bent een echte boef, zo.”

“Mama,” antwoordde ik met mijn meest vastberaden blik. “Als we daar aankomen, ga ik mijn kostbare tijd echt niet verspillen aan zo’n stomme knipbeurt. Weet je wat ik ga doen? Ik ga op een olifant rijden.” Ik liet haar de brochure zien. “Kijk hier eens!”

“Is dat wel veilig?”

“Tuurlijk wel. Het mag toch, hè, mama?”

“We zullen wel zien,” zei ze. “Waarschijnlijk is het behoorlijk duur. We moeten een beetje op ons geld letten, hoor.”

Het hotel lag pal aan het strand en was net zo mooi als de brochure beloofde. En blijkbaar was er inderdaad een olifant

op het strand, waar je urenlang op mocht rijden. Elke dag keek ik uit naar die olifant, maar tot mijn grote teleurstelling zag ik hem nooit. Gelukkig waren er nog zo veel andere leuke dingen om te doen. We bleven een hele week op het strand rondhangen, een beetje zwemmen en snorkelen tussendoor. Het was een week vol zon en plezier, dé formule om te vergeten, zo bleek. En op kerstdag zei mama dat ik dit jaar geen kerstcadeau zou krijgen, maar een ritje op de olifant. Ze had alles geregeld voor de volgende dag, tweede kerstdag.

En dus zat ik op tweede kerstdag hoog en droog op een olifant, op een soort troon van kussens die volgens mama een howdah of zoiets genoemd werd. Rond de troon zat een houten reling om me aan vast te houden. Maar toen de olifant begon te lopen, deed ze dat met zulke vloeiende bewegingen dat ik me helemaal niet behoefde vast te houden. Ik reed over het strand en keek vanaf mijn hoge troon naar de wereld om me heen. Ik voelde me net een koning, of een keizer of een sultan. Al verprutste mama de illusie wel een beetje door met haar gsm langs me op te huppelen om foto's van me te maken, die ze dan naar opa en oma zou sturen. Ik deed er voor de camera nog een schepje bovenop en wuifde koninklijk naar de lens. "Hallo opa, hallo oma. Koning Will hier. Wat vind je van mijn nieuwe tractor, opa?" Ik riep maar wat nonsens. Dit was nog leuker dan ik me had voorgesteld. Ik voelde me de koning te rijk. "Bevalt het daarboven,

majesteit?” vroeg mama, die stralend naar me opkeek.

“Bwah, valt wel mee,” plaagde ik.

“Hou je pet op en je hemd aan, hè, Will. Ik zou niet willen dat je een zonnesteek krijgt of helemaal verbrandt.” Ze bleef maar doorgaan. “En je hebt de zonnecrème en het flesje water dat ik je gaf toch bij je, hè? Het is bloedheet, en het wordt nog erger.”

“Ja, mama. Alles onder controle, mama. Tot later!”

“Er niet afvallen, hoor,” riep ze me nog na. “Hou je maar stevig vast. Het is een hele hoogte. Het lukt toch, hè, daarboven?”

Ik had er een hekel aan als ze me zo betuttelde, en zeker waar de mahout bij was. Ik wuifde nog eens, eerlijk gezegd ook een beetje om haar weg te wuiven. “Maak je maar geen zorgen, mama,” zei ik. “Ga maar lekker zwemmen. Dit is kicken, echt kicken.” En dat was ook zo. Dit was tien keer beter dan de ezel op het strand van Weston-supermare met zijn schokkerige stapjes. Hier zat ik makkelijk en veel hoger. Het Haflingerpaard Minky, waar ik in Zwitserland ooit op had gezeten, was ook geen vergelijking. Dat beest begon zomaar te galopperen als het daar zin in had en dan werd ik zo heen en weer geslingerd in het zadel dat ik de volgende dag nauwelijks kon zitten. Deze olifant liep langzaam, voorzichtig, statig. Ik weet niet wat voor schokdempers hij had, maar ze werkten perfect. Ik hoefde alleen maar een beetje mee te bewegen,

mee te wiegen met haar ritme, en dat ging vanzelf. Het voelde bijna alsof ik dreef. Een olifant berijden leek even natuurlijk als ademen.

Ik was zo verdiept in mijn gedachten, zo betoverd door de olifant en alles om me heen, dat ik nu pas aan mama dacht. Ik draaide me om in mijn howdah om haar te zoeken. Ik zag dat er vlak voor het hotel honderden zwemmers in zee zaten. Ik probeerde haar rode bikini te vinden, of de blauwe sarong die papa haar had gegeven, maar we waren al een heel eind weggewandeld en ik zag haar niet meer tussen de anderen. De zee was zo spiegelglad dat ze bijna onwerkelijk leek. Het leek alsof ze had ingeademd en nu gespannen haar adem inhield, omdat er onheil in de lucht hing. Ik werd er een beetje bang van, daarom had ik me ook omgedraaid om mama te zoeken. Ik zag haar nog steeds niet. Ik voelde hoe de angst me bij de keel greep. Ik wist niet waarom, maar opeens wilde ik terug. Ik wilde bij haar zijn. Ik moest weten dat ze veilig was.

Toen bleef Oona opeens staan, zonder enige waarschuwing. Ze tuurde uit over de zee en haar hele lijf was gespannen. Ze ademde zwaar, met van die korte, harde ademstoten. Toen stak ze haar slurf in de lucht en begon ze naar de zee te trompetten. Ze schudde met haar hoofd alsof daar iets was wat haar doodsbang maakte. De mahout probeerde haar te kalmeren, maar ze zag hem niet meer staan.

Ik draaide me ook naar de zee en zag dat de horizon was veranderd. Het leek wel of er een witte lijn boven was getrokken, die de zee van de lucht scheidde. Terwijl ik toekeek, zag ik die lijn steeds dichterbij komen. De zee werd krachtig weggezogen en liet honderden kronkelende vissen achter op het zand. Oona draaide zich met een grote zwaai om en voor de mahout haar kon tegenhouden, rende ze in volle vaart naar de bomen. In die eerste spurt viel ik bijna van haar rug. Maar door me met beide handen aan de houten reling vast te houden, lukte het me nog net om te blijven zitten. Ik hield me vast alsof mijn leven ervan afhing, terwijl Oona over het strand naar de schaduw van de jungle stormde.

3

Geen bladeren, Oona, ik eet geen
bladeren

Ik werd zo hevig van de ene naar de andere kant van de howdah geslingerd dat ik de grootste moeite had om er niet uit te vallen. Ik leerde snel dat ik mijn hoofd moest intrekken omdat er, telkens als ik durfde op te kijken, een overhangende tak opdoemde die me kon striemen en klauwen of van de olifant af slaan. Dus maakte ik me zo klein mogelijk, kneep ik mijn ogen stijf dicht, drukte ik mijn gezicht in de kussens en klemde ik me uit alle macht aan de reling vast, terwijl de olifant hysterisch trompettend tussen de bomen door galoppeerde.

Vooral dat getrompet bracht me helemaal van streek. Het klonk zo hard, zo schril dat het mijn hele hoofd en het hele woud om me heen vulde. Ik had mijn handen op mijn oren willen drukken, maar ik kon de reling onmogelijk loslaten. De

angst van de olifant werkte aanstekelijk en al gauw lag ik in de kussens de longen uit mijn lijf te krijsen en ten slotte te bijten, want dat was de enige manier om mijn gekrijs te onderdrukken. Ik was met papa vaak naar de kermis gegaan en had daar in de spectaculairste roetsjbanen gezeten, maar daar lachte ik die kunstmatig opgewekte angst weg omdat papa en de anderen dat ook deden, ook al was ik doodsbang. Maar dit was echt, hier was het echt een kwestie van leven of dood. Dat bleek uit heel Oona's lichaamstaal. Ik had toen nog geen flauw idee waarvoor ze op de vlucht was, alleen dat het ons op de hielen zat en ons zou vermoorden als het ons te pakken kreeg.

Pas toen ik de hitte van de zon in mijn nek voelde branden, beseftte ik dat we uit het dichtbegroeide woud waren. Eindelijk durfde ik mijn hoofd weer op te heffen en om me heen te kijken. Oona rende door het hoge gras van een open plek, recht op een moeras af. Als ik er hier af sprong, bedacht ik, zou ik een zachte landing maken. Maar ik voelde meteen dat ik daar het lef niet voor had. Het was zo hoog, veel te hoog, en Oona rende steeds sneller. Ik werd nog steeds hevig heen en weer geslingerd in de howdah en had al mijn kracht nodig om niet te vallen. Maar nu had ik tenminste een goede techniek gevonden. Als ik mijn benen achter me spreidde, kon ik me met mijn voeten tegen de reling afzetten, zodat ik minder slingerde. Zo voelde ik me een beetje veiliger. Ik

durfde me zelfs een beetje op te richten en heel even om te kijken, om te zien of de mahout ons was gevolgd. Tegen beter weten in was ik blijven hopen dat hij vlak achter ons was, dat hij ons nog kon inhalen en de op hol geslagen olifant tot stilstand kon brengen. Maar Oona was duidelijk niet van plan om te stoppen en de jongeman was nergens te bekennen.

De hele tijd probeerde ik te bevatten wat er gebeurde. Het was allemaal zo snel gegaan, en het ging maar door. Het enige wat ik zeker wist, was dat ik nu niemand meer had. Ik was moederziel alleen en ik werd naar de jungle ontvoerd door een hysterische olifant, die ergens voor op de vlucht was geslagen, voor iets wat dit bedachtzame, zachtaardige en serene wezen had veranderd in een woesteling die krankzinnig van angst was en maar aan één ding kon denken: zo snel mogelijk zo ver mogelijk van de zee vandaan komen.

Voor ons, achter weer een open plek, lag een brede stroom met een rotsachtige bodem. Nu zou Oona wel vaart móéten minderen. Ik hoopte dat ze zou blijven staan. Maar niets daarvan.

Ze rende er recht op af en liet zich met haar volle gewicht in het water ploffen, dat zo hoog en hevig opspatte dat ik doornat werd. Toen we door de stroom waren gewaad en Oona er aan de overkant even vlot weer uit klauterde, zag ik voor ons een lange, open helling liggen, die we over moesten om weer bij de bomen te komen. Pas toen ze aan de

beklimming begon, minderde Oona eindelijk wat vaart en ging ze over in een gehaaste draf. Ze knikte hevig met haar kop om de inspanning kracht bij te zetten en flapte wild met haar oren. Dit tempo reed een stuk makkelijker. Ik moest me nog steeds vasthouden, maar kon toch al op mijn knieën gaan zitten om te kijken waar we naartoe gingen en waar we vandaan kwamen. Ik draaide me om en keek uit over het bladerdak van de jungle, naar het blauw van de oceaan waar we vandaan kwamen.

Nu zag ik wat de olifant zo'n angst had aangejaagd en waarom ze zo was blijven rennen. Het gruwelijke schouwspel bezorgde me koude rillingen over mijn ruggengraat, helemaal tot in mijn nek. De zee had zich opgeworpen tot een torenhoge groene muur van water die op het strand inbeukte, in de richting van het hotel en van de plek waar mama had gezwommen. Ik kon het donderende geraas tot op de helling horen. Mensen renden voor hun leven over het strand. Ik kon hen niet horen gillen, daarvoor waren we te ver. Maar in mijn hoofd hoorde ik hun doodskreten. Ik zag hoe schepen als speelgoed werden opgeschept en door de zee werden verzwolgen.

De gigantische golf krulde niet om zich op het strand te storten, zoals ik had verwacht, maar bleef maar oprukken, zo hoog en zo snel dat hij een illusie leek, een virtuele, onmogelijke golf. Het strand was nu helemaal overspoeld en

ons hotel was volledig omsingeld door zeewater, tot boven de eerste verdieping. Overal kolkten er auto's, bomen, telefoonpalen en afval in de zee. Hele daken werden als papieren hoedjes meegesleurd in de stortvloed. Ik zag er ook mensen in, die zich wanhopig ergens aan vast probeerden te klampen. Ik verwachtte dat de golf elk moment door de jungle zou breken, de heuvel op zou komen stormen en ons zou opslokken. En ik wist maar één ding: ik moest hier weg, ik moest zo hoog mogelijk komen. Dat was mijn enige kans.

Ik leunde naar voren, sloeg met mijn vlakke hand op Oona's nek en spoorde haar gillend aan om sneller te lopen. Ik weet niet of ze me begreep, maar tot mijn grote opluchting voelde ik hoe ze haar spieren spande en in een denderende spurt uitbrak, de heuvel op en de jungle in. Ondertussen probeerde ik tot me door te laten dringen wat ik had gezien. Ik wist nu zeker dat het een vloedgolf moest zijn, een tsunami. Ik had thuis op tv een documentaire gezien over een virtuele tsunami, die uitbrak na de uitbarsting van de vulkaan Krakatau op Java. Maar dit was een echte. Ik had zijn allesverwoestende kracht met eigen ogen gezien.

Nu ik wist wat het was en begreep wat het inhield, werd ik opeens een stuk kalmer en kon ik een plan uitwerken. Ik besepte dat Oona het gevaar had voelen aankomen, lang voor ze het had gezien en lang voor iemand anders het had gezien. Ik dacht aan iets wat de mahout me had verteld: dat Oona die

ochtend geweigerd had in de zee te baden. Blijkbaar had ze toen al voorvoeld dat er iets op til was. Daarom had ze de zee de rug toegekeerd en was ze gaan rennen. Het was dankzij haar voorgevoel dat we zo ver gekomen waren, dat ik nog leefde, dat we allebei nog leefden.

Ik merkte dat Oona vermoeid raakte. Ze begon zwaar te ademen en over haar poten te struikelen. Ik had het moeten voorzien, maar reageerde te laat. Toen Oona struikelde en bijna viel, werd ik bruusk naar de ene kant van de howdah geslingerd. Ik kon me nog net met één hand vasthouden toen ik over de rand vloog. Wanhopig voelde ik dat ik mijn greep verloor, terwijl Oona zich strompelend een weg door het struikgewas baande. Ik wist maar één ding: als ik nu losliet, zou ik hier in de jungle zonder Oona een vogel voor de kat zijn, gesteld dat ik de val zonder gebroken armen en benen overleefde. Dus moest ik volhouden. Op een of andere manier slaagde ik erin me om te draaien, zodat ik me met twee handen kon vasthouden. Uit alle macht probeerde ik op de zij van de olifant te klauteren en mezelf op te trekken. Maar ik had er de kracht niet meer voor. Ik wist dat ik de reling vroeg of laat zou loslaten en dat ik zou vallen. En anders zou een overhangende tak me wel van Oona's rug slaan.

Ik gilde het uit en smeekte Oona vaart te minderen. En ongelooflijk maar waar, ze luisterde. Of nog wonderbaarder,

ze bleef staan. Ze reikte met haar slurf naar achteren, greep me om mijn middel, tilde me op en zette me als een onhandig hoopje ballast stevig terug in de howdah, waar ik een paar ogenblikken slap en hijgend bleef liggen. Oona liep alweer verder, maar langzaam, alsof ze me de tijd gunde om even te bekomen. Toen ze weer versnelde, rolde ik me op mijn buik. Ik stak mijn handen uit naar de reling en zette me schrap met mijn voeten. Ik sloot mijn ogen, klemde mijn tanden op elkaar en zwoer dat ik nooit meer zou loslaten.

Toen pas, terwijl ik uitgeput in de howdah lag, begonnen de verschrikkelijke gevolgen van wat ik zonet had gezien tot me door te dringen. Als mama in de zee, op het strand of ergens in de buurt was toen de tsunami toesloeg, dan was ze, samen met iedereen die de vloedgolf op zijn pad had gevonden, verdronken. Niemand die op het strand of in de zee was opgescheept, kon de verwoestende kracht van zo'n gigantische golf overleven. Daar was je kansloos tegen. Ze had gezegd dat ze ging zwemmen. Dat was zowat het laatste wat ze tegen me had gezegd. Ik probeerde niet te geloven wat dit betekende, maar ik had geen keus. Ik slikte mijn tranen weg en probeerde mezelf wijs te maken dat er een waterkansje was dat mama al naar het hotel was vertrokken toen de tsunami toesloeg, dat ze misschien in onze kamer was, die op de bovenste verdieping lag. Als dat waar was, leefde ze misschien nog. Het kon. Ik wilde het zo graag geloven.

Maar in mijn hart wist ik dat ze in het water was geweest toen de golf toesloeg. Ik wist hoe dol ze was op zwemmen en snorkelen, hoe ze nu al een hele week nauwelijks het water uit was gekomen, hoe we elke ochtend om het eerst naar het strand en in de zee waren gerend, en hoe ze als een dolfijn zwom, moeiteloos en met krachtige slagen.

Die laatste gedachte gaf me nog een sprankje hoop. Misschien had ze zich, toen de golf haar opschepte, toch nog in veiligheid kunnen brengen omdat ze zo goed kon zwemmen. Maar ik beseftte dat haar enige overlevingskans het hotel was geweest. Ik probeerde mezelf er met de moed der wanhoop van te overtuigen dat ze misschien was teruggegaan naar het hotel om opa en oma te mailen, en dat ze in onze kamer was toen de golf over het strand beukte, dat ze nog leefde, dat ze niet verdronken was en dat ze nu aan me dacht, naar me op zoek was, me zou komen zoeken zodra ze kon.

Ik probeerde mezelf ervan te overtuigen dat het waar was, en dat het ergst denkbare niet was gebeurd. Maar hoe meer ik erover nadacht, hoe banger ik werd dat het ergst denkbare wel degelijk was gebeurd. Uiteindelijk begon ik tot God te bidden. Ik smeekte dat hij haar zou beschermen, zou redden. Maar toen herinnerde ik me dat ik eerder zo had gebeden, op de laatste avond voor papa naar de oorlog was vertrokken. En toen had God ook niet geluisterd. Waarom zou hij dat nu wel doen? Wanhopig liet ik mijn hoofd in mijn nek vallen en

schreeuwde ik het uit. Niet naar God, maar naar mama. “Niet doodgaan, mama, alsjeblieft. Zwem, je moet blijven zwemmen, je mag het niet opgeven...”

Mijn smeekbede werd onderbroken door een vreemd bonzend geluid. Eerst klonk het nog ver weg, maar opeens was het vlakbij en toen klonk het recht boven mijn hoofd. Nu zag ik waar het vandaan kwam: het was een helikopter die boven het bladerdak van de bomen hing te glimmen in de zon. Ik sprong meteen overeind, hield zo goed en zo kwaad als het ging mijn evenwicht op de howdah en begon wild met mijn armen te zwaaien en te schreeuwen zo hard ik maar kon. Maar een paar seconden later was de helikopter al verdwenen. Maar die ene glimp was genoeg om me weer hoop te geven. Nu wist ik zeker dat ze naar overlevenden zouden komen zoeken, dat ze mensen zouden redden en dat een van die mensen mijn moeder kon zijn.

Op dat moment nam ik een besluit: ik zou teruggaan om mijn moeder te zoeken, wat er ook was gebeurd. Ik riep naar Oona dat ze moest stoppen. Ze negeerde me. Ik smeekte en schreeuwde tegen haar, sloeg op haar nek. Maar toen ik merkte dat het allemaal niets uithaalde, probeerde ik het haar uit te leggen. “Misschien leeft ze nog!” zei ik. “Ik moet teruggaan, ik móét. Draai je om, Oona, alsjeblieft, draai je om. We moeten terug!” Maar Oona was niet te stoppen. Ze begon zelfs nog harder te rennen. Blazend en puffend, met

een zwiepende slurf en haar oren als gigantische zeilen in de wind denderde ze recht op haar doel af. Niets kon haar tegenhouden.

Toen wist ik zeker dat ik haar onmogelijk op andere gedachten kon brengen en dat ik geen keus had: ik moest met haar mee.

Toen ik dat had begrepen en uiteindelijk ook had aanvaard, kon ik genoeg kalmeren om mijn gedachten weer op een rij te krijgen. Deze olifant had mijn leven gered. Ze wist precies wat ze moest doen. Dus weigerde ze te stoppen omdat ze wist dat we alleen hoog in de heuvels veilig zouden zijn, nog dieper de jungle in, en dat we daar zo snel mogelijk naartoe moesten.

Ik begon ook te vermoeden dat deze olifant veel meer begreep dan ik had gedacht en dat ze niet wilde luisteren of terugkeren omdat ze wist dat dat geen zin had. Ze wist net zo goed als ik, als ik eerlijk tegen mezelf was, dat niemand daarbeneden op het strand de tsunami kon hebben overleefd en dat het geen zin had mezelf nog langer iets wijs te maken.

Terwijl Oona steeds hoger en verder de jungle in liep, lag ik in de howdah op mijn rug wezenloos naar de bomen boven mij te staren. Ik werd verteerd door pure wanhoop, verdoofd door verdriet en verlangen. Ik had geen tranen meer over om te huilen. Ik voelde dat de olifant uitgeput was. Haar krachten namen zienderogen af. Ze struikelde steeds

vaker, ademde zwaarder. Maar ze ploeterde verder en trok af en toe wat bladeren van de bomen om te eten. Maar nu kon het me niks meer schelen wat ze deed of waar ze naartoe ging, of zelfs wat er met mij zou gebeuren. De drukkende vochtigheid van de jungle, de vliegen die op me landden en me staken, het maakte me allemaal niks meer uit. Ik schrok zelfs niet van de opengesperde, verwilderde ogen van de apen die ik tegenkwam.

Uiteindelijk ging zelfs het verstrijken van de tijd aan mij voorbij. Dag en nacht vloeiden onmerkbaar in elkaar over. Ik had honger noch dorst en gleed vaak in een diepe slaap. Maar zelfs als ik niet sliep, was ik me amper méér bewust van wat er om me heen gebeurde dan wanneer ik droomde. De maan die tussen de boomtoppen zweefde, daar was ik me bewust van, en van het gezoem en gedreun van de jungle in de zwoele hitte van de dag, van de brutale kakofonie van gekrijs en gehuil die het woud elke nacht vulde of de geselende stortbuien die op een of andere manier hun weg door het bladerdak van de bomen vonden en me drijfnat regenden.

Het kon me allemaal niets schelen. Ik denk dat ik me niet genoeg bewust was van mijn omgeving om me bang of bedreigd te voelen. Af en toe drong het tot me door dat er op deze plek een heleboel giftige slangen en schorpioenen moesten huizen, misschien zelfs tijgers, want ik herinnerde me dat er in de brochure ook een tijger had gestaan. Maar het

liet me ijskoud. Ik was veel te verdrietig om bang te zijn.

Zo lag ik dagen en nachten lang in mijn howdah.

Waarschijnlijk dronk ik af en toe van de fles water die mama me had meegegeven. Niet dat ik me dat nog kan herinneren, maar blijkbaar deed ik het wel, want op een keer werd ik wakker en ontdekte ik dat de fles leeg was.

Zo bleef ik zweven tussen slapen en waken. Het liefst van al was ik helemaal niet meer wakker geworden. Wakker worden betekende immers me weer herinneren wat er was gebeurd en wat de gevolgen waren: dat ik geen vader en nu ook geen moeder meer had en dat ik waarschijnlijk hier in de jungle zou sterven. Maar ik was al zo uitgeput en zwak en moedeloos dat zelfs dat me nauwelijks nog kon schelen.

Mijn enige troost was het ritmische wiegen van de olifant onder me. Ik raakte er zo op afgestemd dat ik telkens wakker werd als ze stilstond. Vaak hoorde ik Oona dan aan een tak rukken en tevreden grommend kauwen. En af en toe, als ze met haar oren flapperde, voelde ik een koele bries over me heen waaien. Ik begon die momenten te koesteren. En als ik haar uitwerpselen hoorde vallen, wist ik dat de geur ervan even later in mijn neus zou dringen. Maar dat hinderde niet, ook dat raakte ik gewend. Het was trouwens geen onaangename geur, in elk geval minder onaangenaam dan de geur die mensen produceren. Ik vond de geur vreemd genoeg meer geruststellend dan onaangenaam. En hij deed

me glimlachen.

Op een morgen werd ik wakker van het zachte uiteinde van Oona's slurf die me aanraakte. Ze ademde mijn geur in, onderzocht elke centimeter van me, van mijn voeten tot mijn gezicht. Toen ze mijn nek kietelde, moest ik giechelen. En toen, zonder erbij na te denken, stak ik mijn hand uit en streelde ik haar slurf. Oona liet het gebeuren, ze trok haar slurf niet weg. Ze liet me er met mijn vingers over glijden terwijl ze zachtjes in mijn gezicht blies. Het was alsof ze me nieuw leven inblies.

Op dat ogenblik wist ik dat ik niet alleen op de wereld was, dat ik een vriend had en dat ik wilde overleven, dat ik moest overleven, zodat ik terug naar de kust kon gaan om mama te zoeken.

Maar die hernieuwde wil om te leven bracht een ondraaglijk gevoel van honger mee, en een overweldigende dorst. Ik snakte zo naar water dat ik nergens anders meer aan kon denken. Soms lukte het me om een overhangend blad te grijpen en er de regendruppels van af te likken. En als het regende, maakte ik een kommetje van mijn handen om zo veel mogelijk op te vangen. Maar het was nooit genoeg om mijn dorst te lessen, laat staan om mijn fles te vullen, want dat moest ik doen als ik wilde overleven.

Elke keer als we bij een stroom kwamen, en dat gebeurde vaak, probeerde ik Oona aan haar verstand te brengen dat ik

water nodig had. Maar elke keer waadde ze er gewoon door zonder te stoppen. Ik fluisterde zachtjes tegen haar, zoals ik de mahout had zien doen op het strand, maar het haalde niets uit. Schreeuwen en op haar nek slaan ook niet. En smeken evenmin. We staken stroom na stroom over, maar al wat ik kon doen, was smachtend staren naar het gutschende water waar ik zo naar verlangde, maar dat alweer achter me lag.

En elke keer overwoog ik ernstig om in de howdah te gaan staan en me in het water te gooien als we weer eens bij een stroom kwamen, om het juiste moment te kiezen, te beslissen waar het water het diepste leek en gewoon te springen. Dat moest lukken. Zwemmen kon ik in elk geval goed genoeg. Op school was ik de beste van de klas geweest, beter dan Charlie, Bart of Tonk. Daar maakte ik me geen zorgen over. Maar stel dat het misliep, stel dat ik op een steen onder het wateroppervlak landde. Dan kon ik mijn been breken, of zelfs mijn nek. En ik wist dat stenen niet het enige gevaar waren onder het wateroppervlak. Ik wist zeker dat er krokodillen in deze stromen leefden, omdat ik er vlak onder het wateroppervlak een had zien liggen. Net een boomstronk, maar dan met een staart, eentje die bewoog bovendien.

En trouwens, zelfs als er geen krokodillen op de loer lagen, ik een perfecte landing maakte en zo veel koel water kon drinken als ik wilde en mijn fles kon vullen, dan nog had ik een probleem. Zou Oona wel blijven staan tot ik klaar was?

Zou ze op me wachten? En hoe kwam ik na mijn wateravontuur terug in de howdah, waar ik veilig was? In mijn eentje lukte het me gewoon niet om van of op de rug van de olifant te klimmen. De laatste keer dat ik dat had moeten doen, dagen geleden, had de mahout me geholpen, maar ik kon me met geen mogelijkheid meer herinneren hoe hij me daarboven had gekregen. En dat leek allemaal een eeuwigheid geleden, voor de vloedgolf. Toen was mama er nog. Had zij me op de olifant geholpen? Ik herinnerde me het niet meer. En ik wilde me het ook niet herinneren.

Mijn honger naar voedsel werd stilaan net zo frustrerend en dwingend als mijn behoefte aan water. Niet dat er in de jungle geen fruit in overvloed was, maar ik herkende geen enkele soort en bovendien kon ik er niet bij. Ik zocht bananen – bananen moesten hier toch groeien – maar zag er geen. Wel zag ik kleine rozerode vruchten die een beetje dezelfde vorm hadden als een banaan, maar daar kon ik telkens net niet bij als we eronderdoor liepen. Soms zag ik kokosnoten, weliswaar oranje in plaats van bruine, maar die groeiden altijd veel te hoog. En de exemplaren die op de grond waren gevallen, daar kon ik ook niet bij.

Dan had je nog een heleboel vreemde vruchten die ik zeker zou hebben geproefd als ik erbij had gekund of snel genoeg was geweest om ze te plukken. Maar Oona waggelde monter verder en had duidelijk niet in de gaten hoe

gefrustreerd ik was, want zelf kon ze natuurlijk wel eten. Ze hoefde haar slurf maar uit te steken als ze er zin in had, met een rukje een overhangende tak te pakken en hem onderweg op te peuzelen. En waar ik helemaal gek van werd, was dat ze bij elke hap die ze nam luidruchtig liet merken dat ze er met volle teugen van genoot. Zo moest ik aanhoren hoe haar grote kaken maar bleven malen om haar constant rammelende maag te vullen. Ik ontdekte dat het verteringsproces van een olifant heel luidruchtig is en vreselijk ergerlijk, want Oona vond het nodig om haar tevredenheid kracht bij te zetten met vergenoegd gebrom.

Uiteindelijk werd het me allemaal te veel. Ik leunde naar voren en brulde in haar oor. Ik wist dat het geen enkele zin had, maar deed het toch. “Voedsel, Oona! Ik wil voedsel! Ik wil water!” Ze flapperde met haar oren naar me, alsof mijn woorden irritante vliegen waren. Maar ik bleef haar sarren en sloeg haar zo hard als ik kon op haar nek, haar rug, overal waar ik maar bij kon komen. Ik probeerde alles om haar te laten luisteren. “Ik wil eten, Oona!” schreeuwde ik. “Fruit. Ik moet fruit hebben. En water. Ik moet water hebben. Alsjeblieft, Oona, alsjeblieft. Snap het dan toch! Ik sterf nog van de dorst. Ik sterf!”

Maar gaandeweg ontdekte ik dat al dat gebrul en getimmer met mijn vuisten mij veel meer pijn deed dan haar. Mijn handen brandden en mijn keel was schor. Wat ik ook zei of

probeerde, de olifant sloeg er totaal geen acht op. Ze kuierde gewoon verder door de jungle, nonchalant op blaadjes kauwend, alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Ik bleef maar proberen met alle middelen die ik kon bedenken, maar ik zag dat het totaal zinloos was. Of ik nu fleemde, dreigde, smeekte of sloeg, het haalde allemaal niets uit. Deze olifant deed wat ze wilde en daarmee basta. Uiteindelijk gaf ik het gewoon op.

Uitgeput en boos lag ik te snikken in de howdah, die ik nu als een kooi en niet langer als een troon beschouwde. Opeens kwamen papa's woorden in mijn hoofd: "Chillen, Will." Ik zei het hardop, en toen nog een keer, zoals papa het altijd had gezegd. "Je moet chillen, Will." Het troostte me op een of andere manier om die woorden een paar keer te herhalen. Misschien was het hun ritme, of hun vertrouwde klank. Ik wilde slapen omdat ik ernaar verlangde te ontsnappen aan alles wat er was gebeurd en alles wat ik nog zou moeten doorstaan. Het was de enige manier om mijn knagende maag, mijn kurkdroge tong en mijn pijnlijke keel te vergeten.

Toen de slaap eindelijk kwam, hoorde ik papa's woorden opnieuw in mijn droom en zag ik hem ook. "Chillen, Will," zei hij. "Doorbijten, Will. Je kunt het." Ik was opnieuw een kind en stond in de zee van Weston. Ik zwom naar papa toen, die zijn armen naar me uitstak. Ik sloeg enthousiast met mijn beentjes en probeerde uit alle macht mijn kin boven water te houden en bij die uitgestrekte armen te komen voor ik kopje-

onder ging. Maar er kwam steeds zeewater in mijn mond, dat me de adem benam. Ik schrok wakker en kwam sputterend overeind. De zon verblindde me.

De olifant was blijven staan. Overal om me heen hoorde ik water ruisen. Ik ging overeind zitten. Oona stond in een rivier. Het water klotste over haar rug, nek en oren, zodat de howdah een eilandje in de rivier leek. En op een of andere manier was de howdah losgekomen. Ik voelde hem van Oona's rug glijden. Een paar kussens waren al helemaal doordrenkt. Er stond een sterke stroming in de rivier, maar ik aarzelde geen moment. Dit was de kans waar ik op had gewacht. De oever was niet zo ver. Die haalde ik wel. Het kon me niet schelen of er krokodillen in het water zaten. Ik moest en zou water drinken.

Ik zette een voet op de reling en sprong uit de howdah. Voor ik het goed en wel besepte, lag ik in het water en zwom ik uit alle macht naar de oever. Nog een paar meter en ik was er. Ik hurkte neer bij de waterkant en dronk tot ik bijna barstte. Ik was helemaal buiten adem van het drinken, maar begon dolenthousiast in het water te slaan en te spetteren. Mijn uitgelaten jubelkreten deden duizenden krijsende vogels opschrikken en uit de bomen opvliegen. "Kijk, Oona!" schreeuwde ik. "Kijk dan!"

Ik zag alleen nog Oona's kop en slurf. Ze leek verder van de oever te zijn afgedwaald en stond nu pal in het midden,

waar de stroming het sterkst was. Ik had er vertrouwen in dat ik zo ver kon zwemmen, dus sprong ik zonder aarzelen het water in. Maar de stroming was veel sterker dan ik had gedacht en al gauw voelde ik dat het me niet zou lukken. Ik had gewoon niet genoeg energie om zo'n zware inspanning lang genoeg vol te houden. Er zat niets anders op, ik moest terug naar de oever zwemmen. Maar dat was een hele afstand en ik voelde dat ik uitgeput raakte. Ik was dan ook opgelucht toen ik eindelijk weer vaste grond onder de voeten voelde en uit het water kon klauteren.

Ik keek om me heen. Waar was Oona? Ze was verdwenen. De angst sloeg me om het hart. Opeens was ik moederziel alleen. Ik begon haar te roepen, aarzelend eerst, maar daarna steeds harder en angstiger. Mijn eerste gedachte was dat Oona terug de jungle in was gelopen en me had verlaten. Dat moest haast wel. Een andere verklaring was er niet. Mijn paniek veranderde in verontwaardiging. Ik zou haar wel eens vertellen wat ik van haar dacht. "Laat me hier maar staan, lomp beest, kan mij het schelen! Ik heb je niet nodig, hoor je? Ik heb je niet nodig!"

Opeens kreeg ik de howdah in het oog. Hij dreef stroomafwaarts naar de rotsen toe. Maar van Oona was er nog steeds geen spoor. De howdah zonk voor mijn ogen. Het enige wat nog boven het water uit stak, waren de touwen, mijn waterfles en een kussen dat steeds verder weg dobberde. Ik

bedacht opeens dat die fles het laatste was wat mama me had gegeven. Die fles, mijn petje en de zonnecrème, die nu waarschijnlijk al samen met de howdah op de bodem van de rivier lagen. Ik had niets meer behalve de kleren die ik aanhad, mijn hemd en mijn short.

Maar opeens schoot Oona een paar meter verderop in haar volle lengte uit het water. Het water gutste als een waterval van haar lijf en ze spetterde met een zwiepende slurf in het rond. Toen ik van mijn verbazing was bekomen, ging er een warme golf van vreugde en opluchting door me heen, en mijn woede was meteen vergeten. Oona liet zich weer in de rivier zakken, tot alleen haar grote schedelpan en haar ogen nog boven het water uitstaken. Het leek wel of ze verstoppertje met me had gespeeld, of dit een uitnodiging was om met haar te komen spelen. Een uitnodiging die ik niet kon weerstaan. Ik rende het water in en vroeg me af hoe ik ooit aan haar had kunnen twijfelen.

Oona was beter dan om het even welke golfmachine. Telkens als ze zich op haar zij rolde, maakte ze torenhoge golven waar ik in kon duiken. Keer op keer ging ze kopje-onder, om dan met een ruk uit het water te schieten, zodat het water van haar flanken gutste als watervallen waar ik gillend van de pret onder ging staan. Ze zwiepte haar slurf naar mij en spoot me vol. Ik schaterde het uit en genoot van elk moment.

Ik dacht aan de laatste keer dat ik nog zoveel waterpret had

gehad. Dat was met papa in Weston. Ik herinnerde me hoe ik telkens opnieuw naar beneden dook en tussen zijn benen door zwom. En toen ik weer boven water kwam, klom ik op zijn rug en rende hij het water uit, het strand op, waar mama op ons zat te wachten. Ze wilde dat we haar niet nat mochten maken. En wij begonnen ons natuurlijk voor haar neus als hondjes droog te schudden. Dat waren zulke mooie tijden. Die hele dag aan de kust in Weston kwam terug, tot in de kleinste details, en ook alle dierbare herinneringen aan thuis, aan mama en papa, aan ons als onafscheidelijk trio, aan hoe alles was geweest voor papa naar de oorlog was vertrokken, voor de tsunami.

Opeens voelde ik me kapot van verdriet en schuld. Ik liet Oona achter in de rivier en ging op de rotsen zitten. Ik kon alleen maar denken aan hoe niets ooit nog hetzelfde zou zijn. Die mooie dagen waren voorgoed voorbij. Mama en papa waren voorgoed verdwenen. Ik zou ze nooit meer terugzien, nooit meer hun stem horen. En wat had ik net gedaan? Me rot geamuseerd en gegild van het lachen, alsof er helemaal niets was gebeurd, alsof alles ‘okidoki’ was, zoals opa altijd zei. Papa was dood en beneden op het strand waren er honderden, misschien zelfs duizenden mensen samen met mama verdronken in de vloedgolf. Hoe had ik mezelf toe kunnen laten hen zo snel te vergeten? Hoe had ik zo kunnen lachen, terwijl ik kapot van verdriet had moeten zijn?

Maar toen zwaaide Oona in het water alweer met haar slurf naar me en ik moest om mezelf glimlachen. Ik deed toch helemaal niks verkeerd? En mama en papa zouden nooit afkeuren dat ik plezier had. Vlakbij hing er een kolibrietje boven een bloem. Zo klein, zo ongelooflijk klein en mooi. En vlinders in alle kleuren van de regenboog zaten elkaar achterna boven het water. Op dat moment voelde ik mijn verdriet en mijn schuldgevoel weer wegebber. Ik dacht niet meer aan het verleden of aan mama en papa. Ik had nog maar één familielid, en dat was Oona. Het was vreemd om een olifant als een soort zus of moeder te zien, maar hoe meer ik erover nadacht, hoe meer ik het echt zo ging voelen.

Terwijl ik zat te kijken hoe Oona zich vermaakte in het water, dacht ik na over mijn situatie. Eén ding was zeker: zonder Oona zou ik het nooit hebben overleefd en zonder haar zou ik nu geen enkele hoop meer hebben en was ik ten dode opgeschreven. Want ik had alleen die ene helikopter gezien, en dat was nu al minstens een paar dagen geleden. Het enige spoor van menselijke aanwezigheid was het dampspoor van een vliegtuig af en toe, hoog in de lucht, kilometers boven het bladerdek. Niemand wist dat ik hier was. Niemand wist dat ik nog leefde, dus zou ook niemand me komen zoeken. Ik was op de rug van deze olifant de jungle in gevlucht, dus als iemand de weg terug wist, was zij het. Ik hoefde alleen maar bij haar te blijven en met haar te leren

leven, dan zou ik het wel redden. Vroeg of laat zou ze me uit de jungle leiden, net zoals ze me erin had geleid.

Ondertussen moest ik een manier vinden om met haar te communiceren, om haar aan het verstand te brengen dat ik uitgehongerd was. Ik had de mahout ‘s morgens op het strand met haar horen praten, maar dan wel in zijn taal, een taal die ik niet verstond. Maar Oona had hem wel verstaan. Waarom zou hij anders zo veel tegen haar hebben gepraat? En als ze zijn taal had verstaan, kon ze ook Engels leren, redeneerde ik. Ik hoefde het haar alleen maar te leren. Ik herinnerde me dat de mahout altijd tegen haar had gefluisterd, nooit zijn stem had verheven. Ik zou hetzelfde doen. Op een of andere manier zou ik haar leren me te verstaan.

Ik ging meteen aan de slag. Zodra Oona uit het water kwam, liep ik naar haar toe. Ik hield haar slurf vast en streelde hem terwijl ik met haar praatte, net zoals ik de mahout had zien doen. En ondertussen keek ik haar recht in haar wijze, droevige ogen. “Oona,” begon ik. “Ik ken jouw naam, maar jij kent die van mij niet, hè? Jij weet helemaal niets van mij. Dus zal ik maar snel beginnen te vertellen. Ik ben Will, ik ben negen jaar, bijna tien, en ik woon in de buurt van Salisbury in Engeland. Dat is heel ver van hier, en daar ga ik naar school. Mijn oma en opa hebben een boerderij in Devon. Daar is het heel modderig. Ze hebben een heleboel koeien en een tractor en in de vakantie ga ik daar logeren. Papa was soldaat.

Hij is in Irak gedood door een bom, omdat het daar oorlog is, en volgens mij is mama nu ook dood, is ze verdronken in die grote golf waar jij me van hebt gered. Als je dat niet had gedaan, was ik nu ook dood, net als zij. Maar weet je, als je me niet snel wat te eten haalt, ben ik binnenkort ook dood. Ik heb honger, Oona, een vreselijke honger. Ik moet eten. Begrijp je? Eten.”

Ik sperde mijn mond wijd open en zei verschillende keren ‘aaah’, terwijl ik mijn vingers in mijn keel stak. Oona keek me begrijpend aan van daarboven, zo begrijpend dat ik het gevoel had dat ze toch ongeveer wist waar ik het over had. Dus ging ik vol goede moed verder. Ik wreef over mijn buik. “Jamjam. Eten. Eten.” Ze keek me strak aan. Ze luisterde, dat wel, maar ik twijfelde of ze er ook maar één woord van begreep.

Misschien keek ze helemaal niet begrijpend, alleen maar vriendelijk. Het leek of ik niet tot haar doordrong. Toen had ik een idee. Ik moest het helemaal anders aanpakken. Ik rende naar de rand van het woud en kwam terug met een lange tak vol bladeren die ik van een boom had getrokken. Ik bood hem haar aan, in de hoop dat het bladeren waren die ze lustte. Ze snuffelde er even aan, krulde haar slurf eromheen, trok de bladeren die ze wilde eraf en stak ze in haar mond. “Ja, Oona, ja,” riep ik. “Snap je? Eten. Jamjam. Ik ook. Ik ook. Ik wil ook eten. Maar geen bladeren, Oona. Ik eet geen bladeren. Fruit. Fruit.”

Ze bleef me onder het smakken en kauwen recht in de ogen kijken en van ergens diep in haar binnenste klonk een tevreden gegrom. Ik had er goede hoop op dat dit allemaal tekenen waren dat ze het nu begreep, dat ze dankbaar was dat ik eten voor haar had gehaald en dat ze hetzelfde zou doen voor mij. Maar toen de laatste blaadjes in haar mond verdwenen waren, had ze alleen maar zin om mijn oren en haren met haar slurf te inspecteren. Ik had er genoeg van. Ik duwde haar weg en riep: “Snap jij dan helemaal niks, stom beest? Ik heb honger! Ik wil eten! Eten!”

Ik keek wanhopig om me heen en zag een soort van rode vruchten. Ze zagen eruit als enorme rijpe pruimen en ze groeiden helemaal boven in een boom aan de overkant van de rivier. “Daar! Kijk, Oona! Die wil ik. Maar ik kan er niet bij. Jij wel, jij kunt er makkelijk bij. Alsjeblieft, Oona, alsjeblieft.” Maar Oona draaide zich om en begon weg te wandelen van de rivier, terwijl haar slurf naar nog meer bladeren zocht. En als ze aan het eten was, had ik al ontdekt, kon je nog zo veel schreeuwen, stampvoeten of haar slaan, dan liet alles haar ijskoud. Als Oona aan het eten was, liet ze zich door niets of niemand storen.

Er prikten tranen in mijn ogen. Ik probeerde ze weg te knippen, maar dat hielp niet. Ze bleven maar komen. Ik ging naast de rivier zitten, klemde mijn knieën tegen mijn borst en liet de tranen lopen. Ik snikte niet uit zelfmedelijden

of verdriet, want ik dacht niet meer aan mama of papa. Ik huilde van woede en frustratie en van de honger. Ik begroef mijn gezicht in mijn handen en wiegde kreunend van ellende heen en weer.

Toen ik eindelijk weer opkeek, zag ik dat de howdah vast was komen te zitten tussen de rotsen. Die kreeg ik nooit meer uit de rivier, dat was duidelijk. Maar zonder kon ik nooit meer op Oona's rug rijden. En hoe kon ik zonder Oona ooit de weg uit de jungle naar de bewoonde wereld vinden? Vreemd genoeg stopte ik pas met huilen toen de harde waarheid tot me door begon te dringen. Ik kalmeerde en zette rustig alles op een rij. Als ik niet op de olifant kon rijden en ze geen voedsel voor me kon zoeken, kon ze me niet redden. Dus moest ik zelf voedsel zoeken, voor mezelf zorgen. Ik moest het helemaal anders aanpakken. Er moest een uitweg uit de jungle zijn. We waren hier binnengekomen, dus moesten we er ook weer uit kunnen en die uitweg moest ik zelf vinden.

En opeens wist ik wat me te doen stond. Het was zo evident. Waarom had ik daar niet eerder aan gedacht? Ik zou de rivier stroomafwaarts volgen. Rivieren monden vroeg of laat immers altijd uit in de zee. Als ik de rivier volgde, zou ik in elk geval altijd te drinken hebben en zou ik vast ook wel genoeg voedsel vinden onderweg – bessen, noten, wortels, misschien zelfs vis. Ik kon vis vangen. Ja. Ik zou de olifant verlaten. Dat zou ik doen. Mijn besluit stond vast. Ik zou

alleen verder gaan.

4

Tijger! Tijger!

Maar het volgende ogenblik gebeurde er iets waardoor ik onmiddellijk van mening veranderde. Ik zat nog steeds bij de rivier toen Oona's slurf me zachtjes in mijn nek porde. Hij gleed snuffelend en onderzoekend naar mijn schouder, krulde om mijn borstkas en begon vriendelijk maar kordaat aan me te trekken. Zo draaide Oona me naar zich toe, zodat ik haar aankeek. Ze keek me een ogenblik in de ogen en gromde toen verwijtend, alsof ze wist dat ik aan haar had getwijfeld, alsof ze voelde dat ik overwogen had haar te verlaten. Heel langzaam zakte ze door de knieën van haar voorpoten. Eerst dacht ik dat ze moe was na al dat gespetter in de rivier en dat ze naast me wilde liggen om te rusten. En ze ging ook liggen, maar ik begreep snel dat ze dat helemaal niet deed omdat ze moe was. Ze stak opnieuw haar slurf naar me uit, krulde hem om mijn middel en trok me naar zich toe. Het duurde even voor ik snapte waarom.

Maar toen wist ik wat ze me probeerde duidelijk te maken: ze nodigde me uit om op haar rug te klimmen. Ze hielp me door me een zetje te geven, me op te tillen en te ondersteunen tot ik met gespreide benen in haar nek zat, achter de twee bulten op haar kop. Tot nu toe had ik gedacht dat ze er maar één had, maar het waren er duidelijk twee.

Oona krabbelde overeind tot ze weer op haar vier poten stond, en de hele tijd hield ze me met haar slurf in balans. Maar zonder de howdah had ik geen reling om me aan vast te houden. Ik raakte in paniek en klampte me vast aan haar nek. Maar toen bood Oona me haar slurf aan, ze hield hem vlak voor me. Ze wist dat ik iets nodig had om me aan vast te houden. En reken maar dat ik dat deed. Ik durfde hem niet meer los te laten. Doodsbang dat ze hem weer weg zou halen, klemde ik mij met mijn knieën en hielen zo stevig mogelijk vast.

Maar mijn benen waren te kort en zo wijd gespreid dat ik bijna geen grip meer had. Als ik Oona's slurf niet meer had om me aan vast te houden - omdat ze hem weghaalde, en dat zou ze ooit een keer doen - zou ik bijna uitsluitend op mijn evenwicht moeten rekenen om niet te vallen. Ik wist echt niet of ik dat zou kunnen volhouden als ze begon te lopen. En als ze begon te rennen, zou ik helemaal de pineut zijn.

Maar tot mijn grote opluchting deed Oona het heel rustig aan toen ze de jungle weer in liep. Ze kuierde op haar dooie

gemak tussen de bomen en de hele tijd liet ze me haar slurf als steun gebruiken. Ik hield me met beide handen stevig vast omdat elke stap een hachelijk avontuur bleef, hoe traag ze ook liep.

Maar toen ik na een tijdje nog steeds niet was gevallen, begon ik meer zelfvertrouwen te krijgen. Ik leerde snel mijn evenwicht afstemmen op het ritme van Oona's stappen. Ik voelde trouwens dat zij haar stappen ook aan mij aanpaste, dat ze me hielp, me leerde hoe het moest me niet zou laten vallen. In geen tijd was ik helemaal ontspannen en kon ik genieten van de rit. Ik begon om me heen te kijken, naar de papegaaien die naar me krasten en krijsend en kwebbelend door de jungle vlogen, naar de duizelingwekkende hoogte van de bomen en naar het zonlicht dat door de bladeren priemde.

Het duurde niet lang of ik had genoeg vertrouwen om één hand van haar slurf af te halen, en een paar seconden lang zelfs twee. Toch hield ze haar slurf binnen handbereik, en dat was maar goed ook, want ik was toch niet zo handig als ik dacht. Telkens als ik overmoedig werd, verloor ik mijn evenwicht en viel ik bijna. Maar bij elke keer dat dat gebeurde en het toch weer goed afliep, groeide mijn vertrouwen. Het lukte me, ik kon hierboven blijven zitten en Oona zou altijd voor me zorgen.

Zodra de angst om te vallen was verdwenen, kwam de

honger weer opzetten en nu knaagde hij scherper en dwingerder dan ooit. Naarmate de uren verstreken, begon ik me ook steeds zwakker te voelen. Ik voelde de weinige energie die ik nog overhad uit mijn lichaam vloeien. Ik dwong mezelf me beter te concentreren en Oona's slurf in geen geval los te laten. Maar ik was helemaal ijl in mijn hoofd. Ik voelde dat ik elk moment flauw kon vallen en van haar af kon glijden. Soms wist ik niet meer of ik nu dagdroomde of sliep. Ik fantaseerde dat ik met mama in het vliegtuig zat, dat ik naast haar lag te slapen en droomde dat ik op een olifant aan het rijden was op een uitgestrekt zandstrand, en dat mama naast me foto's liep te nemen en riep dat ik moest glimlachen en zwaaien.

Af en toe ontwaakte ik uit mijn dagdroom om te ontdekken dat het maar half waar was. Ik zat wel op een olifant, maar mama was niet bij me. En ik was in een jungle, niet op het strand, en vroeg me af waar mama was. Ik riep haar, maar ze antwoordde nooit. Ik was nu zo zwak dat ik nauwelijks nog overeind kon zitten. Ik heb er geen idee van hoe lang ik daar tussen slapen en waken zweefde, alleen dat soms de zon, soms de maan aan de hemel stond en dat er regen, hitte en vliegen waren. Maar altijd lag Oona's slurf beschermend om mijn middel.

Maar op een keer toen ik wakker werd, was er opeens geen slurf meer om me in evenwicht te houden of me aan

vast te houden. Oona stond stil en wuifde zich gezapig koelte toe met haar oren. Nu ik geen slurf meer had om me aan vast te klampen, kreeg ik meteen de bibber. Ik klemde mijn knieën en hielen tegen Oona's nek, wierp me naar voren en klampte me wanhopig vast. Het duurde even voor ik weer een beetje overeind durfde te komen om te kijken wat Oona aan het doen was. Eerst zag ik alleen de verblindende stralen van de zon door het gebladerte boven me.

En toen zag ik ze. Vijgen. Tientallen, honderden vijgen hingen er boven ons. Oona's slurf krulde zich om een tak en trok hem naar mij toe. Voedsel! Eindelijk voedsel! Oona had het begrepen.

Voor een olifant was dit misschien een bescheiden maaltijd, maar voor mij was het een fantastisch feestmaal. Ik proppte me helemaal vol. Niets had ooit zo lekker gesmaakt, frietjes niet, zelfs de beste hamburger ter wereld niet. Oona at de vijgen natuurlijk veel sneller op dan ik, maar ik deed mijn best om haar bij te houden en begon de volgende vijg al te pellen terwijl ik nog op de vorige aan het kauwen was en de vijg daarvoor nog moest doorslikken. Ik proppte ze in mijn mond. Oona trok met plezier een tweede tak naar me toe als ik dat vroeg en dat deed ik zo vaak tot ik voelde dat ik geen hap meer door mijn keel kreeg.

Maar Oona's honger naar vijgen was niet te stillen. Ik keek verbijsterd en vol bewondering toe hoe ze de hele boom, tot

het allerlaatste vijgje, kaalplukte. Voor haar was dit nog maar het voorgerecht, want toen ze klaar was met de vijgen, begon ze de bladeren en twijgjes van de boom ernaast af te trekken en verdween de hele lading in haar grote maalmachine. Het ritme van haar eetritueel vond ik bijna iets muzikaals hebben: van boom naar slurf naar mond, van boom naar slurf naar mond, begeleid door het geluid van die grote malende kaken en een tevreden gegrom dat van ergens diep in haar binnenste kwam.

Zo ging het nog een hele tijd verder, ook toen ik het allang niet meer boeiend vond. Algauw had ik andere zorgen. Ik moest echt naar beneden. Ik kon het niet langer uitstellen. Ik bleef maar tegen Oona zeggen dat ik ‘naar de wc’ moest, zoals oma me dat had geleerd, maar ze was helemaal niet geïnteresseerd in wat ik wilde. Ze was aan het eten en dus kon ik nog lang wachten. Er zat niets anders op dan aan iets anders proberen te denken. Maar dat werkte ook niet. Pas toen ze helemaal voldaan was, kreeg ik eindelijk weer wat aandacht, en dat was maar net op het nippertje.

Dat was een van de redenen waarom ik er, naarmate de dagen en weken verstreken en de regens kwamen en gingen, steeds vaker voor koos om niet op Oona's rug te zitten, maar naast haar te lopen, vooral als de jungle niet te dicht begroeid was. Als het woud er echt ondoordringbaar uitzag, klom ik wel op haar rug, omdat ik had ontdekt dat voor Oona niets

ondoordringbaar was. Op Oona's rug, of naast haar, of als ze voor me uit liep, voelde ik geen angst. Zij was de koningin van de jungle. Dat zag je zo. De gibbons die gibberend door de bomen slingerden, leken dat ter ere van haar te doen. Toekans die boven onze hoofden van boom naar boom fladderden, vormden met hun knalrode verenpak en hun gele snavel een kleurrijke erehaag. En op de grond kwam af en toe een luidruchtige fanfare van felblauwe pauwen voorbijgemarcheerd.

Het leek wel of de hele jungle haar verwelkomde, haar aankomst vierde. Soms trompette ze beleefd terug, om te bedanken voor de hartelijke ontvangst of om haar komst aan te kondigen. Op een dag zag ik hoog, heel hoog in het bladerdak van de jungle de zwarte schaduw van mijn eerste orang-oetan. Ik had het gevoel dat hij ons in de gaten hield, ons volgde zelfs, op een veilige afstand.

De meeste andere junglebewoners keken net als die orang-oetan op een eerbiedige afstand op ons neer. Ze waren duidelijk onder de indruk van de imposante reus die daarbeneden zo majestueus door hun wereld struinde. Maar ze leken te voelen dat Oona volkomen goedaardig was en geen enkele bedreiging vormde. Er vluchtte dan ook geen enkel dier weg als we eraan kwamen. Alleen de insecten, die in alle maten, kleuren en vormen voorkwamen, hadden met hun onverzadigbare honger naar bloed – mensenbloed of

olifantenbloed – geen greintje respect voor Oona. Dat was nog een reden waarom ik zo vaak zelf liep, omdat ik had ondervonden dat hoe verder ik uit de buurt van Oona bleef, hoe minder last ik van de vliegen had. Maar lopen had ook een groot nadeel.

Bloedzuigers.

Ik ontdekte al gauw dat ik door zelf te lopen de gedroomde prooi voor bloedzuigers was. Zonder dat ik het merkte, zogen ze zich aan mijn benen vast, om zich dan gulzig aan mijn bloed te laven tot ik ze in de gaten kreeg. Ik leerde deze walgelijke bloedzuigende slakken hartgrondig te haten, meer dan om het even welk wezen in de jungle. Zelfs meer dan de vliegen. Ze dronken me levend op. Ik zag mijn eigen bloed in hen kloppen. Als ik ze zag, begon ik al te kokhalzen. En dan moest ik ze nog van mijn benen plukken, soms meerdere keren per dag. Dat was helemaal verschrikkelijk. Maar er zat niets anders op, en ik had ondervonden dat een steen met scherpe randen de meest efficiënte bloedzuigerverwijderaar was. Ik moest mezelf elke keer weer dwingen om het te doen.

Vergeleken met die bloedzuigers vond ik slangen watjes, hoe dreigend ze me ook aanstaarden. En allemaal gingen ze opzij voor Oona, groot en klein. Eén blik op dat reuzenlijf en ze glibberden het struikgewas in. Van hen hadden we geen last. Zelfs de krokodillen bleven op een eerbiedige afstand. Maar het viel me op dat Oona zich tegenover hen ook wel

gedeisd hield. Ze respecteerden elkaar. Als we bij een rivier of moeras kwamen, stopte Oona altijd om me op haar rug te laten klimmen. En dan ging ik gretig op haar aanbod in omdat ik had gemerkt dat Oona heel goed wist wat veilig voor me was en wat niet. Ik was onvoorwaardelijk op haar oordeel gaan vertrouwen.

Hoe dieper we in de jungle drongen, hoe vaker het regende. Het waren geen buien zoals ik op de boerderij in Engeland had gekend, maar plotse stortvlagen die zo luidruchtig op het bladerdak van de jungle roffelden dat ze al het gekrijs en het gefluit in de jungle overstemden. Als het regende, waren Oona en ik meteen drijfnat. Soms konden we min of meer schuilen onder het dichte bladerdak boven ons, maar als we op een open plek kwamen, striemde de regen zo hard op ons neer dat het pijn deed. Soms leken het wel warme hagelstenen in plaats van water. Mettertijd kwam ik erachter dat de enige bescherming tegen de razernij van zulke stormen een groot blad was, dat je van een boom trok en als een paraplu boven je hoofd hield. Ik vond dat behoorlijk slim van mezelf. Op een keer sprak ik erover tegen Oona. “Ik zou er voor jou ook een kunnen plukken, Oona, alleen is geen enkel blad groot genoeg voor jou.”

Ik praatte steeds vaker tegen haar. Mijn geklets werd een soort van ondertiteling bij alles wat ik deed, zag of voelde. Ik gooide er zelfs grapjes tussen. Eigenlijk zei ik om het even wat

er in mijn hoofd opkwam. Ik vond het heel natuurlijk om zo tegen Oona te praten. Ik had ook het gevoel dat ze het leuk vond, dat ze mijn stem graag hoorde en dat ze naar me luisterde omdat ze van mijn gezelschap genoot, omdat we vrienden waren geworden, echte vrienden die elkaar vertrouwden.

Ik was echt van deze olifant gaan houden, vooral van de serene manier waarop ze met alles omging. Niets leek haar te storen of te ergeren. Met vliegen rekende ze gewoon af door met haar oren te flapperen of met haar huid te trillen. Regen of zon leken haar nooit te deren. Alleen toen ze wegvluchtte voor de tsunami, had ik haar angstig gezien. Maar sindsdien had niets haar nog van haar stuk kunnen brengen. Ze kuierde rustig door de jungle, met aandacht voor elk levend wezen dat haar pad kruiste, maar zonder een zweem van angst. Soms dacht ik dat dat kwam omdat ze voortdurend aan eten liep te denken.

Oona was echt constant op zoek naar voedsel en liep voortdurend rond te neuzen, of het nu stortregende of niet. Haar slurf betastte de takken om haar heen en zocht er de sappigste blaadjes en het rijpste fruit uit. Als het fruit in de boom die ze had uitgekozen te hoog hing, duwde ze de boom gewoon om, of trok ze een tak naar beneden en brak ze hem af. Als een stuk fruit te hard was, wist ze hoe ze het kon kraken of doen barsten met haar slurf of tanden. Geen enkele

soort fruit was haar te gek. Ik vond het heerlijk om haar slurf aan het werk te zien. Soms leek het wel of dat ding een eigen willetje had. Ik stond ervan versteld wat voor een handig en delicaat instrument het was, hoe krachtig en toch gevoelig, hoe oneindig veelzijdig.

Die stortregens in de jungle konden soms dagenlang duren en ze waren even plots voorbij als ze begonnen waren. Voor mij was het altijd weer een grote opluchting als de jungle, nog stomend en nadruppend, zijn muzikale stem langzaam terugvond en als het gekrijs en het gehuil en het gekras samen weerklonken om het einde van de storm te vieren. De geluiden van de jungle waren me ondertussen zo vertrouwd dat ik ze miste als ze mijn hoofd niet vulden. Ik had het gevoel dat de jungle zijn eigen muziek opzoog, zoals hij alle regen die uit de hemel was gevallen opzoog, alsof hij een levende, ademende spons was. En soms had ik het gevoel dat ik op een of andere manier ook werd opgezogen. Dat ik ook een deel van deze gigantische, allesetende spons aan het worden was.

Het was makkelijker om met Oona te praten als ik niet hoefde te wedijveren met de donder of de regen. Het idee om haar Engels te leren had ik allang laten varen, want ik had ondervonden dat Oona de betekenis van mijn woorden niet hoefde te begrijpen. Ze begreep instinctief wat ik wilde. Ze had geen taal nodig. Dat er een tsunami op komst was, had

ook niemand haar verteld, en toch had ze het geweten, lang voor ze hem had gezien. En mij had ze, zonder dat ik erom vroeg, geleerd hoe ik in haar nek kon klimmen en veilig op haar rug kon rijden.

Hoe meer ik erover nadacht, hoe meer ik geloofde dat ze ook precies wist welk fruit goed voor me was en welk niet, en misschien zelfs welk water ik veilig kon drinken. Ze had al die tijd voor me gezorgd. En niet omdat ik tegen haar had gezegd wat ze moest doen en hoe, en al helemaal niet omdat ze mijn taal verstond. Deze olifant was wijs. Ze was intelligent en attent en voelde haarscherp aan wat ik nodig had. Het werd me elke dag duidelijker dat ik haar helemaal niets hoefde te leren, dat zij de leraar was, niet ik.

Mijn woorden op zich betekenden misschien weinig voor haar, maar ik wist zeker dat ze naar me luisterde en dat ze het gevoel achter die woorden begreep, dat ze wist wat ik bedoelde. En dat was genoeg. Trouwens, ik had er behoefte aan om tegen iemand te praten. En ik geef toe dat ik ook met haar praatte omdat ik het leuk vond om mijn eigen stem in de jungle te horen. Iedereen had hier zijn eigen stem, waarom zou ik de mijne dan niet hebben? Ik viel vast voortdurend in herhaling, maar dat leek Oona niet te storen. In die eerste weken in de jungle kwam ik steeds weer terug op wat me het meeste bezighield, ondanks mijn pogingen om het uit mijn gedachten te bannen. Maar het hielp om mijn gevoelens uit te

spreken, om erover te kunnen praten.

Ik begon mijn monologen altijd op ongeveer dezelfde manier. “Oona, hoor je me?” Een domme opmerking, natuurlijk, want ze hoorde me altijd. “Ik heb eens nagedacht, Oona, alles op een rijtje proberen te zetten, weet je? En ik ben er nu achter dat het geen zin heeft om de weg terug te zoeken. Waarom zou ik teruggaan? Mama is daar toch niet meer. Ergens blijf ik nog altijd hopen van wel, maar eigenlijk weet ik dat het niet zo is. En papa is er ook niet meer. Ik loop steeds maar aan hen te denken en tegen jou over hen te praten, maar dat kan ik beter niet doen. Opa zei het ook al: ik moet gewoon een pleister op die wond plakken, zodat hij kan beginnen te genezen. Daar had hij gelijk in, Oona. Opa had gelijk in heel veel dingen. Ik moet mama en papa uit mijn hoofd zetten. Maar als ik dat doe, vergeet ik hen misschien, en dat wil ik ook niet. Ik wil hen nooit vergeten, ze zullen altijd mijn vader en moeder blijven.”

Als ik haar zulke dingen vertelde, huilde ik vaak. Ik denk dat ze wist wat de dood was, en ook wat verdriet was. “Jij weet wanneer ik echt verdrietig en down ben, hè, Oona? Dan praat ik niet met je. Dat komt omdat ik dan huil van binnen en als je huilt, kun je niet praten. Als ik me zo voel, kan het leven me niks meer schelen. Maar het moet me kunnen schelen, hè? Want anders geef ik het gewoon op en ga ik dood. Daarom moet ik tegen mezelf en tegen jou blijven zeggen dat

ik jou in de plaats heb gekregen. Jij bent nu mijn familie, Oona. Mijn thuis is niet meer in Salisbury, of op de boerderij van oma en opa in Devon, maar hier in de jungle bij jou. Mijn thuis is waar jij me naartoe brengt. Waar jij gaat, ga ik ook. En het maakt me niet uit waar dat is, zolang je me maar heel veel vijgen voert en me nooit verlaat. Jij en ik, Oona, wij zullen er altijd voor elkaar zijn, hè? Beloofd? Ik hou van je, Oona.” Zo bleef ik maar tegen haar ratelen.

Boven alles wilde ik haar er steeds aan herinneren dat ik van haar hield. Ik probeerde ervoor te zorgen dat dat het laatste was wat ik ‘s avonds voor het slapengaan tegen haar zei, dat ik van haar hield. Mama had dat ook altijd gedaan. Papa ook, als hij thuis was. Ik vond het altijd heerlijk als ze dat zeiden. En nu troostte het me om elke avond hetzelfde tegen Oona te kunnen zeggen. Het hielp me om het verleden achter me te laten en mijn nieuwe leven met Oona in de jungle te aanvaarden.

Natuurlijk verwachtte ik geen antwoord van haar als ik iets zei. Al zou het wel leuk zijn geweest om af en toe een ‘Ik hou ook van jou’ terug te krijgen. Maar dat gebeurde nooit.

Eén keer antwoordde ze wel min of meer, op een heel verrassende manier. Ik had net ‘Slaap lekker, hou van je’ gezegd, toen ze opeens een van de langste en luidruchtigste winden liet die ik ooit had gehoord. Ik kende haar nu lang genoeg om te weten dat ze er wat van kon, maar deze was toch

echt een meesterwerk, en zo muzikaal bovendien. Er kwam maar geen eind aan. De echo van mijn gegiechel zinderde nog lang na in de jungle. Ik had ook altijd zo'n lol met Bart, Tonk en Charlie gehad als iemand er eentje liet in de klas, zelfs al haalden we ons daarmee de woede van Big Mac op de hals. Ik weet niet waarom, maar als iemand een wind liet, kreeg ik altijd de slappe lach. En hier in de jungle hoefde ik me niet in te houden, was er geen Big Mac om me op het matje te roepen.

Hier hoefde ik me ook niet in te houden als mijn gegiechel overging in gesnik, zoals de laatste tijd vaak was gebeurd. Maar ik zag dat Oona overstuur was als ik huilde, dus deed ik mijn best om dat niet te doen. Ik beloofde haar heel vaak dat ik niet meer zou huilen. Dat lukte me meestal niet, maar ik bleef het beloven. Misschien dat die belofte me op een dag zou helpen om ze ook echt te houden. "Ik zal niet huilen, Oona." Dan hield ik haar slurf in mijn handen, sloot ik mijn ogen en zei ik het nog eens. "Ik ga niet meer aan hen denken. Deze keer meen ik het echt. Beloofd. Beloofd. Beloofd."

Die eerste weken met Oona probeerde ik mijn belofte elke nacht te houden, maar vaak lukte het me niet. Weken en maanden bestonden hier in de jungle niet voor me, alleen dagen en lange, lange nachten. Telkens als ik tussen de bomen een glimp van de maan opving, dacht ik aan waar ik

haar vroeger had gezien: door het raam van ons huis, of als ik ging kamperen met papa. Die nachten haatte ik het meest, want dan welden al die verdrietige gedachten onvermijdelijk weer in me op, hoe ik ook mijn best deed om dat te verhinderen. En dan zat er niets anders op dan me over te geven aan mijn tranen. Maar op een of andere manier waren de moeilijke slaapomstandigheden in de jungle een welkome afleiding tegen het verdriet dat ik wanhopig probeerde te verdringen. Voor ik kon slapen, moest ik bladeren verzamelen om op te liggen. Ik ging altijd in de buurt van Oona liggen, maar ook weer niet te dichtbij, want dan had ik last van haar vliegen.

Ik had aan den lijve ondervonden dat je in dit vochtige woud, waar het krioelde van de mieren en de bloedzuigers, allesbehalve ongestoord kon slapen. Dus ging een groot deel van de nacht op aan het bouwen van een bladernest, dat ik het liefst niet op de vochtige grond, maar ergens op een rots maakte. In slaap komen was een ramp. Ik kon de jungle om me heen niet vergeten, de gevaren die er dreigden, ook al was Oona vlakbij om me te beschermen.

Maar sommige nachten verdwenen al die angsten en zelfs mijn verdriet in het niets bij het gevecht dat ik constant moest leveren met de insecten die 's nachts tot leven kwamen en boven mijn hoofd kwamen cirkelen en zoemen en brommen. Ik kon nog zo veel met mijn handen meppen en

zwaaien als ik wilde, ze vielen telkens opnieuw aan. En al deed ik nog zo mijn best om mijn bed onbereikbaar te maken voor mieren en bloedzuigers, vroeg of laat kwamen ze me toch weer op het spoor, kropen ze op mijn benen en bedienden ze zich van mijn bloed, of ik nu sliep of niet.

En dan die herrie altijd.

Je zou denken dat ik na al die tijd wel gewend was aan de nachtelijke geluiden van de jungle. Maar al dat gehuil, gekras en getoeter en de eindeloze herrie van krekels en kikkers hielden me uit mijn slaap. Ik verlangde in mijn bladernest vaak naar de stilte van de nachten in Devon, waar ik met papa ging kamperen. Daar hoorde je af en toe in de verte een vos blaffen of een paar uilen naar elkaar roepen in het veld, maar dat was het enige. Hier deden het kakofonische orkest van de jungle, mijn angsten en herinneringen en de insecten elke nacht heel erg hun best om me uit mijn slaap te houden. Elke nacht was een gevecht om in slaap te komen, en elke nacht hielp Oona me dat gevecht te winnen.

Want alleen als ik aan Oona dacht, kon ik de rest vergeten. Vaak was het 's nachts zo donker dat ik haar zelfs niet kon zien, al stond ze vlakbij. Maar ik kon haar altijd horen, en daar had ik genoeg aan. Ik luisterde hoe ze lag te snurken, zachtjes te grommen en te kreunen. Het werkte als een wiegelied. Als ik heel dicht bij haar kwam, voelde ik hoe haar oren de insecten verjoegen en me zachtjes koelte toewuifden. Dan

wist ik weer dat ze er voor me was als ik me heel erg verdrietig voelde. Ze leek op een of andere manier te weten wanneer ik haar het meeste nodig had. Dan voelde ik hoe haar adem mijn wang verwarmde en hoe haar slurf even aan me kwam voelen. En dan kon ik ontspannen, dan viel ik in slaap. De pot op met alles, dacht ik dan, de pot op met mijn verdriet, de pot op met die rotbloedzuigers. Ik had Oona. En de volgende ochtend zou alles weer goed zijn.

En dat was ook zo.

Ik had er geen idee van hoe lang de tsunami geleden was, want ik had elke notie van tijd verloren. Maar het moest lang geleden zijn, minstens een paar maanden. Dat leidde ik af uit het wassen en slinken van de maan. De voorbije dagen en maanden hadden een ander mens van me gemaakt, mijn hele wezen, mijn kijk op het leven veranderd. Thuis had alles wat ik deed een doel: als ik naar een dvd keek, was het om te zien hoe hij eindigde. Elke morgen stond ik om half-acht op om naar school te gaan, om op tijd te zijn, omdat ik anders in de problemen zou komen. En als ik naar school ging, legde ik soms een test af om te laten zien dat ik had geleerd wat ik moest leren. Thuis moest ik mijn handen wassen voor ik aan tafel ging, omdat me dat zo was aangeleerd, omdat ze schoon moesten zijn, zodat ik niet ziek werd. Als ik op weg ging, was het altijd om ergens aan te komen, bij de bibliotheek misschien, of bij de dokter, aan de kust, op de boerderij. Elk

uur van elke dag had alles wat ik deed een ander doel. Het leven was een eindeloze aaneenschakeling van doelstellingen.

Hier in de jungle had ik maar één doel, dat zich elke dag herhaalde: overleven. Oona en ik waren op weg, niet om van de ene plaats naar de andere te gaan, niet om ergens aan te komen, maar alleen om water en voedsel te vinden, om te overleven. Het was een heel andere manier van leven, een nieuw, ongecompliceerd bestaan. Mettertijd werd ik steeds meer vertrouwd met de jungle, met de wereld waar ik nu afhankelijk van was. Ik was niet langer een vreemdeling in de jungle.

Meer en meer kreeg ik het gevoel dat de jungle de plaats was waar ik echt thuishoorde, dat ik deel uitmaakte van deze wereld. Ik leefde mee op het ritme van elk ander wezen in de jungle, van de bloedzuigers op de grond die ik zo verafschuwde tot de sierlijke orang-oetan hoog in de schaduw van de bomen, die ik zo graag van tak naar tak zag slingeren. Dit majestueuze wezen leek in niets op het hoopje ellende dat ik in een magazine ontredde in de as van zijn platgebrande territorium had zien zitten. Ik wist nu zeker dat deze orang-oetan ons volgde. Ik had hem al zo vaak gezien, daarboven. Volgens mij was het steeds dezelfde. Hij hield ons ook in de gaten. De orang-oetan en de bloedzuiger, de slang en de gibbon, ze waren allemaal familie van mij.

Mijn uiterlijk was ook helemaal veranderd. Als ik in de

rivier ging drinken of stond te vissen, ving ik af en toe een glimp op van mijn spiegelbeeld. Maar de jongen die me vanaf het water aanstaarde, leek nauwelijks nog op de jongen die al die tijd geleden op Oona's rug de jungle in was gevlucht. Mijn hemd had ik allang ergens achtergelaten, omdat het toch helemaal aan flarden hing ergens. Alleen mijn versleten short droeg ik nog, maar daar zat ook geen enkele knoop meer aan. Om ervoor te zorgen dat ze niet van mijn heupen gleed, gebruikte ik een stuk liaan als riem. Ook nu moest ik mijn broek geregeld optrekken, maar het kon nog net. Voor de rest zag ik er niet uit. Mijn haar hing bijna op mijn schouders en had niet meer de kleur van rijpe mais, maar was bijna wit gebleekt, net zoals mijn wenkbrauwen. En mijn huid was kastanjebruin, van de zon of het vuil of allebei. Ik zag eruit zoals ik me voelde, als iemand anders.

Op een of andere manier verzachtte die gedaanteverandering de pijn van mijn verdriet. Omdat ik mezelf zo kon wijsmaken dat alles wat er voor de tsunami was gebeurd bij het leven van een andere jongen hoorde, een blanke jongen die elk dag naar school ging met Tonk, Bart en Charlie, die met vakantie ging op de boerderij in Devon en met opa's tractor mocht rijden, een Chelseasupporter die voor de wedstrijd pasteitjes en friet at en geen vader en moeder meer had. Die Will was een andere jongen, in een andere tijd en een andere wereld. Ik was een wilde jongen

met vereelde handen en voetzolen van leer, een kind van de jungle, en Oona was mijn enige familie, de enige vriend die ik had en nodig had. Zij was ook mijn lerares, die me alles leerde door het goede voorbeeld te geven. Van haar leerde ik langzaam maar zeker te leven met de hitte en vochtigheid van de jungle, zelfs met de insecten. Net als haar dokterde ik een betere manier van omgaan met ze uit. Ik vervloekte of vreesde ze niet meer zo erg, maar probeerde ze te aanvaarden, net als Oona. Het was niet altijd makkelijk, maar ik deed mijn best.

Oona leerde me ook dat in de jungle alles zijn plaats heeft, dat je, als je wilt overleven, je eigen plek tussen de anderen moet vinden. Je moet weten wat gevaarlijk is en wat niet, welk fruit eetbaar is en welk water drinkbaar. Maar in de eerste plaats moet je in het ritme van de jungle leven.

Geduld is alles. Als je een slang ziet, doe je niets. Je beweegt niet en wacht tot ze weer weg is. Een krokodil die op de oever ligt te zonnen en je met open muil aanstaart, zegt eigenlijk: dit is mijn plekje, opgepast, blijf uit mijn buurt. In de jungle draait alles om respect voor elkaar. Sommige dieren eten elkaar op – de bloedzuigers eten mij op, bijvoorbeeld – maar de meeste zijn fruiteters, insecteneters of kikkereters en willen problemen vermijden.

En de beste manier om problemen te vermijden, had ik ondervonden, was er altijd op voorbereid te zijn, alert te

blijven. Problemen moest je van ver zien aankomen, horen aankomen, en nog belangrijker, voelen aankomen. En Oona had al heel vaak bewezen dat ze daar heel erg goed in was. Ik had de beste lerares die ik me maar kon wensen.

Maar hoe ik moest vissen, had ik niet van Oona geleerd. Dat had ik aan papa te danken. Op een dag zag ik aan een tak boven de rivier een plastic zak hangen, en die deed me denken aan iets wat hij me ooit had geleerd. Hij had me nooit veel over het leger verteld, daar praatte hij blijkbaar liever niet over. Maar hij had me wél geleerd hoe je moest vissen zonder lijn: je knoopte de pijpen van je broek dicht met buigbare takken, rijgde ook een paar van die takken door je riemlussen en hing de broek op aan een overhangende tak boven de rivier. Dan liet je de broek vol water lopen, zodat ze bol kwam te staan en een visnet werd. Ik weet nog dat ik het een fantastische uitvinding vond, ook al ving papa er geen enkele vis mee, alleen een heleboel griezelige kriebelbeestjes. Nu gebruikte ik mijn short om te vissen. De eerste keer was het niet gelukt en de tweede keer evenmin. Maar de derde keer ving ik een vis. Een piepkleintje, weliswaar, maar het was er een. Ik sloeg hem dood, schraapte de schubben met mijn tanden af en at hem rauw op. Nog nooit had iets zo heerlijk gesmaakt als dat visje. Vanaf dat moment probeerde ik zo veel mogelijk vis te vangen.

Het was eens iets anders dan fruit.

Fruit had me in leven gehouden. Af en toe klom ik in een boom om bananen te plukken, maar het waren vooral de oranje kokosnoten die me de nodige voedingsstoffen gaven. Soms sloeg Oona ze uit de boom, soms klom ik zelf naar boven. Daar werd ik trouwens steeds behendiger in. En ik had niet meer nodig dan een stok met een scherpe punt om een gat in de kokosnoten te boren. Het vroeg wat inspanning, maar de melk was heerlijk zoet. Die kokosmelk en het vrucht vlees waren voedzamer dan welk voedsel ook.

Elke dag werd ik vindingrijker om mijn leven beter, veiliger, comfortabeler te maken. Als ik geen geschikt rotsblok vond, bracht ik de nacht steeds vaker in een boom door. Dan klom ik via een lian omhoog – daar was ik heel handig in geworden – en maakte ik een nest van bladeren en takken die ik naar elkaar toe boog en samen tot een soort nest vlocht. Oona bleef onder de boom staan. Het duurde altijd even om zo'n nest te bouwen, maar het loonde de moeite. Bovendien had ik daarboven minder last van insecten en bloedzuigers en bleef ik droog als het regende. Het was ook veel comfortabeler dan de harde grond, en een pak veiliger.

Op een ochtend maakte Oona me wakker in de boom door met het puntje van haar slurf op mijn schouder te tikken. Ze stond vlak onder me en gromde en wiegde ongeduldig heen en weer. Dat was het teken dat ze meteen wilde vertrekken. Misschien vond ze geen voedsel meer waar

ze stond, of had ze dorst. Wat het ook was, Oona wilde weg, en dan was er geen houden meer aan. Deze keer was ze opvallend ongeduldig en wilde ze duidelijk dat ik opschoot. Ze had een bezorgde blik in haar ogen. Voelde ze dat er gevaar dreigde? Ik liet me vanuit mijn bladernest op haar nek zakken. “Wat is er, Oona?” vroeg ik. “Is er iets aan de hand?”

Ze zette er meteen flink de pas in en de hele tijd keek ze om zich heen en schudde ze met haar hoofd. Ze was niet op zoek voor voedsel, dat voelde ik. Toen ze begon te trompetten, wist ik zeker dat ze ergens bang voor was. We werden in de gaten gehouden, dat voelde ik gewoon. Ik speurde de omgeving af, op zoek naar een teken van leven. Er vloog een toekan op: een flits van kleur door het groen. En opeens stond de hele jungle in rep en roer. De echo van de pauwen die schreeuwden en de apen die krijsten, weerklonk tussen de bomen.

Hoog boven ons in het bladerdak roerde de orang-oetan zich luidruchtig in het gebladerte. Ik hoorde hem, maar kon hem niet zien. De jungle was opgejaagd, ongerust, alert. Ik had zo’n plotse, onverklaarbare paniekgolf in de jungle al een paar keer meegemaakt. Maar de vorige keren had Oona geen krimp gegeven. En die andere keren was er ook nooit iets gebeurd. Het was altijd vals alarm geweest. Maar deze keer gebeurde er wel iets.

Voor ons zag ik plotseling een schaduw tussen de bomen

opdoemen. De schaduw kwam in het licht, vlamde op als een oranje vuur en werd een tijger. Hij kwam op zijn dooie gemak het pad op gesloft, bleef toen staan en draaide zich blazend en met ontblote tanden naar ons om. Oona trompette nog eens, draaide zich ook om en staarde hem met opgeheven slurf en wijd gespreide oren aan. Een ogenblik lang was alles doodstil. Olifant en tijger bleven elkaar minutenlang aanstaren, maar zonder elkaar recht in de ogen te kijken. Er werd niet meer geblazen of getrompet. Het was een wedstrijd. Geen van beiden was van plan om zich gewonnen te geven, maar elkaar bedreigen deden ze ook niet.

§

Toen de tijger om ons heen begon te draaien, week Oona geen millimeter, maar bleef ze roerloos staan. De tijger stond nu vlak onder me en staarde me aan met ijzingwekkende, keizerlijke gele ogen. Ik kreeg het er koud van. Mijn hart bonsde in mijn keel en ik voelde de haartjes in mijn nek overeind komen. Helemaal verstijfd zat ik op Oona's rug, de kaken dichtgeklemd, de vuisten gebald. Ik spande al mijn spieren en deed mijn uiterste best om niet te laten merken hoe bang ik was. Ik kon de adem van de tijger ruiken en zag het roze van zijn tong, zo dichtbij was hij. Als hij één keer uithaalde, was het afgelopen met me. Zijn nerveus zwiepende staart vertelde me dat hij net hetzelfde dacht.

Ik keek de tijger niet in de ogen. Dat mocht je met geen enkel dier doen, had ik geleerd. Ik deed mijn uiterste best om helemaal niet naar hem te kijken, want ik wist niet of ik mezelf in de hand zou kunnen houden. Ik was bang dat ik totaal zou instorten. Dus begon ik te fantaseren dat de tijger niet echt was, maar virtueel, zoals de leeuw in *De leeuw*, de heks en de klerkast van Narnia, of de ijsbeer in *Het gouden kompas*. De tijger die naar me opkeek, was nog steeds angstaanjagend, nog steeds ijzingwekkend, maar het was maar ingebeelde angst die ik voelde, een soort angst waar ik bijna van genoot, omdat ik wist dat ze ingebeeld was, virtueel, zoals de tijger. Een belachelijk trucje misschien, maar het werkte.

Als de tijger te dichtbij kwam, liet Oona hem dat weten. Maar niet door naar hem te trompetten of hem aan te vallen. Ze schudde alleen eens met haar hoofd, zwaaide lichtjes met haar slurf en staart. Dat volstond. De tijger likte aan zijn snorharen, siste nog een paar keer misnoegd, zwiepte met zijn staart en slofte terug de jungle in, zonder dat hijzelf of Oona gezichtsverlies hadden geleden. Oona bromde triomfantelijk, had ik het gevoel. Ze wapperde met haar oren en liep nonchalant verder, alsof er niets was gebeurd. Ze stak haar slurf uit naar een tak, trok aan de bladeren boven zich en liep kauwend verder.

“Weet je wat jij bent, Oona?” fluisterde ik haar toe toen ik mijn stem terug had gevonden. “Jij bent de coolste olifant op

de hele planeet. Als je dat maar weet. Je hebt de gevaarlijkste moordmachine ter wereld wandelen gestuurd. En nu eet je gewoon verder alsof er niks aan de hand is. Jij bent me d'r eentje, weet je dat? Echt onvoorstelbaar.”

Als antwoord liet ze een wind. Geen harde, maar hard genoeg om me van al mijn opgekropte angst te bevrijden en die om te zetten in een bulderende lach, die klinkend door de bomen schalde. De gibbons gibberden terug, de toekans krijsten opgelucht en algauw zinderde de hele jungle van opgeluchte vrolijkheid.

5

Vijgenfestijn

Na die eerste confrontatie met de tijger week ik de eerste dagen bijna niet meer van Oona's zijde, insecten of geen insecten. Ik liep niet meer voor haar uit, zoals ik de laatste tijd vaak had gedaan, maar speelde op zeker en ging vaak op haar rug zitten. Daar wist ik dat het veilig was en had ik een veel betere kijk op de omgeving, zodat ik eventueel gevaar veel sneller zag komen. 's Nachts klom ik een stuk hoger in de bomen dan daarvoor om mijn nest van takken en bladeren te bouwen, en Oona hield trouw de wacht onder mijn boom. Ik sliep heel licht en schrok wakker bij het minste gerucht om te luisteren of hij er niet aan kwam.

Maar naarmate de tijd verstreek en er van de tijger geen spoor meer was, ebde mijn angst weg. Ik sliep nog elke nacht hoog in een boom, zo hoog als ik durfde te klimmen, en ging nergens meer te voet naartoe, maar dat was niet alleen om de tijger. Ik had namelijk gemerkt dat de apen om me heen bijna

nooit op de grond liepen. Het leek me verstandig om hun voorbeeld te volgen, om geen onnodige risico's te lopen. Voor hen en voor mij was de tijger maar een van de vele gevaren die in de schemering van de jungle op de loer lagen. Zelfs overdag was het er vaker donker dan licht, een plek vol duistere schaduwen waar het zonlicht nauwelijks door het dichte bladerdak kon dringen. Een gewaarschuwd man is er twee waard, vind ik. Hoog slapen en hoog reizen was het veiligste.

Maar vreemd genoeg begon ik de tijger een beetje te missen. Elke dag hoopte ik stiekem dat hij weer zou opdagen. Meer nog, ik begon echt naar dat moment te verlangen. Als ik 's nachts in mijn slaapnest lag, dacht ik aan de tijger op de poster in mijn klas. Ik zag hem glimmen in de middagzon die door het klasraam viel. Die tijger had me met precies dezelfde blik aangestaard als de tijger die Oona en mij op het junglepad had gekruist. Onder de poster stond een gedicht. We hadden het uit het hoofd moeten leren als huiswerk, maar het was me nooit gelukt om verder te komen dan de eerste strofe. En zelfs dat herinnerde ik me niet meer helemaal. Maar de eerste regels kende ik nog en die zei ik verschillende keren achter elkaar op, omdat ik vond dat ze exact beschreven hoe de tijger me had aangekeken, alsof de dichter erbij was geweest en hem ook had gezien. Bovendien dacht ik dat Oona het leuk zou vinden om ze te horen.

“Tijger! Tijger! Brandende pracht
in de bossen van de nacht.
Welk onsterfelijk oog, welke hand
heeft je ontzaglijke symmetrie gepland?”

Onder me klonk er goedkeurend gegrom en ik wist dat ze daar in het donker stond te grijnzen. Nu had ik spijt dat ik het gedicht niet beter had geleerd, anders had ik haar de rest ook kunnen voordragen. Toen ik die avond ging slapen, probeerde ik de woorden op de poster opnieuw te zien, maar alles wat ik me nog voor de geest kon halen, waren een woord hier en stukjes tekst daar. Maar toen ik me bleef concentreren, begon ik me steeds meer te herinneren. Ik hoopte dat het gedicht er diep in mijn geheugen nog zat, dat ik nu even niet op de woorden kon komen, maar dat ik ze toch niet helemaal vergeten was.

Toen de tijger eindelijk opnieuw opdaagde, ging het helemaal anders dan de vorige keer. Deze keer werd er noch geblazen, noch getrompet, maar kwam hij opeens voor ons het pad op geslenterd en keek hij ons over zijn schouder aan, alsof hij wilde zeggen: “Gaan jullie mijn kant op? Vind ik prima.” Ik tintelde van angst en opwindning en voelde dat Oona ook op haar hoede bleef. Maar ze liet het niet merken. Ze bleef in hetzelfde ritme doorlopen. Het grootste deel van de ochtend bleven we de tijger door de jungle volgen.

Na een tijd kon ik me wat ontspannen. Ik begon te geloven dat de tijger niet in de buurt bleef omdat hij me wilde opeten, maar gewoon omdat hij van ons gezelschap hield. Een andere verklaring was er niet. Hij had de hele jungle om in te lopen en toch koos hij ervoor om bij ons te blijven.

Als Oona af en toe stopte om te eten, ging de tijger in de schaduw van de bomen liggen om zich te wassen, uitgebreid te geeuwen en zich uit te rekken, terwijl hij wachtte tot Oona klaar was om verder te gaan.

Ik raakte zo gewend aan onze nieuwe reisgenoot dat ik zin had om tegen hem te praten. Maar ik wist niet goed wat ik moest zeggen. Ik bedoel, waar heb je het met een tijger over? Ik vond het heel belangrijk om de juiste dingen te zeggen, maar ik vond de woorden niet. Dus besloot ik hem het gedicht voor te dragen – tenminste, de stukjes die ik me herinnerde – omdat ik het gevoel had dat die woorden bewondering en respect uitdrukten en ik hoopte dat hij het ook zo zou opvatten. Op een of andere manier, en vraag me niet hoe, vloeiden de eerste regels en daarna het hele gedicht spontaan uit mijn mond, alsof de dichter zelf in mijn hoofd zat en me het gedicht voordroeg, omdat ook hij wist dat dit de toehoorder was voor wie hij het had geschreven. En toen herinnerde ik ook me de naam van de dichter weer: Blake, William Blake, de naam die rechts onderaan op de poster stond.

“Tijger! Tijger! Brandende pracht
in de bossen van de nacht.
Welk onsterfelijk oog, welke hand
heeft je ontzaglijke symmetrie gepland?”

Ik wilde zo graag dat de tijger naar me luisterde. Zijn oren moedigden me aan. Ze draaiden naar achteren, naar voren, en weer terug. Ik droeg het gedicht nog een keer voor en liet mijn stem deze keer extra galmen, zodat de tijger zeker wist dat dit gedicht speciaal voor hem was geschreven en dat ik het speciaal voor hem voordroeg. Ik was zo trots op mezelf dat ik het had onthouden. Keer op keer droeg ik het voor, om mezelf te bewijzen dat ik het echt kon en om het in mijn hoofd te prenten, zodat ik het nooit meer zou vergeten.

Net toen ik voor de zoveelste keer opnieuw wilde beginnen, hield de tijger de pas in en draaide hij zich om. Toen wist ik zeker dat hij naar me had geluisterd, dat hij voelde dat die woorden over hem gingen en voor hem bestemd waren. Zijn ogen brandden zich een seconde lang in die van mij en ik voelde dat hij me niet langer als voedsel zag. Onze zielen hadden elkaar geraakt. Even later tilde de tijger een van zijn voorpoten op en schudde hij ermee, alsof hij net in een doorn was getrapt. Toen sprong hij opeens de schaduw van de bomen in en hij verdween. Ik voelde meteen dat Oona, anders dan ik, blij was dat ze van hem verlost was. Nu

we weer alleen waren, werd ze meteen een stuk rustiger.

Die wandeling door de jungle bleek onze langste ontmoeting met de tijger. Hij kruiste ons pad daarna nog enkele keren om ons eraan te herinneren dat hij er nog was, denk ik, maar hij bleef nooit lang. Al hoefde ik niet aan hem herinnerd te worden. Ik zou deze tijger nooit vergeten. Ik was me constant bewust van zijn aanwezigheid in de jungle. 's Nachts hoorde ik zijn gebulder en de paniek die hij veroorzaakte, overal waar hij kwam.

En toen, op een morgen, zagen we hem in een poel zwemmen. Oona stond hem een tijdje vanaf de oever gade te slaan. Maar als er water te drinken viel of als er modder was om in te rollen en er geen krokodillen in de buurt waren, aarzelde Oona nooit lang, zelfs niet in aanwezigheid van een tijger. Op een veilige afstand van hem dreunde ze het water in en beoefende ze al gauw haar favoriete watersporten, namelijk zo veel mogelijk lawaai en golven maken, met haar slurf spetteren en zichzelf een douche geven.

Ik wist waar ze mee bezig was. Ze eiste op een heel nadrukkelijke manier de poel op. En dus volgde ik haar voorbeeld. Ik sprong met een luide kreet van haar rug en kwam met een harde plons in de poel terecht. De tijger vond het duidelijk niet leuk om zo brutaal bij zijn ochtendlijke zwembeurt te worden gestoord. Uiteindelijk zwom hij helemaal naar de overkant, waar hij op een rotsblok klom,

zich droog schudde, zich in de zon uitstreckte en ons verder straal negeerde. Ik demonstreerde hem al mijn kunstjes, dook onder water, bleef seconden lang onder en kwam ergens anders weer tevoorschijn.

Maar mijn allerbeste stunt bewaarde ik voor het laatst: toen Oona in het diepste deel van de poel stond, klauterde ik op haar slurf. Ik ging op haar rug staan, stak mijn vuist in de lucht, brulde “Go Chelsea!” en sprong weer in het water. Toen ik bovenkwam, keek ik of de tijger van mijn schouwspel genoot. Maar hij was totaal niet onder de indruk. Hij had het veel te druk met zich te wassen.

Maar ik zag dat hij onder het likken van zijn poten toch af en toe in onze richting gluurde. En daarom dacht ik dat hij deed alsof. Ons gedol interesseerde hem misschien niet, maar hij bleef toch. Ik had sterk de indruk dat hij van ons gezelschap genoot, al was het op een afstand en al zou hij het nooit laten merken. Toen ik een tijdje later steentjes over het water liet scheren en Oona vertelde dat ik dat van papa had geleerd en dat het alleen met platte stenen lukte, zag ik hem opeens opstaan. Hij staarde ons nog een keer doordringend aan, zwaaide met zijn staart en kuierde toen weg over de rotsen. Hij sprong op het strand en verdween in de jungle.

§

Dat was niet de laatste keer dat ik hem zag. Daarna

verscheen hij bijna elke nacht in mijn dromen. Overdag zocht ik hem overal en vond ik hem nooit, maar 's nachts slofte hij door mijn dromen, zat hij thee met ons te drinken op de boerderij in Devon of in de klas naar de poster van zichzelf te staren en het gedicht te lezen. Of soms waren we weer samen in de jungle en liep ik tussen Oona en hem in, met mijn hand op zijn nek, als broeders. Eén keer liep hij met Oona, papa en mij op Fulham Road, op weg naar Stamford Bridge om Chelsea te zien spelen. Met z'n vieren liepen we het stadion binnen en 35.000 fans juichten ons toe. Dat was verreweg de zaligste droom die ik ooit had gehad. Die droom wilde ik steeds opnieuw dromen. Maar hij kwam nooit meer terug.

Ik vertelde Oona er een keer over op de dag dat ik de tennisbal vond. Om haar de droom beter uit te leggen moest ik haar er eerst aan herinneren dat ik met papa altijd naar de wedstrijden van Chelsea ging en dat we dan samen varkenspasteitjes en friet aten en dat mama altijd boos was als we van die rommel, zoals zij het noemde, aten. Ik wist dat ik Oona die verhalen over mezelf al vaker had verteld. Dus het was zeker niet de eerste keer dat ik het over voetbal had. Maar dit was wel de eerste keer dat ik haar kon laten zien wat voetbal eigenlijk was en hoe je het moest spelen. Het kon me niks schelen dat het haar geen zier leek te interesseren. Ik vertelde het toch.

Ik had net een tennisbal gevonden in de rivier. Steeds

vaker zag ik afval in de rivier drijven of op de rotsen liggen: plastic zakken, colablikjes, van alles, zelfs een groot geel T-shirt met galopperende paarden erop, dat tot mijn knieën kwam, een nuttige vondst. Het was een beetje groot, maar ik ontdekte dat ik er ook een visnet van kon maken, zodat ik eindelijk het vod kon weggooien dat ooit mijn short was geweest.

En nu had ik dus die tennisbal gevonden.

Ik gaf Oona een demonstratie van hoe John Terry dribbelde en hoe Lampard bij een vrije trap een bal in de rechterbovenhoek van het doel mikte. Daarna rende ik juichend achteruit langs de rivier, mijn armen hoog in de lucht, om te laten zien hoe ze dat in Stamford Bridge deden. Oona keek niet eens. Ze had het veel te druk met haar modderbad. In de modder rollen was Oona's favoriete tijdverdrijf, maar ik had er een hekel aan als ze dat deed, want na zo'n bad stonk ze dagen later nog steeds en zat ze helemaal onder het stof. Ik wist dat ze dol was op modder en dat ze die modderlaag op haar lijf nodig had om koel te blijven en de insecten op een afstand te houden, maar ik kon het niet laten dan te brommen dat ik straks nog wel op haar moest zitten terwijl ze zo stonk. En hoe meer ze stonk, hoe meer insecten ze aantrok. Ik gaf haar elke keer een standje. Niet dat dat ook maar iets uithaalde.

Op zulke momenten, van die stinkende momenten, liep ik

liever voor haar op. Omdat we de tijger nu al een tijdje niet meer hadden gezien, liep ik steeds vaker zelf en waagde ik me steeds verder voorop. Net zoals ik de aanwezigheid van de tijger altijd had gevoeld, zelfs als ik hem niet zag, zo voelde ik nu zijn afwezigheid. Hij was verdwenen, dat wist ik zeker. En trouwens, ik was nergens meer bang voor in de jungle. Zelfs het vooruitzicht om ooit weer oog in oog met de tijger te staan boezemde me geen angst in. Ik had nu ander gezelschap, want die orang-oetan daarboven in de bomen schaduwde ons nog steeds. Hij kwam nooit dichterbij, maar als hij ons wilde laten weten dat hij er was, begon hij luidruchtig aan de takken van de bomen te schudden. Ik begon hem als een echte vriend te beschouwen, en het viel me op dat Oona hem ook graag in de buurt had.

Ik vond het heerlijk om te voelen hoe ik steeds sterker en leniger werd, en dus ook avontuurlijker. Maar ik kende mijn beperkingen. Ik was geen gibbon of orang-oetan. Wat niet belette dat ik elke boom en hangende tak, hoe hoog of moeilijk ook, als een spannende uitdaging beschouwde. Ik kon nu veel soepeler springen, greep alles instinctief met mijn vingers én tenen vast en keek nooit meer naar beneden. Op de boerderij in Devon had ik ook heel vaak in bomen geklommen. Maar ik was altijd een beetje bang gebleven. Eerlijk gezegd had ik zelfs een beetje hoogtevrees. Maar daar was ik nu helemaal van verlost. En als ik rende, was mijn tred

soepeler. Ik was in topvorm en leniger dan ooit. Alles ging me een stuk makkelijker af. Ik struikelde niet meer over omgevallen boomstammen, maar sprong er met het grootste gemak overheen. En ik genoot met volle teugen van mijn snelheid en uithoudingsvermogen. Ik had het gevoel dat ik de hele dag zou kunnen blijven rennen, zonder moe te worden. Dus als Oona na haar bad helemaal onder de modder zat en een uur in de wind stonk, ging ik lopen, de hele dag als het moest.

Maar in dichtbegroeide of ondoordringbare delen van het woud kon ik niet anders dan op Oona's rug klimmen, of ze nu stonk of niet. Ik wist immers dat ik er zelf nooit doorheen zou komen. Oona kon zich een weg door die stukken heen schurken en stampen, maar ik niet. Voor Oona was niets ondoordringbaar. Maar ze nam altijd de makkelijkste weg over de paden, als die er waren. Als er geen pad was, of als ze op zoek was naar haar lievelingsfruit of -bladeren, banjerde ze gewoon dwars door alles heen en trok ze met haar slurf het struikgewas weg of verpletterde ze het onder haar logge poten.

Als het woud zo dichtbegroeid was, had ik een lastige en best gevaarlijke rit op haar rug voor de boeg. Om de ergst zwiepende takken en doornstruiken waar Oona zich een weg door ploegde te ontwijken moest ik met mijn gezicht op haar nek gaan liggen. Eén keer opkijken op het verkeerde moment, één seconde afgeleid zijn werd meteen afgestraft.

Het was me al vaak genoeg overkomen – mijn hele lijf stond dan ook onder de littekens. En elke keer had ik ondervonden dat een open wond, hoe klein ook, heel snel begon te ontsteken in deze vochtige omgeving en moeilijk genas. In de jungle kon je maar beter voorkomen dan genezen. Ik wist dat blauwe plekken, sneden en insectenbeten een reële bedreiging voor me vormden en dat ik mezelf moest beschermen.

Daarom lag ik plat op Oona's nek toen we op een ochtend op een grote open plek kwamen. Hier was het veilig om even op te kijken. Oona bleef staan. Terwijl ze zichzelf zachtjes koelte toewuifde met haar oren, stak ze haar slurf uit naar de bomen om ons heen. Het waren vijgenbomen, die van onderen tot boven barstensvol rijpe vruchten hingen. Ik ging overeind zitten en keek om me heen. Ik geloofde mijn eigen ogen niet: het leek wel of de hele open plek omringd was door een gigantisch bos van vijgenbomen.

“Dat zijn er genoeg om wel honderd olifanten te voeren,” zei ik tegen Oona, terwijl ik vooroverboog en haar klopjes op de nek gaf. “En jij wist hiervan, hè? Je volgde gewoon je slurf.” Als er niet genoeg oranje kokosnoten of bananen waren, at ik uit noodzaak andere soorten fruit waar ik niet zo van hield, maar vijgen waren anders. Vijgen waren fantastisch. Mijn lievelingskostje. En ik wist dat Oona er net zo over dacht, dat ze er helemaal dol op was. Het was duidelijk dat we hier

een hele tijd zouden blijven en dat we deze open plek pas zouden verlaten als er geen enkele vijg meer aan de bomen hing.

Ik hoorde het geklater van een rivier vlakbij en zag het water tussen de bomen glinsteren. Een kolibrie kliefde als een kleurrijke flits door de lucht. Deze plek wemelde van de kolibries. Het was een paradijs. Er was water in overvloed en genoeg hoge bomen om een veilig nest in te bouwen. “Hier zouden we eeuwig kunnen blijven, Oona,” zei ik. “Ik wed dat die rivier barstensvol vis zit.” Ik tikte met mijn hiel op haar nek om aan te geven dat ik naar beneden Wilde. Maar Oona reageerde niet, ze ging niet door de knieën. Ze at ook niet van de vijgen, en dat was vreemd. Ik probeerde nog een aantal keren om haar te laten knielen, maar ze negeerde me.

Toen begreep ik dat we misschien niet alleen waren, dat Oona iets had gevoeld, maar nog niet wist wat precies. Aan de overkant van de open plek hoorde ik geritsel en hoog in een enorme vijgenboom zag ik takken schudden. Misschien was onze orang-oetan al aangekomen en zat hij ons op te wachten. Misschien had hij deze plek wel gevonden, en niet Oona, zoals ik had verondersteld. Het geritsel klonk nu luider en er begonnen steeds meer takken te schudden. En toen zag ik ze, half verborgen tussen de takken: donkere schimmen tussen de bomen, schaduwen die orang-oetans werden. Niet één, maar tientallen.

Ik zag meteen minstens drie moeders met hun jong dicht tegen zich aan en meerdere jonge dieren. Eentje bengelde met één arm aan een tak en allemaal staarden ze Oona wat onzeker en nieuwsgierig, maar rustig aan. Ze leken meer op mensen dan om het even welk dier dat ik kende. Ze hadden allemaal een verschillend gezicht vol uitdrukking en een gevoelige, nieuwsgierige blik. Hoe jonger ze waren, hoe kaler en hoe pluiziger hun bruine haar. Ze krabden zichzelf zoals wij, geeuwden zoals wij.

Die ene orang-oetan had ik vaak in de jungle zien rondhangen, maar altijd op een afstand, ergens hoog in de bomen. Dit was de eerste keer dat ik van zo dichtbij orang-oetans zag. Ik staarde met open mond terug. De verwondering was wederzijds. Minutenlang leek niemand van ons te weten wat gedaan. We bleven elkaar maar aanstaren. Na een tijdje zag ik dat ze nerveus werden. De baby's klemden zich met bange, grote ogen nog steviger aan hun moeder vast en verstopten hun gezicht. Eentje begon als een bezetene te drinken bij zijn moeder, alsof hij daarmee die enge vreemdeling kon laten verdwijnen. Een heleboel orang-oetans hielden nog steeds een vijfj voor hun mond, alsof de tijd onder het kauwen stil was blijven staan. En nu zochten ze met hun blikken steun bij elkaar.

Ze waren niet agressief, dat zag je zo. Een paar jongvolwassen dieren waren herrie aan het maken in de

boomtoppen, maar dat was alleen om ons te laten weten dat ze ons in de gaten hielden en dat we het niet moesten wagen om nog verder in hun territorium te dringen. Ik beseftte dat elke plotse beweging nefast zou zijn. En Oona voelde dat duidelijk ook. Toen ze uiteindelijk toch knielde om me van haar rug te laten, deed ze dat bijna in slow motion. Ik volgde haar voorbeeld en bleef roerloos naast haar staan, terwijl ik naar hen opkeek. Alleen mijn ogen bewogen. Toch zorgde onze aanwezigheid voor veel opschudding. Ze klommen nu allemaal naar de hogere takken van de vijgenbomen en gingen op een kluitje zitten, moeders en baby's tegen elkaar geplakt.

Maar Oona besloot hen gewoon te negeren, zodat ze rustig aan ons konden wennen. Ze begon te smullen van de vijgen aan de dichtstbijzijnde boom. De orang-oetans keken toe en leken eindelijk te kunnen ontspannen. Een paar van hen, meestal jongeren, begonnen verder te eten, maar hielden ons toch nog in het oog. Het leek me het beste om gewoon Oona's en hun voorbeeld te volgen en vijgen te eten. Meer dan twaalf van deze gigantische rijpe vijgen kreeg ik niet op en daar kon ik vanaf de grond makkelijk bij.

Toen ik klaar was, klom ik hoog in de vork van een van de vijgenbomen en vond ik een comfortabel plekje dat de perfecte uitkijkpost was om de orang-oetans te observeren. Ze waren nu helemaal gekalmeerd en concentreerden zich

volledig op hun maaltijd in de bomen aan de overkant van de open plek. De drie zogende moeders waren ook opnieuw beginnen te eten. Ze aten heel netjes. Ze pelden elke vijg en aten die helemaal op voor ze een nieuwe plukten. Hun baby's bleven moeiteloos aan hen hangen als ze, op zoek naar de beste exemplaren, van tak naar tak klauterden.

Ik zag dat vooral de moeders nog steeds een beetje ongerust waren, niet wisten wat ze van ons moesten denken. Af en toe, als ze tussen twee porties vijgen in even zaten te rusten, staarden ze me tussen de bladeren aan. Je zag ze zich afvragen wat voor vreemd wezen ik was. Op een bepaald ogenblik had ik het gevoel dat die tientallen orang-oetans, oud en jong, me verbijsterd zaten aan te gapen. Het was best mogelijk dat ik de eerste mens was die ze ooit hadden gezien. En ik was even nieuwsgierig naar hen als zij naar mij. Ik had echt het gevoel dat die orang-oetans niet alleen op mij leken, maar echt familie waren, gelijkgestemde zielen.

De oudere orang-oetans en de moeders met hun baby's keken liever op een afstand toe. Het waren de jongeren die de eerste stap zetten. Ze slingerden langzaam naar de rand van de open plek en stopten af en toe om nog wat te eten of te spelen. Ze hadden een vreemde manier om van boom naar boom te gaan. Ze slingerden niet zoals de gibbons van boom naar boom en leken ook minder lenig. Ze zagen er niet uit als geboren slingeraars. Hun techniek was langzamer,

bedachtzamer, voorzichtiger. Ze hingen aan de ene tak, zwierden heen en weer tot ze bij de volgende konden en lieten zich dan door die tweede tak naar de volgende boom zwiepen. En ze konden de afstanden heel juist inschatten, want elke keer leken ze precies te weten hoe hard ze moesten zwieren. Ze hielden zich vast met drie handen, of twee handen en een voet, en staken de vierde uit naar een tak van de boom waar ze naartoe wilden.

Algauw werd duidelijk dat minstens drie jongvolwassenen pas tevreden zouden zijn als ze ons van dichterbij konden inspecteren. Aangemoedigd door hun voorbeeld kwamen de andere orang-oetans nu ook allemaal naar me toe gezwierd. Toen zag ik dat een van de moeders, de donkerste en grootste, een piepklein jong bij zich droeg. Ze leek de leider van de groep volwassenen die bijna allemaal een jong bij zich hadden. Overal waar ik keek, stroomden de orang-oetans vanuit de vijgenbomen toe. Van alle kanten kwamen ze op me af. Dat was best spannend, maar bang was ik niet. Want dit was geen aanval of zo, dat voelde je. Ze kwamen me inspecteren. Maar ze waren met zoveel en ze keken allemaal naar mij.

Ik keek om me heen. Ik wilde voor alle zekerheid toch weten waar Oona was. Maar ik zag haar niet, al wist ik ongeveer waar ze was, want ik hoorde haar scharrelen tussen de vijgenbomen. Ze stond te snuiven en te blazen en te

grommen in het struikgewas. Een paar keer kon je precies zien waar ze zat, omdat de bomen daar bewogen. Ik hoorde ze kreunen en splijten als Oona ze omhoog en afkraakte. Net zoals ik ging ze er blijkbaar van uit dat de orang-oetans geen bedreiging vormden en dat ze hier in alle rust zou kunnen eten. Maar dat betekende wel dat ik nu helemaal alleen was met de apen.

Ze zagen er misschien heel vreedzaam uit, maar ik begon het toch vervelend te vinden dat Oona er zonder mij vandoor was gegaan. De orang-oetans kwamen nu nog dichterbij, tot ze overal om me heen op de takken zaten. Ik was omsingeld. Er zat maar één ding op: roerloos op mijn tak blijven zitten en me zo veel mogelijk ontspannen. Nu ze zo dichtbij waren, viel het me op dat ze elk oogcontact probeerden te vermijden. Ze wierpen me een schichtige blik toe en keken dan meteen weer weg. Dus als ik het goed begreep, mocht je af en toe eens naar ze kijken, maar zeker niet staren. Dus dat deed ik dan maar.

Na een tijdje begon de jeugd zich aan te stellen. Ze deden allemaal hun best om elkaar te overtroeven terwijl ze onder, boven en achter me door de vijgenbomen zwiepten. Ik wist amper waar ik eerst moest kijken. Op een bepaald moment waren ze met zoveel en zo dichtbij, dat ik me niet meer op mijn gemak voelde. Een van hen vond het grappig om ondersteboven te gaan hangen, zodat hij, als hij met zijn ene

been aan een tak schommelde, met zijn neus bijna tegen de mijne kwam. Een andere orang-oetan was op mijn tak geklommen en begon er uit alle macht aan te schudden, zodat ik me met beide handen vast moest houden om niet te vallen.

Uiteindelijk, en tot mijn grote opluchting, kwamen de drie moeders erbij zitten, en dat leek de jongeren te kalmeren. Ze stopten met hun flauwekul en begonnen rustig vijgen te eten, alsof ik er niet was. Ik volgde hun voorbeeld. Ik pelde een vijg en probeerde hen volkomen te negeren. Het was allemaal een spel. Dit was blijkbaar de manier waarop orang-oetans kennis met elkaar maakten. Gewoon doen wat zij doen, dacht ik, en dan komt het wel goed. Hopelijk.

Een tijdje later kwam Oona terug naar de open plek. Ik zag hoe ze om zich heen stond te kijken waar ik was. Ik riep zachtjes haar naam, om de orang-oetans niet te laten schrikken. Ze leek helemaal niet verbaasd dat ik boven in een vijgenboom tussen een hele familie orang-oetans zat. Ik gooide haar de vijg toe die ik net had gepeld. Ze zoog hem van de grond en kuierde weer weg tussen de bomen, naar de rivier wat verderop. Ik had nog niet aan drinken gedacht, tot ik zag waar ze naartoe liep.

Opeens snakte ik naar water.

Ik wilde naar beneden klimmen en haar volgen, maar toen zag ik dat een van de baby-orang-oetans zich van haar moeder had losgemaakt en voorzichtig naar me toe kwam geslingerd.

Het was het kleinste aapje van allemaal, het jongste waarschijnlijk ook. Ze kwam zo dicht bij me zitten dat ik haar had kunnen aanraken. Maar ik voelde dat het niet het moment was om te bewegen, want ik wilde haar niet aan het schrikken maken. Ik besloot gewoon geduldig te blijven zitten en mijn nieuwe vriendinnetje de kans te geven zich aan me voor te stellen als ze daar zelf klaar voor was. Haar moeder, de donkerste orang-oetan, die me de leidster van de groep leek, keek bezorgd toe hoe haar kleintje haar arm uitstak, de tak boven mijn hoofd vastpakte, er met een zwaai op ging zitten en aan één hand naast me kwam hangen. Ik keek haar in de ogen en glimlachte. En toen begon ik te lachen. Ik kon het niet helpen. Ik hoopte dat ze er niet van zou schrikken.

Nu gebeurde er iets wat ik nooit had verwacht: het diertje stak haar hand naar me uit, sprong op mijn schouder, klom over mijn arm en kwam naast me zitten. Ze keek me even aan en keek weer weg. Ik bleef doodstil zitten. Opeens raakte ze mijn hand aan. Eerst nog wat aarzelend en met een vragende blik naar haar moeder, maar toen greep ze een van mijn vingers stevig vast en trok ze eraan.

Onvoorstelbaar hoe sterk en vastberaden de greep van zo'n minuscuul wezentje was. Ik hoefde niet te proberen mijn vinger weg te trekken, want dat zou me gewoonweg niet lukken, zo sterk was ze. Het jong bracht mijn hand naar haar neusje, snuffelde eraan, zette haar lippen ertegen en liet hem

weer vallen. Ze keek me in de ogen en pakte mijn oor. Ik hoopte dat ze niet zou proberen het eraf te trekken.

Misschien was het ook om dat te verhinderen dat ik tegen haar begon te praten. Het was niet mijn bedoeling, maar de woorden kwamen er gewoon uit. “Dat is wel mijn oor, hoor,” zei ik zacht. Ik wilde zien hoeveel ze ervan verstond. Het leek heel natuurlijk om dat te doen. En nu had ik zin om iets te proberen. Ik stak heel langzaam mijn hand uit en tikte het orang-oetan-jong op haar oortje. “En dat is jouw oor,” zei ik. “En ik heb haren, net als jij. Niet van die pluizige rosse als jij, maar toch. En jij hebt twee handen en twee voeten, net als ik. Eigenlijk lijken we best wel veel op elkaar, hè?”

Het orang-oetan-jong bleef me de hele tijd strak aankijken. Haar blik was verbluffend intelligent. Dit was niet gewoon een dier. Naar mijn gevoel was dit wezentje even menselijk als ik. Of misschien was ik even dierlijk als zij. Zo had ik het nog nooit bekeken, maar het bracht me behoorlijk van mijn stuk.

Het aapje kroop weer naar haar moeder, maar ik bleef nog een hele tijd tussen de orang-oetans zitten luisteren hoe Oona luidruchtig rondspetterde in de rivier. Ik zag zo voor me hoe ze zichzelf nat stond te spuiten, te drinken en te genieten, en ik had zin om naar beneden te klimmen en mee te gaan doen. Ik had het warm gekregen en het geluid van haar geplons in de rivier maakte me nog dorstiger dan ik al was. Ik snakte ernaar om naar beneden te klimmen en bij haar te

zijn, maar ik kon er mezelf niet toe brengen de orang-oetans achter te laten. Ik voelde dat ik deze unieke belevenis moest koesteren, dat ik dit misschien nooit meer zou meemaken. Ik was zo één met deze zachtaardige wezens, zo op mijn gemak. Ik voelde dat ze wilden dat ik bleef zitten. Dus bleef ik zitten en besloot ik dat ik later wel zou gaan drinken en zwemmen.

Met een donderslag zo vlak boven ons dat de boom ervan daverde, begon het te stortregenen. De bui was zo abrupt en krachtig dat ik binnen een paar seconden de overkant van de open plek al niet meer kon zien. De orang-oetans kropen nog dichter bij elkaar, maakten zich zo klein mogelijk en zochten beschutting onder de bladeren van de vijgenboom. Maar tegen een stortvloed als deze bieden zelfs de enorme vijgenbladeren weinig bescherming. Ik zag dat twee van de moeders een soort dakje van bladeren hadden gemaakt en dat boven hun hoofden hielden, net zoals ik was gaan doen. Op deze manier bleven hun baby's een stuk droger dan de rest en ook een stuk droger dan ik. Ik had de indruk dat ik op de tak zat die het ergste werd getroffen door de storm, met nauwelijks een blad als beschutting. Net als voor de orang-oetans zat er voor mij niets anders op dan de storm uit te zitten tot hij, even plotseling als hij was begonnen, stopte en het woud druipend, akelig stil en mistig achterliet.

Amper een paar ogenblikken later zag ik Oona tussen de bomen aan komen rennen. Ik zag meteen dat ze overstuur

was, door de donder misschien, dacht ik, maar dat verbaasde me omdat ze daar nog nooit bang voor was geweest. Ze stormde met flappende oren en opgeheven slurf trompettend de open plek op. Ze waarschuwde me ergens voor. Sinds de tsunami had ik haar niet meer zo opgejaagd gezien.

Toen zag ik waarom. Uit de jungle achter haar zag ik drie mannen opdoemen. Jagers met geweren. Ze legden aan, niet om naar haar of naar mij te schieten, maar naar de orang-oetans in de vijgenbomen. Een spervuur van kogels ratelde door de mist. Alle vleermuizen en vogels van de jungle vlogen in een kakofonie van noodkreten op. Hysterisch trompettend stampte Oona over de open plek, het struikgewas in. Ik zag de donkerharige orang-oetan neerzijgen en van haar tak glijden. Een ogenblik bleef ze aan één hand hangen, met haar baby krijsend aan haar borst, maar toen zakte ze door de takken, op de grond. Roerloos bleef ze liggen.

De andere orang-oetans stoven uiteen. Ze klommen, klauterden, slingerden zo hoog en zo snel ze konden naar de top van de vijgenbomen. Maar ze waren niet snel genoeg en nergens was het hoog genoeg. Er knalden nog meer schoten en een tweede moeder tuimelde uit de boom. Met een misselijkmakende bons sloeg ze te pletter op de grond. Ik was volledig in shock, maar zodra ik weer een beetje bij mijn positieven was, brulde ik naar de jagers dat ze moesten

stoppen met schieten.

Heel even waren ze verrast. Toen lieten ze hun geweer zakken en richtten ze het op mij, terwijl ze heftig gesticulerend naar elkaar schreeuwden. En al gauw begonnen ze weer te schieten. Een van de jonge dieren werd midden in zijn vlucht getroffen en kwam van de takken boven me naar beneden getuimeld. Ik had geen tijd meer om weg te springen. Het levenloze lichaam scheerde rakelings langs me heen, maar het was genoeg om me uit mijn evenwicht te brengen. Ik probeerde wanhopig me ergens aan vast te klampen, me te redden, maar het was te laat. Ik herinner me dat ik tegen de takken botste toen ik door de boom viel en dat ik het een heel eind naar beneden vond. Van wat er daarna gebeurde, herinner ik me niets meer.

§

Ik wist dat ik nog leefde omdat ik het gebrom van een machine hoorde, en muziek. Het duurde een tijdje voor de mist in mijn hoofd was opgetrokken en het tot me doordrong dat ik in de laadbak van een soort pick-up lag, die oorverdovend rammelend en met een grote snelheid over een hobbelige weg reed, zodat ik van de ene kant naar de andere werd geslingerd. Vlakbij stond er een radio op met loeiharde muziek. De hele truck trilde mee op het ritme. En in de cabine hoorde ik mannen met schorgeschreeuwde

stemmen lachen. Dat moesten de jagers zijn die ik op de open plek had gezien. Ik voelde hoe vingers me vastgrepen, aan me klauwden. Overal om me heen klampten warme, vochtige, jammerende lijven zich aan me vast. Ik probeerde mezelf nog steeds wijs te maken dat dit maar een nachtmerrie was, waar ik dringend uit wilde ontwaken. Ik probeerde overeind te gaan zitten, maar werd zo heen en weer geslingerd dat ik meteen weer omviel. Mijn hoofd was ijl en bonsde. Ik voelde bloed uit een hoofdwond over mijn gezicht vloeien. Toen besepte ik dat dit te realistisch en te pijnlijk was om een nachtmerrie te kunnen zijn.

Eerst zag ik nog wazig, maar na een tijd zag ik weer genoeg om mijn omgeving te kunnen interpreteren. Ik lag in een soort houten kooi, samen met drie kleine orang-oetans, die allemaal angstig zaten te piepen en zich met hun knuistjes vastklampten waar ze maar konden, aan mijn haar, mijn T-shirt, mijn nek, mijn oren. Mijn voeten waren zo strak samengebonden dat er geen gevoel meer in zat. Ik keek op om te zien waar we naartoe reden, maar er was zo veel rook dat je de lucht bijna niet meer kon zien. Overal rook het verbrand. Telkens als de truck in en uit een put in de weg bonkte en slipte, werd ik tegen de houten tralies van de kooi geslingerd. Ik hoorde de jagers in de cabine joelen en zingen. Ik trok de drie aapjes dicht tegen me aan en sloeg mijn armen beschermend om hen heen.

Langzaam kwam alles terug. Nu herinnerde ik me het weer. Ik wist opeens heel goed waarom die kleintjes zich zo aan me vastklampten en zo piepten. Ze hadden alle drie hun moeder vermoord zien worden en ik wist maar al te goed hoe dat voelde. Ik knuffelde hen, streelde hen, praatte tegen en probeerde hen zo goed mogelijk te troosten. Maar ze waren ontroostbaar. Er kwamen zo veel vragen in me op, maar op geen enkele was er een antwoord. Wie waren die jagers? Waarom hadden ze ons gekidnapt? Wat waren die mannen met ons van plan? Ik deed mijn ogen dicht, probeerde te kalmeren en logisch na te denken.

Toen ik mijn ogen weer opendeed, zag ik dat de rook was opgetrokken. Toen merkte ik dat er van achter in de truck ogen naar me starden, gele ogen, de ogen van de tijger. Zijn poten waren samengeknoopt en aan een paal gebonden. Hij lag daar met zijn tong uit de bek op een met bloed doordrenkte zak. Dit was het gezicht dat ik me herinnerde, dezelfde tijger die met ons door de jungle en mijn dromen was gelopen. Dit was onze tijger.

Maar van zijn brandende pracht was niets meer over.

6

God in de hel

Het begon te schemeren. De pick-up denderde over een modderpad naar een geïmproviseerd dorpje van kampvuren en bouwvallige hutjes, die over de vallei en de heuvelruggen verspreid lagen. Zover het oog reikte, was er in de hele vallei geen boom meer te bekennen. Deze plek was één gigantische open wond in de jungle, met bruine aarde, rotsblokken en een troosteloze modderbeek er dwars doorheen.

Overall in het halfduister zag je groepjes mannen, vrouwen en kinderen als mieren aan het werk. De meesten stonden met een pikhouweel in de heuvelflank te slaan, anderen bedienden sluizen en sommigen, meestal kinderen, torsten zware lasten de heuvel op. De meesten zaten tot hun middel onder de modder. Dit moest een soort mijn zijn, maar ik had geen idee wat hier werd opgegraven. Over de hele vallei hing een sluier van donkere, stinkende rook. Je hoorde schrille

stemmen, boze bevelen en jammerende kinderen. Ik had het gevoel dat we in een soort hel terecht waren gekomen, een duivelse plek, een plek vol verdriet.

Deze gruwelijke dag lang had ik mijn uiterste best gedaan om niet naar de tijger te kijken, want dan zou ik zeker zijn gaan huilen. Al was het bijna onmogelijk om niet naar hem te kijken, zoals hij daar uitgestrekt voor me lag. Maar ik moest mijn tranen bedwingen, want ik wist dat de kleine orang-oetans vanaf nu voor alles van mij afhankelijk waren. Ik moest me volledig op hun behoeften concentreren. Maar eigenlijk kon ik niet veel voor hen doen. Ze hadden hun moeder nodig, haar armen om hen heen, haar liefde en de melk die daarbij hoorde. Ze waren allemaal uitgehongerd en als ze de kans kregen, begonnen ze als bezeten aan mijn vingers en ellebogen te zuigen. En als dat zuigen niets opleverde, gebruikten ze hun tanden en knaagden ze aan me, wat vaak pijnlijk was.

Maar pijnlijk of niet, ik moest het verdragen en hen laten zuigen. Natuurlijk werd daarmee hun honger niet gestild, maar het troostte hen tenminste een klein beetje en dat was in elk geval beter dan niets.

Toen de pick-up vaart minderde en uiteindelijk halt hield, kwam er een hele meute naast lopen. Ik keek de tijger diep en lang in de ogen, want dit was misschien het laatste moment samen. Op die manier nam ik afscheid van hem. Maar uit die

ogen, die fonkelden in het flikkerende licht van de vuren, putte ik de moed en de kracht die ik nodig zou hebben voor wat er me hier te wachten stond. Ik beloofde mezelf dat ik geen krimp zou geven tegenover die kidnappers en moordenaars, dat ik geen traan zou laten, wat er ook gebeurde. Ik voelde met mijn hele wezen aan dat de tijger me op dat moment niet alleen de drie kleine orang-oetans op mijn schoot toevertrouwde, maar de ziel van de hele jungle. We werden omsingeld door een opgewonden menigte, die stond te duwen en te trekken om een glimp van de orang-oetans, mij en de dode tijger op te kunnen vangen. Maar ik was er klaar voor. Ik zou niet in een hoekje zitten bibberen. Ik greep de tralies vast en staarde onze belagers een voor een uitdagend aan. Triomfantelijk joelend sleurde de meute de tijger uit de pick-up. En toen ik ze hem zo zag wegdragen, zwaar doorhangend aan een stok, de kop over de grond slepend, vulden mijn ogen zich, ondanks mijn goede voornemens, alsnog met tranen. Toen werd de kooi opgetild en werden wij weggedragen, schommelend op het ritme van de tijger voor ons, door het rumoer van de menigte. De kleine orang-oetans gilden het uit van angst, ondanks mijn troostende armen om hen heen.

De meute keek de tijger met ontzag na, maar dat ontzag veranderde in hoongelach zodra ze de kooi met mij en de aapjes erin in de gaten kregen. Ze begonnen met stokken

langs de tralies te ratelen en ons ermee te porren en te duwen. Ze trokken gekke bekken en sommige kinderen giechelden en staken hun tong naar ons uit. Overal werd er gejoeld, gegild en triomfantelijk in de lucht geschoten. Bij elk schot kropen de orang-oetans nog dichter tegen mij aan. Ze duwden hun gezichtjes tegen mijn borst, in mijn oksels, in mijn nek, wanhopig op zoek naar een plekje om te schuilen.

De hele tijd probeerde ik de menigte het hoofd te bieden met een vastberaden, strakke blik, terwijl ik steeds opnieuw de eerste regels van mijn tijgergedicht opdreunde, als een mantra: “Tijger! Tijger! Brandende pracht in de bossen van de nacht..” Die woorden schalden als een jachthoorn in mijn hoofd. Ze gaven me moed, hielden me sterk.

Onze tocht door de joelende massa, die voor de jonge aapjes een ware marteling was, eindigde voor een gammele houten schuur met twee rokende schoorstenen, waar onze kooi voor werd gezet. Het rook er naar eten. Op het grote fornuis binnen stoomde een aantal pannen en buiten onder de dakrand stond een lange lage tafel vol gesneden groente en fruit. Alles zag eruit alsof het, in de haast om onze aankomst vooral niet te missen, was achtergelaten.

Vlakbij stonden de drie jagers met hun geweer om de schouder en hun armen om elkaar heen broederlijk te poseren voor een foto met de tijger, die voor hen op de grond lag. Een van hen, die een rode bandana om zijn hoofd

droeg, zette zijn voet op het hoofd van de tijger en schoot triomfantelijk de lucht vol gaten, aangemoedigd door de verrukte menigte, die hem luidruchtig toejuichte. Nu herinnerde ik me die rode bandana weer. Dit was de man die ik op de open plek had gezien, de man aan het stuur van de pick-up. Hij straalde autoriteit uit en leek me de leider van de bende. Voor deze menigte was hij in elk geval de held van de dag. Met één gebaar legde hij hun het zwijgen op en begon hij hen, nog steeds met zijn voet op de kop van de tijger, toe te spreken.

Algauw bleek dat hij het hele jachtverhaal uitvoerig en met de nodige dramatiek uit de doeken stond te doen. Ik begreep natuurlijk geen woord van wat hij zei, maar toch kon ik goed volgen: bij de rivier waar de tijger kwam zwemmen, hadden ze op hem liggen wachten, hem in een hinderlaag gelokt, neergeschoten en uit het water gesleept. Toen wees hij naar ons in de kooi en begon hij met veel gebaren uit te leggen hoe ze de orang-oetans uit de bomen hadden geschoten. Hij telde hoeveel ze er hadden afgemaakt: “Eén, twee, drie, vier, vijf, zes...” Tot vijftien telde hij, en vijftien keer schoot hij in de lucht om de trofee te vieren. En elke keer antwoordde de menigte met een rauwe overwinningskreet.

Vijftien hadden ze er doodgeschoten.

De hele menigte stond nu te juichen en te gieren. En toen, ging hij verder, hadden ze ontdekt dat een van die beesten

geen orang-oetan was, maar een ‘apenland’. Daarvoor oogstte hij het meeste bijval. Er volgden nog een heleboel verhalen en grappen en toen werden de flessen bovengehaald en begon het drinken. Toen ze waren uitgefeest, droegen ze de tijger weg en lieten ze ons eindelijk met rust. De kleine orang-oetans vielen in een onrustige slaap, waarin ze me geen seconde loslieten.

Maar lang waren we niet alleen. De mijnwerkers en hun gezinnen kwamen voor de kookschuur in de rij staan voor hun avondmaal. Als ze met hun kom voedsel langs onze kooi kwamen, bukten de meeste kinderen zich om ons eens goed te bekijken. Maar ze waren niet alleen nieuwsgierig. Ze treiterden ons door voedsel aan te bieden en het dan op het laatste nippertje weg te trekken. Sommigen duwden hun gezicht tegen de tralies en gilden: “Apenkind! Apenkind!” Ik zat daar maar en beantwoordde elke onderzoekende blik, elke spottende grijns met dezelfde koude blik, terwijl ik het tijgergedicht steeds weer herhaalde om de ziel van de tijger levend te houden, om hem sterk te houden en om mezelf sterk te houden.

Pas toen de laatste pestkop weg was, de koks ook waren verdwenen en de luiken van de kookhut gesloten waren, gunde ik mezelf wat rust. Ik ging liggen en probeerde mijn stramme benen een beetje uit te strekken. Maar de krappe kooi bood bitter weinig manoeuvreerruimte en al helemaal

geen comfort. Bovendien kropen de kleine orang-oetans constant over me heen, op zoek naar voedsel. Ze smeekten er echt om, maar ik kon helemaal niets voor ze doen. Het was duidelijk dat ze me geen ogenblik rust zouden gunnen. Ik was nu al net zo hongerig als zij, maar ik viel nog liever dood dan deze lui om voedsel te smeken. Al kon ik, met al die etensgeuren die nog in de lucht hingen, nauwelijks aan iets anders denken. Ik wist dat alleen slaap me van de honger kon bevrijden. Dus sloot ik mijn ogen en probeerde ik in slaap te komen, al wist ik dat dat in deze omstandigheden bijna onmogelijk was.

Toen het me toch bijna was gelukt en ik bijna sliep, hoorde ik voetstappen naderen en iemand vlakbij ademen. “Jongen?” hoorde ik een stem zeggen. Ik keek op en zag dat er iemand op zijn hurken naast de kooi zat. Na een ogenblik of twee herkende ik hem als een van de koks die de rijst had staan opscheppen. In zijn ene hand had hij een mes en in de andere een soort vrucht zo groot als een kleine rugbybal.

“Dursan,” fluisterde hij, “voor de orang-oetans. Het is fruit. Geef het hun maar. En je moet zelf ook eten. Dit fruit ruikt slecht, maar smaakt heel lekker. Ze zijn er dol op. Alle orang-oetans zijn er dol op. Jij vast ook, probeer maar. Als de jagers weer eens kleine orang-oetans uit de jungle hebben meegebracht, zeggen de jagers altijd: ‘Kaya, jij geeft ze te eten.’ Maar da’s makkelijker gezegd dan gedaan als ze nog zo

jong zijn als deze hier. Die nemen geen voedsel aan van vreemden, alleen van hun moeder. Maar hun moeder is dood, en dat weten ze. Ze zijn doodsbang. Maar dan zeggen de jagers: ‘Kaya, niemand wil dode orang-oetans kopen. Aan dode orang-oetans heeft niemand wat, die zijn geen stuiver waard. Als ze sterven, krijg jij stokslagen, Kaya.’ Ze hebben me al vaak geslagen. Ik zeg altijd dat het niet mijn schuld is, dat ik mijn uiterste best doe, maar soms willen die kleine orang-oetans geen fruit van me aannemen. Ze zijn niet dom. Dat zeg ik ook altijd tegen ze, dan zeg ik: ‘Ze nemen alleen voedsel aan van hun moeder, en ze weten dat ik hun moeder niet ben. Van mij willen ze het niet.’ En dan sterven ze. Maar de jagers luisteren nooit. Ze slaan me gewoon. Maar ik denk dat die aapjes sterven van verdriet, niet van de honger. Deze zijn al even verdrietig als die andere. Maar ik heb je in de gaten gehouden en volgens mij denken ze dat jij een soort moeder voor ze bent. Ze vertrouwen je, dat zie je zo. Van jou zullen ze wel voedsel aannemen.”

Hij sneed de vrucht in stukken en gaf ze tussen de tralies aan mij. “Is het waar?” ging hij verder. “Ben jij het wilde apenkind van de jungle, zoals ze beweren?”

Ik nam het fruit van hem aan, maar zei niets.

“Kaya is je vriend, jongen,” zei de man. “Denk eraan. Ik moet nu gaan, maar ik kom terug.”

Toen hij verdwenen was, ontdekte ik dat het geen enkel

probleem was om ze aan het eten te krijgen. Integendeel. Het voedsel eerlijk verdeeld krijgen, dat was het probleem. Ze scheurden het helemaal uit elkaar, trokken eraan, stalen stukken van elkaar. Ik had gehoopt een stukje voor mezelf te kunnen houden, maar dat was onmogelijk.

Toen ze klaar waren, wilden ze nog meer, en ze bleven gulzig aan de schil kauwen. Maar blijkbaar was hun honger nu toch even gestild, want ze vielen in slaap, iets wat mij nu helemaal niet meer lukte. Ik wilde me eens goed kunnen uitrekken, een andere houding aannemen, maar dat durfde ik niet meer omdat ik ze dan wakker zou maken. Ze hingen nog steeds aan me vast, zelfs in hun slaap.

Even later kwam Kaya terug, zoals hij had beloofd. Hij kwam nerveus naar de kooi gedribbeld, terwijl hij de hele tijd om zich heen keek. Hij bukte zich en duwde zijn gezicht tegen de tralies. “Hebben ze al het fruit opgegeten?” fluisterde hij terwijl hij een stuk schil opraapte. Ik knikte, maar zei nog steeds niets. Kaya keek weer over zijn schouder. “Jij moet wel een heel goede moeder zijn. Ik heb water voor je, jongen, en kokosnoot. Lust je kokosnoot? Mijn zoon is dol op kokosnoot. Ik heb een zoon van jouw leeftijd ongeveer, misschien iets ouder. Hij woont thuis in mijn dorp. Ik werk hier omdat ik hem en mijn hele gezin moet voeden. Mijn moeder en vader ook. Die zijn al heel oud en ziek. Als ik hun geen geld stuur, hebben ze geen eten.”

Ik wist niet of hij een antwoord van me verwachtte, dus zei ik maar niets.

“Ik vind het verschrikkelijk wat ze met de tijger hebben gedaan, jongen,” ging hij verder. “En met de orang-oetans. Maar als ik zeg wat ik denk, slaan ze me of sturen ze me weg en dan heb ik geen werk meer. Misschien vermoorden ze me dan wel. Dit zijn slechte mensen, die slechte dingen doen. De jagers zeggen tegen mij: ‘Honger het apenkind uit, hij mag geen water of voedsel hebben.’ Maar dat krijg ik niet over mijn hart.” Hij gaf me tussen de tralies van de kooi een fles water aan. Ik dronk hem in één teug zo goed als leeg en schrokte daarna de kokosnoot zo snel op dat ik me er bijna in verslikte. Daarna dronk ik de allerlaatste slok water op.

Toen ik de fles teruggaf, bekeek ik Kaya voor het eerst wat aandachtiger. Het was een verlepte, verschrompelde man. Zijn bijna doorschijnende huid zat strak om zijn uitgeholde wangen, alsof het leven zichtbaar uit hem wegtrok. Maar zijn blik was krachtig en zachtaardig. “Dank u,” fluisterde ik.

“Ik zal doen wat ik kan om je te redden, jongen,” zei Kaya, “maar veel is dat niet. Ik word in de gaten gehouden. Hier bespioneert iedereen iedereen.”

“Wat zijn ze met ons van plan?” vroeg ik hem.

“Je verkopen, misschien. Ze verkopen hier alles, het goud onder de grond, de bomen die ze omleggen, de orang-oetans die ze vangen, de tijgers die ze doodschieten.”

“En mij?”

Hij haalde de schouders op. “Ik weet niet wat ze met jou zullen doen, jongen. Misschien verkopen ze jou ook. Morgen komt meneer Anthony terug uit Jakarta. Die is hier God. Hij zal beslissen wat er met je gebeurt. Hij beslist hier alles. Wie moet werken, wie niet hoeft te werken, wie mag blijven leven, wie moet sterven. Alles. Maar slaap nu maar, jongen.” Hij stond op om weg te gaan, maar hurkte nog even neer. “Niet zeggen dat ik je water geef, hè, jongen,” fluisterde hij. “Of kokosnoot. Als ze dat te weten komen, krijg ik stokslagen. Begrijp je? Beloof je het me?”

“Beloofd,” zei ik.

Opeens kreeg ik een brede glimlach. Toen zag ik dat hij bijna geen tanden meer had. “Je baby’s slapen. Ik moet ook gaan slapen, maar morgenvroeg kom ik terug.” En hij verdween in de nacht.

Het was de langste nacht van mijn leven. Pas nu drong het tot me door hoezeer ik al die tijd van Oona had afgehangen, en niet alleen voor gezelschap. Al die tijd had ze al mijn problemen opgelost en me voor gevaar behoed, ze was mijn beschermer en gids geweest, een moeder en een vader tegelijk. Nu ze niet meer bij me was, voelde ik me alleen en verlaten, en opeens werd ik ook boos op haar. Ik nam het haar kwalijk dat ze was weggerend om zichzelf in veiligheid te brengen. Waarom had ze de jagers niet verdreven? Waarom

was ze niet gebleven om te helpen? En waar was ze nu? Misschien zou ze ons toch nog komen redden. Misschien stond ze daarbuiten ergens het geschikte moment af te wachten. Dan zou ze uit de jungle gestormd komen en ons redden. Ja, dat was het natuurlijk. Ze zou ons komen halen. Ze moest ons komen halen.

Die nacht waren het niet de vliegen of het onophoudelijke gekwetter in de jungle die me wakker hielden, en ook niet de kleine orang-oetans, die met hun klamme lijfjes tegen me aan plakten, maar hoop en angst. Hoop dat Oona ons op een of andere manier zou komen bevrijden, en angst over wat er de volgende dag met ons zou gebeuren als ze dat niet deed. Ik vroeg me af wie die man was over wie Kaya het had gehad, die meneer Anthony uit Jakarta, die blijkbaar over het leven van iedereen hier kon beslissen, ook over dat van mij en de orang-oetans.

Ik dacht ook aan ontsnappen, al wist ik dat dat absoluut onmogelijk was. De kooi was van hout, maar heel stevig gemaakt en afgesloten met een zwaar slot. Hoe meer ik nadacht over mijn situatie, hoe banger ik werd. Want ik raakte er steeds meer van overtuigd dat, als ik vannacht geen manier vond om te ontsnappen of als Oona ons niet kwam bevrijden, ik morgen waarschijnlijk als slaaf zou worden verkocht.

Om niet meer te hoeven piekeren en niet in paniek te raken begon ik het tijgergedicht op te zeggen. Ik deed het heel

zachtjes om de aapjes niet wakker te maken en bleef het nog heel lang herhalen. Daarna besloot ik alle liedjes te neuriën die ik kende, de liedjes die we thuis altijd zongen en die papa op zijn ukelele begeleidde. En toen, vraag me niet waarom, begon ik het lied van Chelsea te neuriën, ‘Blue Is the Colour, Football Is the Game’, het liedje waarvoor papa en ik en die andere 35.000 mensen in het stadion Stanford Bridge opstonden en dat we op het einde van elke wedstrijd met z’n allen zongen. Midden in een van die vertrouwde melodietjes viel ik eindelijk in slaap.

Ik werd wakker van het geluid van een motor en van het geplons en gerammel van een auto die het pad op kwam hobbelen. Ik ging op mijn ellebogen zitten, voor zover dat lukte zonder de slaap van de orang-oetans te verstoren, en zag een monster van een zwarte 4×4 met geblindeerde ramen halt houden voor de grootste schuur. Dat gebouwtje was me de avond ervoor ook al opgevallen. Het was het enige dat er een beetje als een huis uitzag, met glas in de ramen, een veranda, een laag houten hek eromheen en vlak bij de deur van de veranda een schommelstoel. Ik vond het er veel te huiselijk uitzien voor deze hel.

Een van de arbeiders haastte zich op blote voeten langs de kooi om het portier open te trekken en een paar anderen rolden pijlsnel een lange loper uit van de auto naar de treden van de veranda. Ik wilde vooral niet opvallen, dus kroop ik

weer in een hoekje van de kooi en ik ging liggen. Nu zag ik alleen nog de portieren van de auto en de gigantische wielen die, net als de benen die ik langs me heen zag rennen, onder de modder zaten.

De man die uitstapte, droeg bruine schoenen die glommen als spiegels en een witte pantalon met perfecte gestoomde pijpen. Hij liep een paar stappen de looper op. Toen bleef hij staan. Hij draaide zich om en kwam recht op de kooi af. Hij droeg een glanzende zwarte stok. Aan elke vinger droeg hij minstens één opzichtige gouden ring. Opeens verscheen zijn gezicht vlak voor dat van mij. Het was bleek, pafferig en bezweet, met gemene rattenootjes.

“Ah, daar ben je,” begon hij met een lijzige stem. “Het apenkind waar ze me over vertelden. Ga zitten, Apenkind, dat ik je eens kan bekijken.” Hij sprak Engels, maar met een buitenlands accent. Dit moest de meneer Anthony zijn over wie Kaya het had gehad, de man die hier God was. Hij depte zijn nek met een zakdoek. “Weet je wat jij bent, Apenkind? Een verdomde lastpak, dat ben je, een vervelende vlieg in de soep. En weet je wat? Ik heb een hekel aan mensen die me last bezorgen. Het beste wat je met een probleem kunt doen, is het meteen uit de weg ruimen, vind je niet? Dus misschien schiet ik gewoon een kogel tussen je ogen en gooi ik je ergens in een put in de jungle. Probleem opgelost. Of wacht eens... Misschien kan ik eerst nog wat aan je verdienen. Vermoorden

kan ik je altijd nog, toch? Ik ga nu eerst ontbijten en dan denk ik er nog eens over na.”

Hij stond op. “Breng dat apenkind naar het huis. Maar schrob hem eerst maar eens flink af, want hij stinkt als de pest.”

Toen meneer Anthony door de menigte liep, waar ook Kaya tussen stond, zag ik dat iedereen zijn ogen neersloeg en een buiging maakte als hij voorbijkwam. “En waar is die stomme tijger?” zei hij. “Laat zien, ik wil die tijger zien. Ik hoop voor jullie dat hij iets waard is.” Hij werd aan alle kanten bijgestaan door een meute bodyguards, die allemaal hetzelfde glimmende zwarte pak en een geweer droegen.

Ik verwachtte dat ze me elk moment zouden komen halen, maar het leek uren later, uren waarin ik mijn angst uit alle macht probeerde te verdringen. Ik probeerde aan thuis te denken, aan mama en papa, aan de boerderij. Ik probeerde al die dingen levensecht voor me te zien, me voor te stellen dat ik bij hen was, bij opa op zijn tractor, of dat ik met papa naar het voetbal ging. Als ik dan toch moest sterven, wilde ik dat dit mijn laatste gedachten waren. Ik had mijn ogen dichtgeknepen en probeerde diep in mijn gedachtewereld te verdwijnen. Toen hoorde ik hen komen.

Een paar sterke armen sleurden me uit de kooi en hielden me vast bij mijn ellebogen. De kleine orang-oetans klemden zich overal waar ze maar konden aan me vast, terwijl de

mannen me wegdroegen. Ik was doodsbang, maar het deed wel deugd om weer op twee benen te staan en te kunnen bewegen, niet meer gekooïd te zijn. Een opgewonden, joelende menigte, die steeds groter werd, volgde ons.

Nu zag ik wat ze met ons van plan waren. Een van de jagers – die met de rode bandana – stond naast de kookschuur klaar met een tuinslang en gebaarde dat ze ons nog een beetje dichterbij moesten brengen. De menigte vormde een dichte kring om ons heen. Eerst maakte ik me nog geen zorgen toen ze de tuinslang aanzetten. Dat zag er allemaal nog heel onschuldig uit. En ergens verheugde ik me hier bijna op. Natgespoten worden in volle publiek was vernederend, maar het zou tenminste een beetje verkoeling brengen. Toen zag ik een brede grijns op het gezicht van de jager verschijnen. Ik herinner me dat ik me afvroeg waarom hij zo lachte.

Ik besepte te laat wat er ging gebeuren. De waterstraal trof me loeihard recht op mijn borst, waardoor ik brutaal naar de overkant van de cirkel werd gestuwd. Ik plooid dubbel, sloeg mijn armen om de aapjes heen en draaide mijn rug naar het water om hen toch nog enigszins te beschermen. Maar er was geen ontsnappen aan die straal, voor hen noch voor mij, hoe ik me er ook van probeerde weg te draaien, te bukken of weg te rennen. Ik kon nergens naartoe. En uiteindelijk zat er maar één ding op. Ik viel op mijn knieën en gebruikte mijn lichaam als schild om de krijsende aapjes tegen de volle kracht van het

water te beschermen. De marteling leek eeuwig te duren, elke centimeter van mijn huid werd gegeseld, tot groot genoegen van de omstanders.

Eindelijk viel er een genadige stilte.

Ik werd overeind getrokken. Vastberaden niet te huilen, mijn angst niet te laten zien, keek ik neer op mijn grinnikende beul en klemde ik mijn tanden op elkaar om de tranen die in me opwelden, te verdringen. De aapjes waren hysterisch van angst en pijn. Hun jammerlijke gekrijs ging door merg en been. Ik deed mijn best om hen te troosten en terwijl ik werd weggeleid, fluisterde ik hun de hele tijd sussende woordjes toe. Maar ze waren ontroostbaar.

Daar zat meneer Anthony in zijn kraaknette witte pak op de veranda. Zijn donkere brillenglazen glommen in de zon. Aan zijn voeten lag de vacht van de tijger, mijn tijger, Oona's tijger. Links en rechts van hem stonden twee grote jachthonden, die me van boven aan de trap aanstaarden. Meneer Anthony zwaaide met zijn stok en onmiddellijk lieten de wachters mijn armen los. Ik keek om me heen. Er hadden zich honderden mensen rond ons verzameld, die met ingehouden adem stonden te wachten. Kaya stond voor de deur van zijn keuken zijn handen af te vegen. Onze blikken kruisten elkaar heel even en ik zag het medeleven in zijn ogen. Ik had tenminste één vriend in deze hel. Dat gaf me hoop. En moed.

“En, Apenkind,” begon meneer Anthony, terwijl hij met zijn stok naar me wees. Hij sprak bewust hard genoeg, zodat iedereen het kon horen. “Je ziet wat ik met de tijger heb gedaan. En ik weet wat ik met die orang-oetans ga doen. Maar ik ben er nog niet uit wat ik met jou moet aanvangen. Misschien laat ik je vrij, geef ik je wat voorsprong en laat ik dan mijn honden op je los. Wat zou je daarvan vinden? Ik hoef maar een kik te geven en ze komen je achterna om je aan stukken te rijten. Lijkt me best een leuk schouwspel.” De menigte lachte en ik zag dat hij genoot. Hij leunde naar voren. “Waar kom je eigenlijk vandaan? Hoe ben je hier verzeild geraakt? Heb je een moeder en een vader, of ben je gewoon zo’n Engels schoffie?” Hij grinnikte. “Heb jij trouwens wel een naam, Apenkind?”

Ik antwoordde niet. Meneer Anthony ging helemaal op in zijn show, zijn machtsspelletje voor het publiek. Deze man was met zijn prooi aan het spelen om iedereen er nog eens goed aan te herinneren wie de baas was, dat hij, meneer Anthony, hier God was, zoals Kaya me had verteld. Ik raapte al mijn moed bij elkaar en nam me voor om onverschrokken te zijn, zo onverschrokken als een tijger. Mijn stem zou helder en vastberaden klinken. Ik keek naar de dode tijger en opeens was er geen plaats meer voor angst. De woede die in me raasde, had alle angst verdreven. Het was mijn woede die hier sprak, niet mijn moed. “Ik zeg niet hoe ik heet. En het

kan me niet schelen wat u met me doet,” zei ik. “U kunt me niet meer aandoen dan wat u de tijger hebt aangedaan. En dat was wel degelijk uw werk, want iedereen hier doet wat u zegt. De jagers hebben de orang-oetans vermoord, dat heb ik zelf gezien. En zij hebben ook de tijger afgemaakt. Maar de echte moordenaar, dat bent u. Iedereen hier is bang voor u, maar ik niet.”

De menigte begon onzeker te worden. De meesten hadden aan mijn toon duidelijk gevoeld dat ik hem uitdaagde. Dat gaf me moed en ik werd nog brutaler. “Waarom doet u dit? Waarom? Gewoon voor de lol, is het niet?”

Meneer Anthony stond op, zette tergend langzaam en dreigend zijn zonnebril af en stak hem heel nadrukkelijk in het borstzakje van zijn jas. Hij begon steeds meer op een slang in mensengedaante te lijken, van zijn haar vol brillantine tot zijn glimmende schoenen zag alles er even glad en glibberig uit. Hij bewoog zelfs als een slang, zoals hij daar met vuurspuwende ogen op de veranda ijsbeerde. Ik voelde zijn woede aanzwellen en wist dat hij nu elk moment kon toeslaan. Ik voelde een knoop van angst in mijn maag, maar besloot meteen dat ik niet zou zwichten. Ik zou deze man het hoofd bieden en recht in de ogen blijven kijken, wat hij ook zei of deed. De orang-oetans klampten zich nog steeds even fanatiek aan me vast. Ik voelde hoe afhankelijk ze waren, hoezeer ze op mij vertrouwden en dat hielp om me sterk te houden.

“Jij bent wel een kempaantje, zeg.” Ik had meneer Anfhony van zijn stuk gebracht en dat gaf me een adrenalinestoot. Hij probeerde zijn frustratie weg te lachen, maar faalde daar grandioos in. Je zag zo dat hij zierend was. “Je hebt gelijk, Apenkind. Iedereen hier doet precies wat ik zeg. En het klopt, ik heb die tijger en de orang-oetans doodgeschoten en ik heb de schattige baby’tjes die daar aan je plakken, gekidnapt. Ik heb tientallen tijgers gedood, honderden baby-orang-oetans gekidnapt. En zal ik je eens zeggen waarom, wijsneus?” Bij elk woord werd hij steeds opgefokter, steeds razender. “Geld, Apenkind. Weet je hoeveel ze me in Dubai of Californië betalen voor zo’n tijgervacht? Tienduizend Amerikaanse dollar. Je hoort het goed, tienduizend. En de Chinezen betalen een fortuin voor hun ingewanden en andere delen. Om tijgermedicijn te maken. Daar zweren ze bij. De Chinezen bulken tegenwoordig van het geld, dat kan ik je wel vertellen. En die orang-oetans van jou, die verkoop ik in Jakarta moeiteloos voor 5000 dollar per stuk. Ze kopen ze als huisdier voor hun kinderen. Politiecommissarissen, regeringsleden, zakenlui, iedereen. Ik verkoop, zij kopen. Geld doet de wereld draaien, broertje.” Hij zwaaide met zijn stok. “Zie je die jungle daar? Zie je hem?”

“Ik zie hem, ja,” zei ik. “En?”

“Die is van mij,” ging hij verder. “Helemaal van mij, tot de

laatste boom en het laatste blad dat aan die boom hangt. En als ik daar zin in heb, hak ik al die bomen om. Prima hout voor keukenkastjes, wist je dat? En je maakt er de prachtigste vloeren en deuren ter wereld mee. Ik verkoop die bomen aan Japan. Ook aan Engeland, waar jij volgens mij vandaan komt, als ik je zo hoor. En ik verkoop ze aan Australië, mijn eigen thuisland. Maar dat is nog niets. Ik heb daar zo veel bomen staan dat ik niet weet wat ik ermee moet aanvangen. En als ik niet weet wat ik ermee moet aanvangen, weet je wat ik dan doe? Dat zal ik je vertellen, broertje. Dan brand ik ze plat, dan maak ik één laaiend kampvuur van de jungle. En wat krijg ik dan? Grond, kilometers en kilometers grond. En wat doe ik daarmee? Daar plant ik bomen. Duizenden bomen, miljoenen bomen. Niet van die grote, want die hebben honderd jaar nodig om te groeien, en ik wil snel verdienen. Dus plant ik palmbomen voor hun palmolie. Die groeien snel, snel als gras. En ik kan er niet genoeg van planten, want de hele wereld schreeuwt om palmolie, om in hun tandpasta te stoppen, hun lipstick, hun margarine, kookolie, pindakaas. Hou je van pindakaas, Apenland?”

Hij wachtte niet op een antwoord. Nu stond hij met vlammeende ogen tegen me te oreren: “Palmolie. Je houdt toch van koekjes, Apenkind? Palmolie. Hou je van frieten? Die worden in palmolie gebakken. En het wordt nog beter, broertje. Ooit van de opwarming van de aarde gehoord?”

Nou, daar ben ik dol op, reken maar van yes. Want door die hele opwarming van de aarde willen ze nu de planeet redden. En dus willen ze dat hun auto's op palmolie rijden in plaats van op benzine en diesel. Ik voorzie gewoon in de bestaande behoeften, Apenkind. Ik red de planeet. Dat hoor je goed. En de mensen red ik ook. Want ik betaal ze. Ik geef ze voedsel en onderdak. Ze komen uit arme dorpjes waar geen werk is. Zij kappen de bomen voor mij om, branden de wouden plat en planten de palmbomen. Zij zoeken ook naar goud voor mij, graven het uit en ik verkoop het, zoals ik de rest verkoop. Daarom ben ik zowat de rijkste man van Jakarta. Ik heb vier huizen, twee Ferrari's en een tuin groter dan een voetbalveld. Niet slecht, hè? En weet je wat geld is, Apenkind? Dat zal ik je vertellen. Geld is macht."

Nu zwaaide hij met zijn stok naar mij en met een verwilderde blik schreeuwde hij: "Ik zou je hier ter plekke kunnen laten afmaken en er zou geen haan naar kraaien. Deze lui trekken hun mond niet open, want ze weten wat er gebeurt als ze dat wel doen. Ze zijn van mij, met lichaam en geest, en dat weten ze. Ze doen wat ik zeg. Als ik ze beval om door een brandende hoepel te springen, zouden ze het doen. Als ik..." Opeens zweeg hij. "Hé, wacht eens even, da's misschien geen slecht idee, Apenkind," zei hij.

Hij liep de verandatrapp af en kwam vlak voor me staan. Hij was al wat gekalmeerd, maar nog steeds buiten adem van het

razen. Hij stond nu zo dicht bij me dat ik de speekseldruppeltjes op zijn lippen kon zien. “Van springen door een brandende hoepel gesproken...Misschien hoef ik je toch niet te vermoorden, Apenkind. Bof jij even, zeg. Nee, ik heb opeens een veel beter idee, en nog wel een van de beste soort, eentje dat geld opbrengt. Ik verkoop je, en ik weet opeens waar. Ik weet waar ze veel geld voor een apenkind als jij zullen neertellen zonder vervelende vragen te stellen. Overall in India trekken er circussen rond waarin jij een grote ster zou zijn. Ik heb al orang-oetans aan hen verkocht. Yes. Ik zie het zo voor me: Apenkind in de schijnwerpers, het enige echte zingende en dansende apenkind van de hele wereld. Ken je een paar trucs? Het rad, of handstand of zo? Kun je door een brandende hoepel springen? Nee? Maar je kunt toch dansen? En zingen? Kom op, zing eens een liedje voor ons, vriend, doe maar een dansje.”

Ik zei niets. Meneer Anthony leunde voorover en fluisterde in mijn oor: “Dansen zul je, Apenkind, en zingen ook, of ik vermoord die schattige orang-oetans van je nu meteen, vlak onder je ogen. En denk maar niet dat ik bluff. Orang-oetans genoeg in de jungle, dat kan ik je verzekeren.” Hij zette een stap achteruit. “Hoor je me, Apenkind? Dansen, zeg ik je!”

Ik wist honderd procent zeker dat deze man meende wat hij zei. Ik moest gehoorzamen. Ik had geen keus. Dus sloot ik

mijn ogen en ik begon te dansen, eerst nog aarzelend met mijn voeten schuifelend.

“Dansen, stuk onbenul, dansen!” schreeuwde hij. Ik probeerde mijn ledematen een beetje losser te werken, zodat ik niet alleen wat met mijn voeten schuifelde, maar ook met mijn armen zwaaide. En de hele tijd neuriede ik tegen de kleine orang-oetans, om me te helpen dansen. “Da’s al veel beter, Apenkind, zo mag ik het zien. En nu nog een pirouette.” Meneer Anthony stond met een brede grijns naar me te kijken en toen hij een paar ogenblikken later begon te klappen, volgde de hele menigte zijn voorbeeld en ze juichten me toe terwijl ik danste. Ik hield mijn ogen stijf dicht omdat de vernedering anders te groot was. Ik wilde het zo snel mogelijk achter de rug hebben. Maar meneer Anthony was nog niet klaar met mij. Hij schreeuwde: “En nu wil ik dat je zingt, Apenkind.”

Ik begon het eerste liedje dat in mijn hoofd opkwam te zingen. Ik zong het zo hard ik kon, zoals ik altijd deed met papa. Dat zong ik met mijn ogen open. Ik keek meneer Anthony recht in het gezicht. Het bleek het perfecte lied voor deze situatie, want het hield me stoer en hier kon ik al mijn gevoelens in kwijt. En het was een lied dat me onmiddellijk naar een andere plaats, een andere tijd bracht, zodat ik iemand anders werd, mezelf wijs kon maken dat ik niet hier was, dat dit mij niet overkwam.

“Blue is the colour,
Football is the game.
We’re all together,
and Chelsea is our name...”

De menigte viel helemaal stil. Ik voelde dat ze allemaal ademloos stonden te luisteren en dat ergerde meneer Anthony. Opeens had hij er genoeg van. Hij zwaaide met zijn stok om me de mond te snoeren. “Je merkt het,” zei hij met een triomfantelijke grijns, “jij bent net hetzelfde als zij. Zij doen wat ik zeg. Jij doet wat ik zeg. Jullie springen allemaal door mijn hoepels. Maar het viel best mee, vind je niet? Ik denk dat je een hit wordt in die Indiase circussen. En nog belangrijker, je zult me een flinke duit opleveren.” Toen draaide hij zich om en hij liep de trap weer op. Hij veegde zijn voeten aan de tiggervacht op de verandavloer. Als hij dat niet had gedaan en als ik daar niet zo woest om zou zijn geworden, denk ik niet dat ik ooit het lef had gehad om het te doen. Maar nu dacht ik niet na. Heel langzaam en nadrukkelijk begon ik het tiggergedicht zo hard ik kon voor te dragen, zodat iedereen die Engels kende, het woord voor woord kon verstaan en degenen die geen Engels kenden, de betekenis uit de toon van mijn stem konden afleiden.

Ik vuurde elk woord af op de rug van meneer Anthony. Elk woord was een pijl om hem te tarten. Ik had niets te

verliezen en hij moest weten hoezeer ik hem en al zijn daden verachtte. Tegen het einde van het eerste vers draaide meneer Anthony zich om. Het hele kamp, de hele jungle leek de adem in te houden. Ik ging verder tot het laatste woord en de hele tijd bleef ik meneer Anthony recht in de ogen kijken. Alleen bij de allerlaatste regel wendde ik mijn ogen af omdat ik tranen in mijn ogen voelde opwellen en ik niet wilde dat hij die zag. Ik had nu alleen nog oog voor de tijger. De laatste woorden waren voor hem, voor hem alleen.

“Tijger! Tijger! Brandende pracht
in de bossen van de nacht.
Welk onsterfelijk oog, welke hand
heeft je ontzaglijke symmetrie gepland?”

Toen ik klaar was, bleef het doodstil. Ik zag ook aarzeling op het gezicht van meneer Anthony. Dat voelde als een overwinning, voor mij, voor de kleine orang-oetans, voor de tijger. Ik wist dat het, na wat ons was overkomen en wetend wat ons nog zou overkomen, maar een kleine overwinning was, maar toch betekende ze heel veel voor mij. Ze betekende dat ik me niet had overgegeven, dat ik met opgeheven hoofd door de massa kon worden weggeleid, terug naar onze kooi achter de kookschuur.

De rest van de dag zat ik met de orang-oetan-jongen in de

kooi en probeerde ik de diertjes zo goed mogelijk te troosten. Er stonden altijd wel een stuk of tien nieuwsgierige mijnwerkers met hun familie rond de kooi. Ze verdrongen elkaar om ons beter te kunnen zien. En hoewel de meesten alleen kwamen om ons te bespotten, waren er toch een paar gezinnen, vaak met kleine kinderen, die gewoon nieuwsgierig waren en ons gefascineerd aankeken.

Als ze durfden - en ik had ontdekt dat ze meer durfden als ik naar hen glimlachte - staken de kleinere kinderen hun handjes soms door de tralies om mijn haar aan te raken en om de aapjes hun vinger te laten vasthouden. Dan giechelden ze verrukt en ik vond dat een heerlijk geluid. Ze keken zo nieuwsgierig en vriendelijk dat ik weer moed vatte, en die had ik naarmate de dag verstreek ook steeds meer nodig. Ik voelde dat ik, naarmate het heter werd en ik honger en dorst begon te krijgen, steeds moedelozer werd, en de orang-oetans ook. Gelukkig sliepen ze veel. Maar als ze wakker waren, zochten ze voortdurend fanatiek naar voedsel. Ze smeekten erom en ik kon hun niets geven. Ik kon hen alleen maar knuffelen, troostende woorden toefluisteren, strelen. Maar dat was nooit genoeg.

Het troostte me een beetje als ik Kaya groenten zag snijden, de hele dag boven het fornuis in zijn potten zag roeren en eindeloos maaltijden voor de mijnwerkers en hun gezinnen zag serveren. Ik had snel in de gaten dat hier

iedereen aan het werk werd gezet, mannen, vrouwen en ook de oudere kinderen. Ze werkten lange uren, van zonsopgang tot zonsondergang, met nauwelijks een pauze om wat te rusten of te eten. Ze moesten hun maaltijd snel-snel naar binnen werken en werden de hele tijd in de gaten gehouden door voormannen die overal patrouilleerden, op hun fluitje bliezen, hen weer aan het werk zetten en dreigend met hun stok zwaaiden als iemand tegenpruttelde.

Ik probeerde de zalige etensgeuren die ons vanuit Kaya's keuken kwamen toegewaaid, te negeren, want anders dacht ik er weer aan hoe uitgehongerd ik was. De orang-oetans roken het ook, wat een opluchting voor me was, want na een tijd hielden ze op met om eten te bedelen en hingen ze vol verwachting aan de tralies naar de kookhut te staren. Een paar van de kinderen probeerden hun restjes te voeren, maar de voormannen joegen hen bulderend weg.

Al die tijd keek Kaya geen enkele keer onze kant uit en ik begon me af te vragen of hij ons vergeten was. Maar hij kwam terug, al was het pas toen het duister intrad. Het vertrouwde nachtkoor van de jungle had zijn lied ingezet en het troostte me om het zo dichtbij te weten. Maar al gauw verdronk het in de harde muziek die uit het huis van meneer Anthony bonkte en het lawaai van een dronkenmansfeestje. Ik zat me af te vragen hoe ik me in een Indisch circus zou voelen, of er olifanten waren. Ik hoopte van wel. En toen moest ik weer aan

Oona denken en ik hoopte, ik bad dat ze zou komen. Opeens zag ik Kaya in het donker naar ons toe komen rennen. Hij had een mand bij zich. Hij ging naast de kooi op zijn hurken zitten en legde zijn wijsvinger op zijn lippen.

Hij had weer fruit voor ons meegebracht, maar een andere soort deze keer, een met een ruwe, stekelige schil, die hij voor ons opensneed. De orang-oetans stortten zich er meteen op en aten hun buikje rond. Omdat ik niet snel genoeg was, moest ik me tevredenstellen met wat ze overlieten. Ik was dan ook in de wolken toen Kaya een kommetje uit zijn mand tevoorschijn haalde en het me door de tralies aangaf. Rijst! Ik draaide me met mijn rug naar de orang-oetans en propte alles in mijn mond voor ze de rijst in de gaten kregen. Gelukkig voor mij gingen ze nog steeds helemaal op in hun fruit. Kaya had ook een paar flessen meegebracht, genoeg voor iedereen. Ik hielp hen met drinken en dronk de rest zelf op, tot er geen druppel meer over was. Kaya wachtte tot ik klaar was met drinken voor hij iets zei.

“Ik vond het gedicht dat je hebt voorgedragen prachtig,” fluisterde hij. “Ik kende het al. Lang geleden, toen ik nog een jongen was als jij, heb ik het in mijn missieschool geleerd. Mooi gedicht. Ik denk dat het me altijd zal bijblijven.” Hij keek nerveus om zich heen en leunde toen naar voren. “Luister, ik heb slecht nieuws voor je. Ik dien altijd het eten op voor meneer Anthony en de jagers. Er is daar een groot

feest aan de gang. Ze vieren hun overwinning op de tijger. Ik heb ze horen praten en ze zeiden dat jij ook dood moet, omdat je hun gezicht hebt gezien, omdat je weet wie ze zijn. En dat zou je aan de politie kunnen vertellen. Het is strafbaar om tijgers te doden en orang-oetans te vangen. Als ze gearresteerd worden, gaan ze voor een lange tijd achter de tralies. Dat weten ze. Dus zeggen ze tegen meneer Anthony: ‘Verkoop dat kind niet aan het circus. Je moet hem doden.’ En ik ben bang dat meneer Anthony naar hen zal luisteren. Je kent zijn gezicht ook. Je weet te veel. Je moet hier weg, je moet ontsnappen.”

“Maar hoe dan?” vroeg ik. “Kijk naar dat slot. Dat krijg ik nooit open zonder sleutel. Heb jij de sleutel?”

Kaya schudde zijn hoofd. “Nee,” zei hij. “Maar ik heb eens nagedacht en misschien hebben we die sleutel niet nodig. Hoor hen bezig. Ze hebben het te druk met drinken. Als we geluk hebben en voorzichtig zijn, zien of horen ze niets. Ik zal messen uit de keuken brengen, er zijn er die zo scherp zijn als een zaag. Ik denk dat het goed te doen is. Als we allebei zagen, zal het niet lang duren om door die houten tralies te komen en dan zijn jij en de orang-oetans vrij. En de jungle is vlakbij. Je loopt tot het einde van dit pad, naar de overkant, en je bent er. Je bent een wilde jongen, ik denk dat je heel goed weet hoe je je in de jungle kunt verstoppen. Maar haast je wel en kijk niet meer achterom, want als meneer

Anthony erachter komt dat je ontsnapt bent, zal hij zijn honden achter je aan sturen.”

“Zullen ze niet weten dat jij ons hebt geholpen?”

“Ik denk het niet. Ik kook al voor meneer Anthony sinds hij een kleine jongen was. Toen hij jonger was, viel hij wel mee, weet je. Hij was misschien een beetje gulzig, maar zo zijn er wel meer. Maar die gulzigheid werd steeds erger en maakte de duivel in hem wakker. En nu is hij een slechte man, echt kwaadaardig. Hij vertrouwt me niet. Hij vertrouwt niemand. Maar hij zal denken dat ik te bang ben om zoiets te doen. En voor ik je dat gedicht hoorde opzeggen vandaag, was dat ook zo. Mijn hele leven ben ik bang geweest, net zoals iedereen hier. Maar toen hoorde ik jouw tijdgedicht. Ik herinnerde het me en ik zag die tijdervacht op de veranda liggen. Ik zag jou en de orang-oetans opgesloten in die kooi. Ik zag al die mannen, vrouwen en kinderen om me heen werken als slaven en nu ben ik niet bang meer.”

Hij stond op. “Ik kom snel terug en dan breng ik weer kokosnoot mee, goed? Maar nu moet ik weg.”

Kaya hield woord. Een paar minuten later zag ik hem alweer uit de kookschuur komen. Maar ongeveer op hetzelfde ogenblik zwaaide de deur van meneer Anthony's huis open en sneed er een lichtbundel door de duisternis. Twee mannen kwamen luidruchtig de trap af gestrompeld. Een van de twee had een geweer op zijn schouder. Kaya

verstijfde. Even dacht ik dat ze hem niet zagen. Maar dat deden ze wel en ze riepen hem bij zich. Kaya draaide zich om en liep schoorvoetend hun kant op. Toen ze tegen hem begonnen te schreeuwen dat hij moest opschieten, hobbelde hij onhandig naar ze toe. Ik zag dat hij de kokosnoot in zijn hand had en dat hij zijn andere hand achter zijn rug hield. Eerst wist ik niet waarom, maar toen zag ik de keukenmessen glimmen. Een van de mannen rukte de kokosnoot uit Kaya's hand, hakte de bovenkant er met een machete af, dronk de melk op, boerde luidruchtig en slingerde de schaal weg. De andere haalde het geweer van zijn schouder en kwam naar mij toe gezwakt. Toen hij bijna bij me was, herkende ik hem als een van de jagers in de jungle. Het was die met de rode bandana, die de tuinslang had bediend, de jager voor wie ik het bangst was.

“Apenkind, Apenkind,” zong hij treiterig. “Deze keer knal ik je helemaal overhoop, Apenkind.” Hij richtte de loop van zijn geweer pal op mijn hoofd. Ik trok de orang-oetans dicht tegen me aan, draaide mijn hoofd weg, kneep mijn ogen dicht en wachtte op het onvermijdelijke. Ik vulde mijn hele hoofd met gedachten aan mama en papa en opa en oma en Oona en hield ze vast, zodat ze tot het allerlaatste moment bij me zouden zijn. Eeuwigdurende seconden tikten weg en er gebeurde niets. Toen hoorde ik een bulderlach. Ik opende mijn ogen en zag de twee mannen met de armen om elkaars

schouder en gillend van het lachen de duisternis in wandelen. Kaya wachtte tot ze helemaal verdwenen waren voor hij naar de kooi rende.

“We moeten ons haasten,” fluisterde Kaya. “Geen woord, geen geluid.”

Hij gaf me een mes. We kozen elk een tralie en gingen meteen aan het werk. De tralies waren dik, het hout hard en het leek een eeuwigheid te duren om ze door te zagen. Maar het was niet de tijd die het in beslag nam, die me zorgen baarde. Het was het lawaai dat we erbij maakten. Het klonk hard, hard en rasperig, te hard om een kikker te zijn en te rasperig om bij het junglekoor te horen. Ik was er zeker van dat iemand het vroeg of laat zou horen. Aan dat lawaai konden we niets doen, maar we konden wel nog sneller werken. Ik ging op mijn knieën zitten, zodat ik meer kracht kon zetten en sneller kon werken. Het was een lastig karwei omdat ik bijna geen manoeuvreerruimte had en de orang-oetans zich nog steeds aan mijn schouders en armen vastklampten. Af en toe moest ik ophouden met zagen om hen van me af te pellen en ergens anders neer te zetten.

Kaya had gezegd dat de messen scherp zouden zijn en dat waren ze ook. Ze hadden ook gekartelde snijvlakken. Na een paar minuten verwoed zagen was het gat in de tralies groot genoeg. Ik gaf de orang-oetans door aan Kaya en wrikte mezelf er ook door, waarbij mijn T-shirt scheurde. Toen ik

opstond, legde Kaya zijn hand op mijn schouder. Hij gaf me de kleine orang-oetans een voor een terug en ze klampten zich weer aan me vast. “Geen tijd om afscheid te nemen,” zei hij zacht. “Ga nu maar. Snel. Als ik het tijgergedicht opzeg, zal ik aan je denken. En als jij het opzegt, denk dan maar aan mij. Ga nu. En haast je.”

Voorovergebogen rende ik slippend en glibberend door de modder het pad op. Ik ontdekte al gauw dat het vrijwel onmogelijk was om te rennen met die drie kleintjes die aan me hingen. Ik zou moeten lopen, zo snel en zo geruisloos als ik kon. Nu telde er niets anders meer dan zo snel mogelijk de jungle te bereiken en ons in veiligheid te brengen voor onze ontsnapping werd ontdekt. Ik kwam bij een breed bospad, snelde er dwars overheen en dook in de jungle die erachter lag.

En toen ik door het nachtelijke woud liep, hoorde ik papa's woorden in mijn hoofd klinken. “Je kunt het, Will. Niet opgeven. Je kunt het!” Die echo in mijn hoofd en de gedachte dat meneer Anthony's honden en jagers me misschien al op het spoor waren, brachten me tot onmenselijke inspanningen. Mijn hele lichaam schreeuwde dat ik moest rusten, maar toch ging ik door. De kleintjes die aan me hingen, waren een deel van me geworden, net zoals mijn eigen armen en benen. Ze herinnerden me er constant aan dat, als de honden ons inhaalden, niet alleen ik aan

stukken zou worden gereten.

De hele nacht lang, tot het eerste licht van de zon, en de hele dag daarop bleef ik lopen. Ik stopte maar één keer een paar minuten om de orang-oetans uit de rivier te laten drinken en om zelf even te drinken. Maar ik kwam er snel achter dat zelfs die korte pauze een vergissing was. Want toen ik daarna weer verder probeerde te lopen, waren mijn benen helemaal stijf. Mijn voeten brandden van de pijn en in plaats van uitgerust te zijn, had ik het gevoel dat alle energie uit me was weggevloeid. Ik wist dat ik dit niet veel langer zou volhouden. Ik wilde geloven dat er nu genoeg afstand tussen ons en het kamp van meneer Anthony was, dat de honden en jagers ons nooit meer konden inhalen.

Dat moest ik mezelf voorhouden, om mezelf gerust te stellen, voor ik mezelf er eindelijk van kon overtuigen dat het veilig was om te stoppen. Ik vond een geschikte boom, klom hoog in zijn takken en maakte daar een slaapnest van takken en bladeren. Het begon te stortregenen, maar ik was te moe om erom te malen. Ik draaide me tot een balletje, trok de orang-oetans dicht tegen me aan en sliep als een kind van de wildernis.

7

De Andere

Ik werd wakker van de orang-oetans, die in het nest zaten te wriemelen en over me heen begonnen te klimmen. Ik duwde ze van me af. Ik was te moe om ze te verdragen. Na een tijdje lieten ze me met rust en twee waagden zich een eindje verderop in de takken. Ik sliep nog half en liet ze maar begaan. Ik wist dat ze wel terug zouden komen als ze me nodig hadden.

De ene probeerde wat regenwater uit een holte in de boom te drinken en de andere kauwde op een jonge bladknop. Maar de jongste van de drie bleef dicht bij mij – dat deed ze altijd. Ze liet me geen seconde los, zelfs niet als ze met één hand aan een stuk schors knaagde. Ze waren zich alle drie erg bewust van wat er om hen heen gebeurde. Ze keken, luisterden, snuffelden constant. Als er gevaar dreigde, zouden ze me dat meteen laten weten. Ik was nog steeds te uitgeput om ergens om te geven en viel weer in slaap, een heel lichte

weliswaar.

Ik herinner me dat ik een van die absurde, verontrustende dromen had, waarvan je op een of andere manier wel beseft dat het maar een droom is, maar die toch akelig echt lijkt. Ik wilde niets liever dan wakker worden, maar dat lukte me niet. Ik hoorde jachthonden blaffen. Oona stond aan de rand van de open plek, die omgeven was door vijgenbomen. Overal lag de grond bezaaid met de lichamen van stervende en dode orang-oetans. En toen kwamen de honden het woud uit gelopen. Meneer Anthony was bij hen, en de jagers, ook die met zijn rode bandana, en de honden waren uit op bloed. Oona trompette en zwaaide met haar slurf toen de honden haar aanvielen. Het getrompet en het geblaf mengden zich tot een oorverdovende kakofonie in mijn hoofd. Het klonk zo hard dat ik er uiteindelijk toch wakker van werd.

Ik schoot overeind en voelde de kleintjes over me heen klauteren en beschutting bij me zoeken. De jungle zinderde van de noodkreten. Toen drong het tot me door dat ik dat geblaf niet alleen in mijn droom had gehoord, maar dat het echt was. Het kwam van ergens onder me in het woud, niet zo ver weg, en het kwam steeds dichterbij. Ik hoorde nu ook mannenstemmen. En toen zag ik ze: jagers met jankende honden, die ongeduldig aan hun leiband rukten. De mannen waren gewapend met machetes en geweren en ze kwamen onze kant op. Ik telde twee honden en een vijftal mannen met

geweren. Geen enkele zag eruit als meneer Anthony.

Ze stonden nu vlak onder ons. Er zat niets anders op dan in het nest te blijven liggen, de orang-oetans stevig vast te houden en te bidden dat ze niet zouden bewegen of piepen en dat de jagers niet omhoog zouden kijken. Ik begroef mijn gezicht in hun haren en probeerde hen stil te houden. Ik hoorde de honden keffen en janken, terwijl ze met hun snuit tussen de bladeren aan de voet van de boom vlooiden, op zoek naar de geur die we daar hadden achtergelaten. Ik was er zeker van dat ze die vroeg of laat ook zouden oppikken en dat hij hen recht naar ons zou leiden. Ik kneep mijn ogen dicht en hield mijn adem in.

Ijzingwekkende seconden lang lag ik daar te luisteren hoe ze rondsnoeffden. Ik stelde al mijn hoop op de regen van vorige nacht. Misschien had die onze geuren weggespoeld. Toen hoorde ik hen weggaan. Ik herademde. Toen ik weer naar beneden durfde te kijken, zag ik dat een van de honden nog niet weg wilde. Hij was helemaal opgewonden. Ik wist zeker dat hij iets had gevonden, dat hij ons op het spoor was. Maar de jager met de rode bandana blafte hem toe, trok aan zijn leiband en trok hem mee. Toen waren ze verdwenen.

Nog lang daarna hoorde ik hen steeds verder het woud in trekken, zich hakkend een weg banen en naar elkaar roepen. Hun stemmen klonken steeds verder weg. Het leek een eeuwigheid te duren voor het gekrijs en het gekwetter van de

jungle verstomde. Toen pas wist ik heel zeker dat ze weg waren.

Maar ik wist dat we moesten blijven zitten waar we zaten, dat de jagers en de honden nog terug konden komen. Eén ding was zeker: voortaan moest ik tot elke prijs vermijden op de grond te lopen. Want zo hadden de honden ons spoor opgepikt. Dat kon ik niet meer riskeren. We zouden moeten leven zoals de orang-oetans, in de veiligheid van de bomen. Hoe ik dat moest doen en of me dat wel zou lukken, wist ik niet. Maar ik wist dat er niets anders op zat. Ik moest het proberen.

Toen ik om me heen begon te kijken, ontdekte ik al gauw dat we helemaal niet naar beneden hoefden, dat er hierboven genoeg voedsel was om te overleven, al het fruit dat we ons maar konden wensen, als we er tenminste bij konden. Een paar bomen verderop hingen er oranje kokosnoten en ook wat bananen. En ik zag hetzelfde stekelige fruit dat Kaya ons in de kooi had gegeven. Dat had ik hoog in een boom wat verderop zien groeien. Waarschijnlijk zou ik met een beetje moeite bij elk stuk fruit kunnen komen dat ik zag. Het zou behoorlijk gevaarlijk zijn, maar ik had geen keus. Ik zou van boom naar boom moeten springen.

Ik wist dat ik met mijn leven speelde, maar er zat niets anders op. Er was fruit in overvloed, voedsel voor meerdere dagen. Ik moest het proberen. Ik liet twee kleintjes in het nest

- het kleinste wilde me niet loslaten - en probeerde over en aan de takken te klimmen en te zwaaien. Het lukte. Ik bleef heen en weer gaan tot we genoeg fruit voor een paar dagen hadden.

En drinken was er ook genoeg. Zo had je de melk uit de oranje kokosnoten. Het duurde even voor je erbij kon, want je moest eerst door de schaal en het vlees heen komen, maar het loonde de moeite. Ik moest de aapjes van me af slaan om mijn deel te krijgen. Ze waren er net zo dol op als ik.

Maar meestal moesten we ons tevredenstellen met water. De orang-oetans vonden er altijd genoeg, in de enorme bladeren die geregeld volliepen met regenwater, en soms in boomholtes, waar er altijd heel veel was. Dat water moesten we weliswaar delen met kikkers en kevers, en misschien smaakte het niet zo fris, maar het hield ons in leven. Hierboven waren we veilig, en dat was het enige wat telde.

Hoe meer ik erover nadacht, hoe meer ik ervan overtuigd raakte dat we beter konden blijven waar we waren, dat het geen zin had om verder te vluchten. Beneden op de grond konden we elk moment op de jagers en hun honden botsen. Ik had er geen idee van waar zij waren en welke kant wij op zouden moeten. Wat had het dan voor zin? Ik was al verdwaald. Ik zou hier in de jungle eeuwig kringetjes kunnen blijven draaien. Misschien zou ik zelfs weer in de buurt van meneer Anthony's mijnkamp terechtkomen, en dat was wel

de laatste plaats op de wereld waar ik naartoe wilde. Nee, gewoon hier blijven was het veiligste.

Dus probeerde ik vele dagen en nachten lang te leven zoals de orang-oetans en de gibbons, hoog in de bomen, waar ik voedsel, een veilig onderkomen en een slaappleats had. Ik bleef mezelf voorhouden wat Oona me had geleerd, dat ik alle hoop, alle verwachtingen moest laten varen en gewoon van dag tot dag leven, omdat dat de enige manier was om te overleven. Maar dat was veel makkelijker gezegd dan gedaan.

Ik bleef hopen dat Oona me op een of andere manier zou vinden. Die hoop hield ik elke dag en elke nacht levend. Vaak lag ik in ons slaapnest de orang-oetans te vertellen over Oona, hoe ze me van de tsunami had gered en hoe ze ons op een dag opnieuw zou komen redden. Maar die hoop vervaagde elke dag een beetje meer. Toch bleef ik over haar vertellen en hun beloven dat ze zou komen, omdat ik diep in mijn hart wilde blijven geloven dat dat mogelijk was, dat ik, hoe onwaarschijnlijk het ook was, ooit met Oona herenigd zou worden. De aapjes leken het zalig te vinden om naar mijn gezicht te kijken terwijl ik over haar vertelde en het met hun vingers en soms ook hun lippen aan te raken. Kusjes geven, ontdekte ik, was geen privilege van de mens. En verhalen vertellen evenmin.

Op een keer lag ik in het slaapnest te vertellen over de boerderij in Devon en opa met zijn tractor, toen ik hoog in

het bladerdak opeens een kreet hoorde. Het klonk als het geluid van een uil. Meteen flitste er een beeld door mijn hoofd, van mama die aan mijn bed zat toen ik klein was en me het verhaal vertelde van een uil die bang was in het donker. En hier zat ik dan, als een uil hoog in een boom, zelf een verhaal te vertellen. Die nacht hilde ik voor het eerst sinds lange tijd om haar en om papa.

Door zo dicht bij elkaar in de bomen te leven, leerde ik de drie kleine orang-oetans kennen als echte persoonpjes en ze waarden als gezelschap. Eigenlijk was het een beetje alsof ik weer op school zat. Nu waren dit de jongens met wie ik optrok, mijn nieuwe bende, mijn beste vrienden. We deden dingen samen, natuurlijk niet dezelfde dingen als met Bart, Tonk en Charlie, maar toch.

En daarom besloot ik de orang-oetans ook Bart, Tonk en Charlie te noemen. Ze hadden alle drie een heel ander karakter, dus gaf ik ze de naam van de vriend met wie hij of zij het meeste gemeen had. De grootste, sterkste, opdringerigste en waarschijnlijk ook oudste noemde ik Tonk. Hij had minder haar dan de andere twee, net zoals Tonk zelf, en net zoals Tonk was hij soms ook een beetje overmoedig en ruw. Maar Tonk kon ook zitten mokken als hij zijn zin niet kreeg. Bart, daarentegen, was veel zachtaardiger en zat altijd in Tonks schaduw, maar eigenlijk was hij een stuk slimmer dan hem. Hij was degene die altijd wist waar we de bladeren met het

meeste water in konden vinden als de rest daar niet in slaagde, of hoe we onze stokjes het beste konden houden als we in de boomstammen naar mieren zochten. Mieren, had ik ontdekt, waren het lievelingskostje van orang-oetans. Tonks haar was lichter en hij had de donkerste, diepstliggende ogen en de zorgelijkste blik.

De kleinste van de drie werd dus Charlie. Charlie was waarschijnlijk het jong van de moederorang-oetan die ik me herinnerde van de dag van de slachting, het donkerharige vrouwtje dat de andere moeders als hun leidster beschouwden, de orang-oetan die ik uit de vijgenboom had zien vallen en te pletter zien storten met haar baby nog in de armen. Charlie was in elk geval meer een eenzaat. En al gauw was ze avontuurlijker dan de andere twee. Ze werd ook steeds onafhankelijker, tenminste van Bart en Tonk. Aan mij bleef ze nog even gehecht, zelfs letterlijk. Ze was een meisje – dat kun je zien als je weet waar je moet kijken – en dat is mijn schoolvriend Charlie natuurlijk niet. Ik moest altijd glimlachen als ik bedacht hoe woest Charlie op me zou zijn als hij wist dat ik een meisje van hem had gemaakt. Maar Charlie hoefde zich natuurlijk niet zo druk te maken, want Charlie was een naam die bij jongens en meisjes paste. Dus was het eigenlijk geen probleem, vond ik, dat ik Charlie Charlie noemde.

Charlie was misschien de avontuurlijkste van de drie

aapjes, maar ook het gevoeligt, het snelst ontmoedigd en verreweg het aanhankelijkst. Zij en ik waren onafscheidelijk geworden. 's Morgens maakte ze me vaak wakker door mijn oogleden open te friemelen en me dan – met haar neus tegen mijn neus – diep in de ogen te kijken. Ze was ook dol op knuffelen en kusjes geven. Vooral mijn neus vond ze heerlijk om te kussen, vraag me niet waarom.

Ze had dun, pluizig haar dat recht overeenind op haar hoofd stond, zodat het leek of ze haar vingers in het stopcontact had gestoken. Haar ogen leken op komma's op hun kop die naar elkaar toe gedraaid stonden. Ze had iets grappigs, maar zoals een clown had ze ook altijd iets droevigs over zich, zelfs als ze zat te dollen of als ze kaponses had. Van alle drie was zij de beste atleet, en maar goed ook, want Tonk en Bart spanden soms samen tegen haar. Maar ze was altijd snel en handig genoeg om op tijd weg te komen. De jongens waren wel eens jaloers op haar en hadden de neiging om haar te gaan jennen als ik haar te veel aandacht gaf. Dus deed ik mijn uiterste best om mijn aandacht zo eerlijk mogelijk te verdelen.

Uiteindelijk konden we toch niet zo lang in het slaapnest blijven, waar we onze thuis van hadden gemaakt, als ik had gehoopt. Het probleem was dat de jonge orang-oetans het nest geregeld bevuilden en dat gaf kwalijke geurtjes, wat dan weer vliegen aantrok. Trouwens, de voorraad fruit waar we bij konden, slonk zienderogen. Ik moest steeds verder weg van

het nest klauteren, telkens grotere risico's nemen om er nog te vinden. Ik had nu eenmaal niet de kracht en de lenigheid van een volwassen orang-oetan om makkelijk van boom naar boom te slingeren. Op de dag van de slachting in de vijgenbomen had ik opgelet hoe ze hun armen uitstaken, een tak vastgrepen, hem ombogen en zich door de terugslag van de tak naar de volgende boom lieten katapulteren, waar er meer fruit hing.

Maar daar was ik niet toe in staat.

Wel kon ik al heel goed klimmen zonder bang te worden. Ik kreeg steeds meer vertrouwen en evenwicht bij het springen, maar wist ook dat ik nooit zo door de jungle zou kunnen slingeren als een orang-oetan. Ik had niet dezelfde kracht in mijn armen, schouders of vingers en was bijlange niet zo lenig.

Ik besepte dat ik vroeg of laat toch weer naar beneden zou moeten klimmen en op zoek gaan naar een nieuwe geschikte boom waar genoeg fruit aan groeide om ons in leven te houden, een boom vanwaar ik in andere bomen kon klimmen, waar de bladeren breed en groot genoeg waren om water in op te vangen, en vooral, waar ik een geschikte nestplek vond met genoeg gebladerte eromheen om ons uit het zicht van spiedende ogen vanaf de grond te houden. Maar ik wilde die verhuizing nog even uitstellen, nog even het risico niet nemen.

Maar uiteindelijk was het iets helemaal anders dat me ervan overtuigde verder te trekken. Op een middag, op het heetste uur van de dag, lagen we alle vier in het slaapnest te rusten. Opeens hoorde ik ergens boven ons geritsel. Ik zocht er niets achter, maar hoe langer het duurde, hoe banger de kleintjes werden. Ze bleven maar piepen en met angstige oogjes naar boven kijken. Eerst zag ik niet wat hen zo overstuur maakte.

Maar toen zag ik de donkere schaduw van een grote orang-oetan door het gebladerte sluipen. Hij zat ons te bespieden. Hij krabde in zijn nek en geeuwde, zonder zijn ogen van ons af te halen. Het was duidelijk dat hij niet van plan was om weg te gaan. Hij was gekomen om te blijven. Ik had niet de indruk dat we hem irriteerden of dat hij boos was, want hij maakte geen herrie en schudde niet met de takken. Maar hij liet ons niet meer alleen, en de kleintjes werden er helemaal gek van. Na een tijdje drong het tot me door dat de orang-oetan ons op deze manier duidelijk probeerde te maken dat dit zijn boom was, dat we moesten vertrekken, en dat hij, als we dat niet deden, wel eens gemeen zou kunnen worden. Ik besepte dat de kleintjes pas zouden kalmeren als we weggingen, en wel meteen. Maar zelfs nadat ik dat besluit had genomen, bleef ik nog een paar ogenblikken in het nest zitten luisteren of ik geen noodkreten in de jungle hoorde. Pas toen ik heel zeker wist dat de kust veilig was, klommen we naar beneden.

Toen we weer op de grond stonden, klampten de drie aapjes zich heviger dan ooit aan me vast. Ik denk dat ze bang waren dat de grote orang-oetan ons zou volgen. Maar ik zag of hoorde hem nergens meer en was hem al gauw helemaal vergeten. Maar de kleintjes niet. Dus fluisterde ik ze zacht toe en neuriede ik mijn liedjes. Dat van Chelsea hoorden ze het liefste, denk ik. Langzaamaan voelde ik ze in mijn armen ontspannen. Zelf werd ik ook minder ongerust dat de jagers en hun honden ons hier op het spoor zouden komen. Ik zocht niet meer naar een nieuwe boom om in te klimmen, want ik had een ander plan.

We kwamen bij een rivier en die bracht me op dat plan. Lang geleden, toen ik nog bij Oona was, had ik die bedenking ook al gemaakt: als ik een beek of zo tegenkwam en die bleef volgen, bracht die me vanzelf bij een rivier. En als ik die dan weer volgde, kwam ik sowieso ooit bij de zee uit. En misschien, heel misschien was er dan een waterkansje dat mama daar zou zijn, dat ze het had overleefd, dat ze nog in leven was. Ik dacht eigenlijk dat ik dat idee al heel lang uit mijn hoofd had gezet, maar ik voelde dat ik nog een klein sprankeitje hoop had. Het was mogelijk. Misschien was ze wel op zoek naar mij. Ik kon me niet eeuwig in de jungle blijven verstoppen en hopen dan Oona ons zou vinden. Ik moest eruit zien te komen en mama proberen te vinden. Ik zou in de buurt van de stroom blijven en gaan waar die me heen

leidde. Elke nacht zou ik een boom zoeken om in te slapen en eten zouden we onderweg wel vinden.

Terwijl we zo langs de oever van de rivier liepen, viel het me op dat de orang-oetans het niet begrepen hadden op water. Om te beginnen vertikten ze het om erin te gaan en ze vonden het ook niet leuk als ik hen even op de oever achterliet. Maar toen ze zagen hoe ik ervan genoot ervan te drinken, me erin te wassen en erin te zwemmen, durfden ze dichterbij de rand te komen. Charlie was de eerste die haar vinger erin doopte en ervan probeerde te drinken. Tonk en Bart volgden haar voorbeeld, met een klein hartje, maar toch. Maar mee komen zwemmen, daar pasten ze voor, hoe ik ze ook in het water probeerde te lokken.

Dag na dag reisden we samen verder en het bleef me verbazen hoe snel de orang-oetans van me leerden en hoe ze me imiteerden. Meestal liepen of renden ze op hun vier poten, maar af en toe probeerden ze het ook op twee, vooral als ze vlak naast me kwamen lopen. Vooral Charlie leek het leuk te vinden. Dan nam ze mijn hand en kwam ze rechtop naast me lopen.

Als ik met een stok gooide, raapte een van de drie ook een stok op om mijn voorbeeld te volgen en uiteindelijk deed iedereen mee. Alles wat ik deed, wilden ze ook proberen. Behalve zwemmen. Als 's avonds het ogenblik kwam om een boom voor de nacht te zoeken, hielpen ze me een slaapnest

te maken. Ze bogen twijgjes en takken en weefden ze tot een stevige basis, waar ze verse bladeren op legden. Ze waren echt handig, bedachten zelf trucs en vonden een eigen manier om me na te bootsen. Takken die ik met geen mogelijkheid gebogen kreeg, plooiden zij met gemak, en ze leken instinctief te weten welke tak waar nodig was. Ze hadden ongelooflijk veel kracht in hun armen en schouders, en ook in hun vingers.

Hoe langer onze tocht langs de rivier duurde, hoe meer ik me de bedenking maakte dat we erg op elkaar leken. De orang-oetans leken me ook in staat tot dezelfde gevoelens als de mens: genegenheid, jaloezie, angst, pijn, woede, medeleven, medelijden, vreugde en verdriet. Ik zag dat ze leerden zoals wij leren, met vallen en opstaan. En net als kleine kinderen waren ze dol op spelen. Als we alle vier samen speelden, verstoppertje of tikkertje, of als we met elkaar ravotten, dan voelde ik dat ze me volledig vertrouwden, dat ze me als een van hen beschouwden. Wat hen betrof, was ik hun moeder. En wat mij betrof, waren zij mijn kinderen.

Maar waar ik het meeste van hield bij deze wezens, was dat ze geen mensen waren. Ze leken niet in staat tot berekend geweld of wreedheid, zoals ik in het kamp van meneer Anthony had gezien. Dit waren grootmoedige, vreedzame wezens. Ik had ook mensen als hen gekend - Kaya, bijvoorbeeld, mijn familie en mijn vrienden thuis. Maar hoe

meer ik erover nadacht, en dat deed ik heel vaak, hoe meer ik ging geloven dat alleen mensen in staat zijn om bewust wreed te zijn, mensen als meneer Anthony, die moordden uit hebzucht en sadisme, mensen die de wereld om zich heen vernietigden.

Als we een geschikte boom voor de nacht hadden gevonden, kregen we altijd meteen nieuwsgierig bezoek uit het woud. Meestal kwamen eerst de gibbons uit het bladerdak naar beneden slingeren om ons te komen bestuderen. Ze bleven altijd een tijdje en probeerden onze aandacht te trekken door te krijsen en te joelen, en door op te scheppen met hun atletische kunstjes. Als hun show was afgelopen, gingen ze naar ons zitten kijken. Maar vroeg of laat ging ook dat hen vervelen en verdwenen ze weer. Dat vond ik altijd jammer. Ik had eeuwig naar hen kunnen kijken. Hun acrobatische kunstjes waren verbluffend soepel en gracieus, ballet bijna. Het zag er allemaal zo vanzelfsprekend uit dat het soms leek of ze echt vlogen.

Als de gibbons verdwenen waren, kregen we vaak inspectie van hele families langstaartmakaken. We werden ook begluurd door apen met een rode kont en vlammeende ogen, maar die kwamen nooit dichterbij. Al die bezoekers waren net bang genoeg om een veilige afstand te houden. Ze waren gewoon nieuwsgierig. De kleine orang-oetans waren nauwelijks geïnteresseerd in hen. Ze hielden hen in de gaten,

maar leken helemaal niet bang.

Alleen toen de orang-oetan die ons uit onze boom had weggejaagd op een ochtend weer in het bladerdak boven ons slaapnest verscheen en herrie begon te maken om onze aandacht te trekken, werden ze weer bang.

Meteen toen ik hem zag, wist ik zeker dat het dezelfde orang-oetan was, en dat betekende dus dat hij ons volgde, of we dat nu wilden of niet. Toen drong het opeens tot me door dat dit misschien zelfs de orang-oetan was die Oona en mij ooit door de jungle was gevolgd. Ik was niet bang voor hem, maar toen hij ons een paar dagen later nog steeds volgde, werd ik toch wat ongerust.

De kleine orang-oetans daarentegen leken aan hem gewend geraakt en negeerden hem gewoon. Hij hing nu zo vaak in onze buurt rond dat we hem allemaal als een reisgezel gingen beschouwen, al hield hij ons niet echt gezelschap. Ik gaf hem een naam – de anderen hadden immers ook een naam – en het leek me wel leuk om hem Big Mac te noemen, naar mijn oude directeur. Maar dat vond ik niet eerlijk tegenover de orang-oetan. Ik kon geen enkele naam bedenken die echt bij hem paste en dus noemde ik hem de Andere. Soms riep ik naar hem en zwaaide ik.

“Goeiemorgen, Andere,” zei ik dan, en dan kreeg ik als antwoord natuurlijk alleen een norse blik. Daar was hij goed in, in norse blikken. Maar na een paar dagen kwam hij opeens

niet meer opdagen. Algauw begon ik hem te missen. De kleintjes ook, denk ik.

Ik begon de lange dagtochten langs de stroom behoorlijk ontmoedigend te vinden. Er mondden andere stroompjes in uit en hij voegde zich bij andere stromen, maar hij werd nooit de rivier die ik voor ogen had, de rivier die me naar de zee, terug naar mama zou leiden. En dat was nog iets waar ik heel veel moeite mee had. Ik bleef steeds maar die gigantische groene golf zien en het spoor van vernieling dat hij had getrokken, en ik besepte hoe langer hoe meer dan ik het onmogelijke hoopte. Ik zou de stroom volgen, ik zou bij de zee proberen te komen en ik zou het niet opgeven, maar diep in mijn hart wist ik dat ik op valse hoop teerde, dat mama het nooit overleefd kon hebben. Ik probeerde opnieuw die hoop eens en voor altijd te laten varen. Want, zo hield ik mezelf voor, ik moest al mijn energie gebruiken voor de kleine orang-oetans, voor het vinden van voedsel, voor onze veiligheid. Ik moest sterk blijven.

Dus begon ik de enige echte hoop die ik nog had bewust aan te wakkeren: Oona. Overdag had ik het altijd te druk met de kleintjes om veel aan haar te denken. Maar elke nacht lag ik naar de jungle te luisteren en sloot ik mijn ogen om aan haar te denken. Dan vroeg ik me af waar ze was, wat er met haar gebeurd zou kunnen zijn en hoe lang het nog zou duren voor ik haar terug zou zien.

Ik had er geen idee van hoe ze me ooit terug kon vinden in deze onmetelijke jungle. Maar ik hield mezelf voor dat ze daar ergens rondliep, dat ze nog leefde. We leefden onder dezelfde sterren, dezelfde maan, luisterden naar hetzelfde junglekabaal. Elke nacht probeerde ik mijn hart te vullen met nieuwe hoop. Dat ze nog steeds naar me op zoek was, dat onze paden zich opnieuw zouden kruisen. Dat was voor mij trouwens nog een reden om de stroom te volgen. Oona had ook water nodig. Ze was dol op water. Als ik maar hard genoeg hoopte, dacht ik, zou het misschien, heel misschien gebeuren. ‘Blijven geloven’ was het laatste wat ik elke nacht tegen mezelf zei, ‘Gewoon blijven geloven’. Het verraste me dan ook niet dat ze zo vaak in mijn dromen verscheen.

Dus toen ik op een ochtend wakker werd en in de verte het getrompet van een olifant hoorde, dacht ik dat ik het me verbeeldde, dat ik nog droomde. Pas toen ik het een tijdje later, toen ik klaarwakker was, opnieuw hoorde, begon ik te hopen dat het geen droom was geweest, dat mijn oren me niet bedrogen. Charlie zat op mijn schouders met haar vingers in mijn haren te pulken. Me vlooien was haar vaste ochtendritueel. Opeens stopte ze. Ze had het ook gehoord. Met grote bange ogen kroop ze op mijn schoot. Tonk en Bart waren het nest uit om ergens in de buurt te gaan spelen, maar nu kwamen ze toegesneld en om zich naast Charlie op mijn schoot te verschansen. Ik durfde het nog steeds niet te

geloven en wachtte tot ik het opnieuw hoorde. Toen het zover was, klonk het harder, dichterbij, dwingender.

Het was echt!

Ik beeldde het me niet in. Het getrompet echode door de jungle. Gibbons en makaken stoven luid krijsend de boomtoppen in. Hele wolken vogels en vleermuizen vlogen op en vulden het woud met hun helse kabaal.

Toen het getrompet bleef aanhouden, werden de kleine orang-oetans hysterisch. Oona riep me, nu wist ik het zeker! Het moest Oona zijn! Maar nu leek het alsof het getrompet weer van verderop kwam. Ze liep de verkeerde kant op. Ik moest haar achterna, haar laten weten waar ik was, dat ik nog leefde. Ik schreeuwde zo hard ik kon, doodsbang dat mijn kans verkeken was, dat het te laat was, dat mijn laatste kans op redding voorgoed voorbij was.

Ik aarzelde geen seconde en sprong overeind in het slaapnest. Met de kleine orang-oetans om mijn schouders begon ik de lange klim naar beneden, terwijl ik ze onderweg sussende woordjes toefluisterde. “We moeten haar vinden,” zei ik. “Ze doet jullie geen kwaad, beloofd. Hou je maar goed vast.” En dat deden ze, ze leken wel met me vergroeid. Terwijl ik naar beneden klauterde, boorden hun scherpe nageltjes zich in mijn huid. Ik keerde de stroom de rug toe en liep zo snel als mijn benen me konden dragen de jungle in, in de richting van Oona’s laatste trompetgeschal. Af en toe stopte

ik even om te luisteren en terug te roepen.

Maar toen ik geen getrompet meer hoorde, wist ik niet meer welke kant ik op moest. Ik vond een pad en volgde dat de jungle in, hopend dat zij hetzelfde pad had gevonden en dat nu ook volgde. Opeens besepte ik dat de jagers en hun honden ook de paden volgden en dat ik nu misschien recht op hen af liep in plaats van naar Oona, of juist weg van Oona. Maar ik stelde mezelf meteen gerust. Ik had nu al heel lang niets meer van de jagers gehoord of gezien. Ze hadden de klopjacht vast allang opgegeven en rechtsomkeert gemaakt naar de mijn van meneer Anthony. Het bleef natuurlijk een risico, dat wist ik. Maar ik had geen keus. Als ik Oona wilde vinden, moest ik dat risico nemen. Ik moest haar blijven zoeken, blijven roepen. Dus ik stopte af en toe, zette mijn handen als een toeter om mijn mond en riep zo hard als ik kon: “Oona! Oona! Oona!”

Het klonk hard genoeg om een paar spreeuwen en duiven geschrokken te laten opvliegen en een koppel pauwen kijkend onder het struikgewas vandaan te laten komen. Maar ik voelde dat mijn stem niet ver genoeg droeg. Ze werd meteen geabsorbeerd door de jungle, verstild in de lucht. En toch gaf ik het niet op. Ik bleef haar naam roepen en elke keer een paar seconden staan om te luisteren, te wachten op een antwoord. Ik spitste mijn oren, verlangde er met heel mijn hart naar. Maar het kwam niet.

De kleine orang-oetans hadden er duidelijk een hekel aan als ik riep. Ze drukten hun kopjes tegen mijn borst en klampten zich aan mij en elkaar vast. Ik denk dat ze dachten dat ik boos op ze was. Ik streelde hen, legde mijn armen om hen heen en knuffelde hen. “Wees maar niet bang,” zei ik. “Wees maar niet bang. Nog één keertje en dan stop ik, beloofd. Ik roep haar nog één keertje.”

Voor ons zag ik een groot grijs rotsblok tussen de bomen opdoemen, een minibergje in de vorm van een reusachtige termietenheuvel. Dat was de perfecte plaats, dacht ik. Als ik naar de top kon klimmen, zou mijn stem daar misschien wel verder dragen. Toen ik er vlak bij stond, zag ik meteen dat het een moeilijke klim zou worden. En dat was het ook. Er waren bijna geen oneffenheden om mijn handen en voeten tegen af te zetten, het rotsoppervlak was verraderlijk nat en de hele tijd werd ik bijna gewurgd door Charlie, die zwaar aan mijn nek hing. Maar uiteindelijk lukte het me toch. Boven op de top haalde ik diep adem en probeerde ik het nog een allerlaatste keer. “Oona! Oona! Oona!” Ik draaide me telkens een kwartslag om en riep alle richtingen uit. Pas toen ik helemaal schor was van het schreeuwen, hield ik op. Ik kreeg geen antwoord, behalve van een paar kikkers in de buurt, die beledigd kwaakten. En toen die eenmaal waren begonnen, vielen hun soortgenoten in en steeg er uit de jungle een oorverdovend kwaakconcert op.

Wanhopig liet ik me op het rotsblok ploffen. Ik twijfelde er geen moment aan dat Oona daar ergens had rondgelopen. Ze was op zoek naar me en had me geroepen. Maar ze was helemaal de andere kant op gelopen, buiten gehoorsafstand. We waren zo dicht bij elkaar geweest en tegelijkertijd zo veraf. Ik begroef mijn gezicht in mijn handen en huilde. Bijna onmiddellijk peuterden kleine vingertjes mijn handen weg. Charlie keek me aan, stak haar hand uit en raakte mijn mond aan. Haar ogen vertelden me dat ze het niet leuk vond om me verdrietig te zien, dat ik haar nog had, dat ik niet alleen was.

“Het gaat alweer, Charlie,” zei ik, terwijl ik mijn tranen met de rug van mijn hand afveegde, en ik wist dat het wel zou moeten gaan, dat ik me niet gewonnen mocht geven. “Chillen, Will,” zei ik. “Dat zei papa altijd tegen me, Charlie. Je moet chillen, Will. Waar een Will is, is een weg – nog zo’n grapje van hem. Mijn pa maakte altijd grapjes.” Maar niets, zelfs niet dat grapje van papa, kon me opbeuren. Ik sloot mijn ogen omdat ik weer tranen voelde opkomen, en ze zouden ook zijn gekomen als Charlie mijn oogleden niet had opengewrikt. Ik bedacht dat Charlie, net als Oona, met haar ogen sprak. En die zeiden “Kop op!” Dus probeerde ik naar haar te glimlachen en ik zag dat ze daar meteen van opkikkerde.

Ze hoorde hem voor ik hem hoorde en spitte de oren. Ook Tonk en Bart keken op. Ze waren niet bang, maar opgewonden, verbaasd. Toen zag ik hem ook, hoog boven

ons tussen de takken. De Andere. Hij was teruggekomen en ik was zo blij om hem te zien. Maar er was iets vreemds aan de hand, iets waar ik niets van begreep. Ik hoorde hem duidelijk ademen, maar dat kon niet, want hij zat ver weg, tien, misschien zelfs wel vijftien meter boven ons. En toch hoorde ik heel duidelijk ademen, zwaar ademen.

Eigenlijk hoorde ik niet ademen, maar puffen en blazen en snuiven. En toen wist ik het. Toen begreep ik het. Niemand behalve Oona pufte en blies en snoof zo. Toen ik opstond, zag ik haar door de bomen naar de rots komen. Ze stak haar slurf langzaam naar me uit om me te betasten, aan me te ruiken. En in haar kielzog volgde een donkerharige orang-oetan op vier poten. Net als Oona bleef ze staan en keek ze me aan.

“Waar bleef je zo lang, Oona?” zei ik. En toen kwamen de tranen alsnog.

8

Vlammenzee

Ik klom van de rots en zette de drie aapjes op de grond. Eerst wilden ze me niet loslaten omdat ze bang waren voor Oona, maar toen leek Charlie de donkerharige orang-oetan te herkennen en had ze opeens geen aanmoediging meer nodig. Ze liep in een wijde boog om Oona heen en dribbelde naar wat voor haar eindelijk een echte moeder moest lijken. Tonk en Bart volgden haar voorbeeld en al gauw werd de moederorang-oetan door alle drie belegerd. Ze leek een beetje overweldigd toen ze op haar begonnen te klauteren, maar ook heel gelukkig. Het viel me op dat ze voor Charlie het meeste aandacht en affectie had.

Oona's slurf was het enige deel van haar dat ik kon knuffelen en dat had ik vroeger dan ook vaak gedaan. Ik wachtte op het tevreden gegrom dat van heel diep in haar binnenste kwam en dat ik me zo goed herinnerde. En inderdaad, het kwam. Het zinderde door haar hele lichaam

en ook door het mijne. Het was zo zalig om die ruwe rimpels weer te voelen, om weer met mijn vinger die rozige patronen in haar huid te volgen, om in haar alziende ogen te kijken en koelte toegewuifd te krijgen door haar grote oren. Ze was nog helemaal stoffig van een recent modderbad en ze stonk een beetje, maar het was een vertrouwde geur, die me een veilig gevoel gaf.

Toen draaide ze zich om en knielde ze voor me neer. Haar slurf krulde naar achteren en hielp me op haar nek. Ik was terug waar ik zijn wilde, waar ik thuishoorde. Opeens zag ik ook de Andere zitten, hoog boven ons tussen de bladeren. Zijn gezicht was een en al tevredenheid toen hij op ons neerkeek, alsof hij deze hereniging persoonlijk had geregeld, alsof hij ons weer had samengebracht. En op dat moment geloofde ik dat ook. Ik geloof het trouwens nog steeds.

“Dank je, Andere,” riep ik. “Dank je, Oona.” Ik juichte en stak mijn vuist triomfantelijk in de lucht. “Zie je wel, Charlie, Bart en Tonk, ik zei toch dat Oona ons zou komen zoeken. Ik wist dat ze ons zou vinden. Ik wist het.” Maar de kleine orang-oetans hoorden me niet, ze hadden het veel te druk met hun nieuwe moeder. Ze klauterden en buitelden over haar en elkaar heen, krijsten opgewonden en vochten voor het beste plekje en de meeste aandacht. Die verdeelde de moederorang-oetan zo goed mogelijk, maar hoe langer ik hen in de gaten hield, hoe duidelijker het werd dat kleine Charlie

wel eens haar eigen jong zou kunnen zijn, want dat was duidelijk haar lieveling. Alleen Charlie mocht bij haar komen drinken en haar verwarde haardos met haar knuistje vastklemmen.

Bart en Tonk werden niet afgewezen of zo, ze mochten ook aan haar gaan hangen. Maar ze mochten Charlie niet wegduwen. Terwijl ik dat huiselijke tafereeltje gadesloeg, voelde ik me enorm opgelucht. Niet alleen was ik veilig terug bij Oona, maar de drie kleine orang-oetans, waar ik al die tijd voor had gezorgd, hadden dit avontuur ook overleefd en waren nu herenigd met een soortgenoot.

Nu zag ik het felrode litteken op het voorhoofd van de moederorang-oetan, en het viel me op dat ze haar linkerarm vaak over haar borst legde of met haar andere hand ondersteunde, alsof ze een gewonde schouder probeerde te sparen. En toen wist ik het zeker. Dit moest de moeder zijn die ik die dag uit de vijgenboom had zien vallen, de orang-oetan die voor dood op de grond was blijven liggen, met haar jong dat zich nog aan haar vastklampte. En dat jong was Charlie.

Waarschijnlijk was er een kogel op haar voorhoofd afgeschampt. Ze was uit de boom gevallen en had bewusteloos op de grond gelegen toen de jagers Charlie van haar lijf hadden getrokken. Ik wist maar al te goed hoe stevig Charlie zich kon vastklampen en hoe ruw ze haar dus van

haar moeder af moesten hebben gerukt. Ik werd opnieuw woedend als ik weer aan die brutale slachtpartij dacht. Maar zelfs dat beeld kon het geluk dat ik bij deze tedere hereniging voelde, niet verpesten.

Er was hier bij de rots genoeg fruit en water voor ons allemaal om de hele dag te blijven. De Andere bleef wat in de buurt rondhangen, letterlijk soms, en keek op een afstand toe hoe de kleine orang-oetans met elkaar ravotten, tikkertje speelden en tussen de bomen slingerden. Zo gelukkig en ontspannen had ik ze nog nooit gezien.

Nu ik alleen op de rots zat – Oona stond te eten, de orang-oetans waren aan het spelen – begon ik me na een tijdje wel een beetje buitengesloten te voelen, in de steek gelaten zelfs. Het was alsof ze me vergeten waren. Dus toen de moeder de rots op kwam klimmen met de kleintjes, was ik haar heel dankbaar. Ze kwam vlak naast me zitten en keek me onderzoekend aan. Ik voelde dat ze voorzichtig bleef, maar zag ook goedkeuring in haar blik, alsof de kleintjes haar alles hadden verteld over wat we samen hadden doorgemaakt. Ik wist dat dat absurd was, maar toch dacht ik het echt. En toen ze na een tijdje haar hand uitstak om die van mij aan te raken, wist ik zeker dat dat een gebaar van vriendschap was, misschien zelfs van dankbaarheid.

Die avond klom de moederorang-oetan in een hoge boom om haar slaapnest te maken. Ze droeg de drie kleintjes met

zich mee en klom een heel stuk hoger dan ik ooit had gedurfd. Opnieuw voelde ik me een beetje buitengesloten. Belachelijk natuurlijk, dat wist ik best, maar ik klom toch van mijn rots om tegen Oona te gaan liggen, in de plooi van haar knie. Liever last van vocht en kriebelbeestjes dan alleen blijven, redeneerde ik. Ik wilde vannacht dicht bij haar zijn, want ik miste mijn gezinnetje, de intimiteit van het slaapnest.

Maar ik was vergeten wat een fantastische gezellin Oona was en hoe goed ze kon luisteren. Ze liet me geen moment vergeten dat ze bij me was. Dat zalig rimpelige, stinkende, leerachtige lijf van haar was vlakbij. Ik denk dat ik haar die nacht ons hele avontuur heb verteld, over meneer Anfhony en Kaya, over onze ontsnapping uit de kooi, over de jagers die ons met hun honden achterna waren gekomen.

Af en toe raakte ze me aan met het tipje van haar slurf, om me gerust te stellen misschien. Of om ons allebei gerust te stellen, dat we nu echt weer samen waren, dat het geen droom was. Terwijl ik haar, leunend tegen haar flank en met mijn handen achter mijn hoofd, alles vertelde, hoorde ik haar maag kneden en gorgelen en knorren. En zoals ik verwachtte, werd die vertrouwde olifantenmelodie, als ze daar zin in had – en dat was vaak – vergezeld van een machtige olifantenwind. Dit was een van de vele redenen waarom ik die nacht met een warm hart en een brede grijns in slaap viel.

De volgende morgen werd ik wakker gepord door Oona's

slurf. Ze wilde dat ik opstond. Het eerste wat ik zag, was een dikke laag mist die de hele jungle vulde. Alles ging erin op. Oona was onrustig, er zat haar iets dwars. Ze schudde met haar kop.

Ze wilde vertrekken, en wel meteen. Toen viel het me opeens op dat er iets niet klopte aan die mist, hij had iets onnatuurlijks. Hij zweefde niet door het hoge bladerdek van de jungle zoals ik zo vaak had gezien, maar bleef boven de grond aan de boomstammen hangen. Hij wervelde om ons heen, glibberde als een slang door het woud. En hij was niet wit, maar bijna geel. En hij rook ook anders. Nu wist ik wat het was. Het was helemaal geen mist. Het was rook, uitslaande rook. De jungle stond in brand.

Overal om me heen hoorde ik de onzichtbare bewoners uit de jungle wegtrekken. Krijsend, kakelend, kraaiend en krassend renden ze voor hun leven. Ik kon alleen maar hopen dat de moederorang-oetan, de drie kleintjes en de Andere er ook bij waren.

Ik voelde hoe Oona haar slurf om mijn middel legde en me tegen zich aan trok. Ze wilde dat ik op haar rug ging zitten en ik had weinig aanmoediging nodig. Ik klom in haar nek. Onmiddellijk beende ze ongeduldig weg. Ze draafde bijna. Ze stak haar slurf in de lucht en trompette. Toen rende ze in volle vaart door het woud. Omdat alles zo snel ging, besepte ik nauwelijks wat er aan de hand was. Maar toen drong de

afgrijpselijke waarheid tot me door. Opeens herinnerde ik me wat meneer Anthony tegen me had gezegd: “Ik brand de bomen plat. Ik maak één laaiend kampvuur van de jungle.”

We denderden door het woud. Ik had alle moeite van de wereld om niet van Oona's rug te vallen. Het was een tijd geleden dat ik op haar rug had gezeten en sinds de dag van de tsunami had ze nooit meer zo hard gerend. Het duurde even voor ik mijn evenwicht terugvond, maar ik had mijn oude techniek snel weer te pakken. Ik klemde mijn benen tegen haar lijf, plantte mijn enkels in haar nek en probeerde me vast te houden aan elke huidplooi waar mijn vingers tussen konden. Maar hoe hard Oona ook liep, de rook leek ons altijd in te halen. Af en toe was hij zo dichtbij, dat ik mijn adem moest inhouden en dat was heel beangstigend, omdat ik me midden in die verstikkende rookwolken in paniek afvroeg of we er ooit nog uit zouden komen, of ik ooit nog normaal zou kunnen ademenhalen.

Uiteindelijk was er nauwelijks nog gezonde lucht. Maar ik moest blijven ademen, terwijl ik heel goed wist dat ik meer rook dan lucht in mijn longen kreeg. Ik probeerde mezelf in te beelden dat ik onder water zat en helemaal niet ademde. Maar dat lukte natuurlijk niet. Dus probeerde ik zo oppervlakkig mogelijk te ademen en vooral niet naar adem te happen. Maar dat was bijna onmogelijk. En toen kon ik alleen nog maar proberen de hoestaanvallen die mijn lichaam

verwoestten, zo veel mogelijk te onderdrukken.

Maar hoe meer ik mijn best deed om niet te hoesten, hoe meer ik in ademnood kwam en hoe duizeliger ik werd. Ik had het gevoel dat de rook mijn hele hoofd binnen drong. Ik hield mijn lippen stijf op elkaar, maar op een of andere manier vond hij toch een weg naar binnen, door mijn ogen, mijn oren. Ik voelde dat ik ging flauwvallen. Even probeerde ik me er nog tegen te verzetten, maar ik was volkomen machteloos. Ik viel als een baksteen op de grond – dat herinner ik me nog – en bleef daar happend naar adem, als een vis op het droge liggen. Maar ik ondervond snel dat er vlak boven de grond tenminste nog een beetje gezonde lucht hing. Ik keek op en zag dat Oona op haar stappen terugkeerde om me te komen halen. Ze probeerde me op te tillen, me overeind te zetten.

Nu ik betere lucht had om in te ademen, kwam ik snel weer bij mijn positieven. Ik hoestte en proestte de rook uit mijn longen, tot ik me weer sterk genoeg voelde om terug op Oona's rug te klimmen. Maar opeens werd ik kordaat bij de hand genomen. Ik draaide me om en zag de moederorangoetan op twee benen naast me staan, met de drie kleintjes aan haar lijf. Ze hield mijn hand zo stevig vast dat er niets anders op zat dan op te staan en met haar mee te gaan. Ze keek me smekend aan, ik wist dat ze me iets probeerde te vertellen. Eén blik op haar arm was genoeg om te weten wat.

Aan de manier waarop ze hem hield, zag ik meteen dat hij verschrikkelijk veel pijn deed. Ze redde het duidelijk niet langer alleen met de drie kleintjes, ze had mijn hulp nodig en kwam erom vragen. Toen ik mijn hand uitstak, greep Bart hem meteen. Hij zwierde zich op mijn schouders, waar hij mijn haar in zijn knuisten nam en zich er pijnlijk aan vasthield. Tonk volgde zijn voorbeeld en nestelde zich tevreden in de plooï van mijn arm. Nu ze een beetje ontlast was, liet de moederorang-oetan mijn hand los en liep ze op drie poten voor me uit. Charlie had haar armen om haar heen geslagen en keek ons over de schouder van haar moeder strak aan.

Eerst twijfelde ik of ik haar wel zou volgen. Maar toen de orang-oetan bleef staan en zich naar ons omdraaide, was het duidelijk dat ze op ons wachtte, dat ze wilde dat we haar volgden en dat ze precies wist waar ze naartoe ging. Ik had sterk de indruk dat ze de leiding nam. Oona leek dat ook te voelen, want zonder te wachten tot ik op haar rug zat, volgde ze de orang-oetan. Even was ik teleurgesteld, maar toen snapte ik het. Ik was vergeten hoe intelligent Oona was, hoe wijs. Ze liet me niet op haar rug omdat ze wist dat het op de grond, uit de buurt van de ergste rook, beter voor me was.

We vorderden nu heel langzaam omdat we het moeizame ritme van de moederorang-oetan moesten volgen. En op plaatsen waar het pad overwoekerd was of zelfs helemaal

verdwenen, moesten we ons een weg door het dichte struikgewas banen. Maar gelukkig werd de lucht steeds makkelijker om in te ademen. Kleine Charlie had nog een beetje last. Ik hoorde hoe ze piepte en hoestte en soms naar adem moest happen. Ook in het heetste deel van de dag bleven we doorlopen. Pas tegen het einde van de middag stak er opeens een briesje op, dat de rook eindelijk wegblies.

Toen het begon te regenen en de bliksem en de donder over de jungle knetterden en knalden, vond ik dat helemaal niet erg. Bart en Tonk daarentegen waren doodsbang en begroeven hun gezicht in elk hoekje dat ze bij mij konden vinden. Maar ik wist dat deze storm, als hij lang genoeg duurde, het vuur kon doven dat meneer Anthony had aangestoken.

Toen de rook was opgetrokken, was ik zo uitgeput dat ik Oona smeekte om op haar rug te mogen. Bart en Tonk hingen nog steeds aan me, maar toen ze boven op Oona's rug zaten, leken ze hun nieuwe manier van reizen heel normaal te vinden. De moederorang-oetan voor ons bleef dapper verder ploeteren. Ze was nog helemaal niet van plan om te stoppen of zelfs maar vaart te minderen, al begon de duisternis in te vallen. Ze had een onwankelbare vastberadenheid in haar tred. Bergop, bergaf, ze bleef maar doorgaan. Ik zag dat ze wist waar ze naartoe ging. Ze zwierf niet doelloos door de jungle. Er was geen twijfel mogelijk: ze kende dit pad door en

door. Zij was onze padvindster, zij wees ons de weg. We zouden stoppen als zij daar klaar voor was, niet eerder.

Opeens zag ik hoog boven ons de Andere. Hij vergezelde ons blijkbaar nog steeds. Maar in plaats van ons te volgen, ging hij ons voor. Hij slingerde voor ons uit tussen de bomen. Ik had me vergist: niet de moederorang-oetan, maar hij wees ons de weg. Meer en meer had ik het gevoel dat de Andere onze gids was, onze engelbewaarder. Misschien was hij dat altijd al geweest, vanaf het prille begin.

Het was bijna donker toen we uiteindelijk bij de rand van het woud kwamen. De Andere leidde ons naar een smal paadje dat steil naar boven kronkelde en langs een diepe afgrond liep. Het was net breed genoeg voor Oona. Ze liep vastberaden maar heel voorzichtig verder en daar was ik blij om. Als ik omkeek, zag ik in de verte achter ons, aan de horizon, de gloed van een immense brand, die ondanks de storm nog steeds woedde. In de zwartgeblakerde apocalyptische hemel erboven flitste de bliksem.

Opeens bleef Oona staan en al gauw begreep ik waarom. De moederorang-oetan was verdwenen. Het leek wel of ze samen met Charlie in de afgrond was gestort. Maar even later dook ze weer voor ons op. Ze stond nu op twee benen en leek ons op te wachten. Toen we bij haar kwamen, zag ik dat ze bij de ingang van een grot stond, en ze maakte ons duidelijk dat we daarbinnen zouden overnachten.

Oona wist niet wat ze ervan moest denken. Ze gebruikte haar slurf als antenne om te voelen of de kust veilig was voor ze zich naar binnen waagde. Daar nam ze uitgebreid de tijd voor en gelukkig maar, want opeens wervelde er vlak boven onze hoofden een wolk krijsende vleermuizen uit de grot. Deze massale exodus leek eeuwig te duren. Ik kon pas weer opgelucht ademhalen toen het voorbij was. Zelfs na al die tijd in de jungle kon ik nog steeds niet naar een vleermuis kijken zonder aan vampieren te denken. Ik wist dat het maar fruitvleermuizen waren, maar toch jaagden ze me de stuipen op het lijf, vooral als ze met duizenden tegelijk aan kwamen vliegen. In de grot was de stank zo doordringend dat ik nauwelijks adem durfde te halen. Maar na een tijdje raakte ik eraan gewend.

De grot bleek de perfecte plaats om te rusten, en niet alleen voor mij. Ik wist goed dat orang-oetans er een hekel aan hebben om nat te worden, en hier was het in elk geval droog. Oona leek teleurgesteld dat er geen eten was, maar dat weerhield haar er niet van om te blijven zoeken. Uiteindelijk vond ze natuurlijk toch weer iets. Ik hoorde haar diep in de duisternis van de grot rondsuffelen. Het klonk alsof ze met haar slurf over het plafond van de grot stond te wrijven. Wat ze daar ook had ontdekt – mineralen, vermoedde ik, of misschien zout – ze was er verder de hele nacht mee zoet. Ik hoorde dat ze genoot, want haar tevreden gegrom echode

door de grot.

Midden in de nacht schrok ik wakker van Charlie, die over me kwam kruipen. Ik voelde haar adem op mijn gezicht. De moederorang-oetan zat naast me en hield mijn hand vast. Dat deed me aan mama denken, aan de avond nadat we hadden gehoord dat papa gestorven was. Toen was ze naast me op bed komen liggen en had ze mijn hand de hele nacht vastgehouden. Het was de eerste keer sinds lang dat ik daaraan dacht. De rest van de nacht lag ik wakker en haalde ik herinneringen op. Maar huilen deed ik niet. Vreemd genoeg voelde ik helemaal niets. Ik herinnerde me alles alsof het iemand anders was overkomen. Ik denk dat ik die nacht eindelijk aanvaardde dat mama echt dood was en dat ik haar nooit meer terug zou zien, zelfs niet als ik ooit uit de jungle zou raken en terug naar huis zou gaan. Maar als ik eerlijk was, wist ik eigenlijk niet of ik nog wel naar huis wilde.

Toen de zon weer opkwam, leidde de moederorang-oetan ons uit de grot, over het verraderlijke pad naast de afgrond terug het woud in. En voor het eerst zag ik de Andere op de grond. Hij liep een heel eind voor ons uit. Hij hield nu eenmaal graag afstand, waar hij ook was. Hij wees niet alleen de weg, maar leek ook te weten waar er rijp fruit hing, want binnen een paar uur stonden we van overheerlijke vijgen te smullen.

Toen we die ene vijgenboom die we hadden gevonden,

helemaal hadden leeggegeten en weer wilden vertrekken, werd de moederorang-oetan plotseling heel onrustig. Krijsend slingerde ze door de bomen. Ik begreep snel waarom. Charlie was verdwenen. Ze zat niet meer op de laagste takken met Bart en Tonk te spelen. Eerst maakte ik me geen zorgen. Charlie en de andere twee gingen wel vaker op verkenning. Maar toen bedacht ik dat haar moeder anders nooit ongerust was en daar nu dus een goede reden voor had. Daarom haalde ik opgelucht adem toen Charlie even later uit het struikgewas kwam gerend. Tenminste, tot ik zag dat ze niet alleen was.

Tussen de bomen kwam er een beer achter haar aan gesloft, een beer zoals ik er nog nooit een had gezien. Hij was klein en had een bleke, puntige snuit, maar het bleef een beer, en Charlie rende voor haar leven. Ik handelde puur op instinct: wild met mijn armen zwaaiend, rende ik naar de beer en ik gilde zo hard ik kon. De beer bleef verbijsterd staan en ging op zijn achterpoten staan terwijl hij vervaarlijk tussen zijn tanden hijgde. Ik zag zijn verschrikkelijke klauwen en de donkere gloed van razernij in zijn ogen. Een paar seconden lang, seconden die een eeuwigheid leken te duren, stonden we daar oog in oog, terwijl Charlie krijzend in haar moeders armen vluchtte. Mijn hart bonsde in mijn oren. Ik bleef niet staan omdat ik dapper was, integendeel. Ik wilde me omdraaien en wegrennen, maar stond van pure doodsangst

aan de grond genageld. Ik kon niet meer bewegen. Toen kwam Oona naast me staan. Ze schudde met haar kop en trompette. De beer hoefde geen twee keer na te denken. Hij draaide zich om en vluchtte de jungle in.

Na haar trauma met de beer week Charlie dagenlang letterlijk geen millimeter van haar moeder. Het waren de heetste en vochtigste dagen die ik ooit had meegemaakt en ik voelde me futloos en slap. Fruit was er genoeg en de bladeren hadden wat water verzameld. Maar ik verlangde naar een stroom om in te springen. Ik verlangde naar wat afkoeling. Laat op een middag kwamen we opeens bij de rand van het woud. De bomen hadden ons wat beschermd tegen de brandende zon, maar hier in deze gigantische palmbomenplantage, waar tienduizenden, misschien wel miljoenen kleine boompjes rij aan rij in de dorre bruine aarde stonden, was er, zover het oog reikte, geen enkele beschutting.

Toen ik hoog boven op Oona over dit vreemde nieuwe landschap uitkeek, had ik het gevoel dat ik op een andere planeet was beland. Na een uur of zo in deze dorre vlakte verlangde ik alweer naar het regenwoud. Daar waren vele gevaren en ongemakken, maar het zinderde er tenminste van geuren, kleur en geluiden. Op deze nieuwe planeet groeide er niets dan palmbomen. Er zong geen enkele vogel, er klonk geen kabaal en gekwetter zoals in de jungle, er waren geen

vlinders, geen bijen, geen gezoem en geroezemoes zoals in de wereld waar ik zo gewend aan was geraakt. In vergelijking met de jungle was dit een dode plek.

Maar de Andere en de moederorang-oetan leken zelfs op deze eentonige plantage de weg te kennen. En allebei waren ze onvermoeibaar en vastbesloten om door te gaan. Oona bleef af en toe even staan om van de jonge palmboompjes te eten. Ze trok de bladeren af om bij hun zachte kern te kunnen, die een delicatessen voor haar was. Maar als Oona te lang treuzelde, draaide de moederorang-oetan zich om en keek ze ons veelbetekenend aan. Dan beende Oona haar snel weer bij. Nu er geen grote bomen waren om schaduw te bieden, was de zon genadeloos heet. Ik vroeg Oona me naar beneden te laten en maakte van een groot palmblad dat ze had afgetrokken een geïmproviseerd zonnepetje. En het werkte. Na een tijd kreeg ik pijn in mijn arm van het vast te houden, maar het beschermde Bart, Tonk en mij tenminste een beetje tegen de ergste hitte.

Het kostte ons vele dagen en nachten om de palmbomenwoestijn over te steken. Ik begon deze desolate plek hartgrondig te haten. En niet alleen omdat de oversteek monotoon en eindeloos leek of omdat ik hier, net zoals de anderen behalve Oona, altijd honger en dorst had. Dat was op zich al erg genoeg. Maar wat me helemaal de das omdeed, was angst. Angst dat als de jagers van meneer Anthony ons

hier achternakwamen, we nergens heen zouden kunnen, nergens konden schuilen. De plantage leek zich in alle richtingen eindeloos uit te strekken. Ik vroeg me af of we er ooit uit zouden komen en voor het eerst begon ik de wijsheid van onze gidsen in vraag te stellen. Ik kreeg het gevoel dat de Andere en de moederorang-oetan ons recht naar het niets leidden.

Maar ik had nooit aan hen mogen twijfelen. Op een ochtend viel het me op dat we sneller vooruitkwamen dan anders, dat Oona doelgericht verder beende in plaats van gezapig mee te kuieren zoals daarvoor. Ik vroeg me af waarom. Maar toen ik van onder mijn petje van palmblad keek, zag ik in de verte de grote bomen van het regenwoud voor ons opdoemen. Mijn hart maakte een sprongetje. Ik had het gevoel dat ik thuiskwam en zo voelde het precies toen we eindelijk het bos weer in stapten. Ik was dolblij dat we weer in de schaduw konden lopen, fruit konden plukken en als het nodig was een plek konden zoeken om te schuilen. Maar het mooiste moest nog komen: toen we nog maar net terug in de jungle waren, kwamen we op een open plek, die de oever van een brede rivier bleek te zijn. Ik zag het zonlicht dansen op het lieflijk kabbelende water en bedacht dat dit het mooiste was wat ik ooit had gezien.

De Andere leidde alle orang-oetans naar de oever. Hij was blijkbaar net zo beducht voor krokodillen als Oona, want hij

nam uitgebreid de tijd om aandachtig stroomop- en stroomafwaarts te turen voor hij hen liet drinken. Oona en ik begonnen ook gulzig te drinken, maar voor ons tweeën diende water niet alleen om onze dorst te lessen. Het was ook om ons in te wassen en te ravotten. Hier raakte ik uiteindelijk ook mijn gele T-shirt kwijt. Ik trok het uit voor ik het water in dook en toen ik weer boven kwam, zag ik Bart en Tonk ermee touwtrekken. Ik riep nog naar hen, maar het was te laat. Een paar seconden later was het aan flarden gescheurd. Nu moest ik dus naakt verder, net als mijn vrienden, net als elk wezen in de jungle. Het maakte me totaal niets uit. Ik vroeg me trouwens af waarom ik het in godsnaam zo lang had gedragen. Uit gewoonte, puur uit gewoonte.

Toen de orang-oetans ons vanaf de oever in het water zagen dollen, keken ze of we stapelgek waren geworden. Als het aan ons lag, waren we daar eeuwig gebleven, maar daar wilde moeder-orang-oetan niets van weten. De anderen waren al aan het vertrekken en zij draaide zich steeds om met zo'n blik van: 'Opschieten, kinderen. Niet treuzelen'. Ik wist niet waarom, maar ik had het gevoel dat we de oever van de rivier zouden blijven volgen, en dat deden we ook een tijdje. Maar de Andere stopte heel vaak om even over de rivier uit te kijken voor hij aarzelend doorliep. Hij leek opeens niet meer zeker van zichzelf, alsof hij verdwaald was en de juiste weg zocht.

Moederorang-oetan volgde zijn voorbeeld. Aandachtig tuurde ze naar de bomen aan de overkant van de rivier. En toen begon ze op de oever te ijsberen, met Charlie op haar goede arm. Net als de Andere leek ze iets te zoeken. Misschien, dacht ik, controleren ze de rivier nog een keer op krokodillen. Ze leken geen van beiden te weten wat de volgende stap was, of waar ze naartoe moesten. En dat was heel ongewoon.

De Andere ging een paar seconden op twee poten staan en keek eerst stroomopwaarts, toen stroomafwaarts, terwijl het water om zijn voeten klotste. De moederorang-oetan ging vlak achter hem staan. En toen gebeurde er iets heel onverwachts. Blijkbaar had Charlie het voelen aankomen, want angstig krijsend klauterde ze op de schouders van haar moeder. Ik zag dat ze nog het liefste zou springen en wegrennen, maar niet durfde. Haar moeder sloeg haar arm stevig om haar heen.

En toen begreep ik dat de Andere en de moederorang-oetan een plek hadden gezocht om de rivier over te steken. Tot mijn verbijstering liepen ze het water in en begonnen ze te zwemmen. Niet voor de lol, niet om af te koelen, maar om aan de overkant te komen. Ik wist niet eens dat orang-oetans konden zwemmen! De kleintjes hadden nooit de neiging gehad om zelfs maar in de buurt van het water te komen, behalve dan om te drinken, en zelfs dan hadden ze er moeite

mee. De Andere wees de weg en de moederorang-oetan volgde hem. Ze zaten nu tot aan hun kin in het water en zwommen. Charlie klemde zich doodsbang aan haar moeder vast. Oona keek alsof ze ook het water in wilde, dus klom ik op haar slurf en in haar nek, met Bart en Tonk, die steeds nerveuzer werden, tegen me aan. Oona wachtte tot we comfortabel zaten en liep toen langzaam de oever af, het water in. Ik herinner me dat ik me op dat moment duizelig begon te voelen en dacht dat mijn hoofd zo begon te draaien door het wervelende water om ons heen.

Ik wist niet wat me overkwam. Opeens voelde ik me helemaal misselijk. Ik probeerde niet in het water te kijken in de hoop dat mijn draaierigheid over zou gaan. Oona zat nu tot aan haar schouders in de rivier. Eerst had ze gewaad, daarna was ze beginnen te zwemmen. Ik zette me schrap met mijn hielen en kwam eerst met mijn voeten en toen ook met mijn benen in het water. Tonk en Bart hingen gillend aan mijn nek en hielden me vast aan mijn haar en mijn oren. Ze herinnerden me er constant aan dat ik mijn hoofd erbij moest houden. Op een of andere manier moest ik mijn evenwicht zien te houden.

In het midden van de rivier kolkte het water vervaarlijk en was de stroming veel sterker dan ze vanaf de oever had geleken. De rivier raasde langs me door. De stroming was veel te sterk om in te zwemmen, dus als ik nu van Oona

afviel, vooral met die twee doodsbangе ааpjes die me nu zowat wurgden...Maar toen voelde ik dat Oona weer vaste grond onder de voeten kreeg en weer begon te waden. We zouden de overkant halen. De Andere en de moederorang-oetan, met een nog steeds hysterische Charlie om haar nek, waren al uit het water en stonden uitgeput en druipnat op de oever. In geen tijd waren wij ook aan de overkant en klommen we uit het water, de oever op en terug de jungle in. Zodra we weer tussen de bomen liepen, begon ik me weer ziek te voelen. Ik herinner me dat de takken boven ons ruisten en schudden, en dat er heel wat gekraak klonk. Maar toen ik naar boven keek, besepte ik dat ik niet goed meer zag. Alles was wazig. Ik snapte niet wat er om me heen gebeurde. Daarboven in de bomen zaten orang-oetans, daar was ik al achter, en niet één of twee, maar tientallen, en ze kwamen allemaal aan de onderste takken hangen om ons te inspecteren. Maar het leek me allemaal zo onwerkelijk. Ik had het gevoel dat ik in een droomwereld weggleed. En tegelijk wist ik zeker dat ik nog op Oona zat en dat Bart en Tonk steeds meer overstuur raakten. Ze wurgden me en ik moest voor elke ademstoot vechten. Opeens schoot er een pijnscheut door mijn slapen en toen begonnen ze te bonzen. De hele tijd was ik me ervan bewust dat ik door de jungle werd gevoerd en dat we vergezeld waren door die brutale, lawaaierige orang-oetanbende.

Het moet al laat in de middag zijn geweest toen we uit het woud en op een grote, zonnige open plek kwamen, waar het gras zo kort gemaaid was als vroeger thuis in de tuin. Op het gras stond een groep netjes verzorgde houten huizen met perfect onderhouden bloembedden ervoor. Aan een lijn hing wasgoed te drogen en achter de huizen lag een rivier met een aanlegsteiger. Nu wist ik zeker dat ik droomde. Op de bovenste trede van een van de houten huizen zat een vrouw in het wit. De deur achter haar stond open.

Toen ze opstond, zag ik dat ze een losse broek met een felgekleurde riem droeg en een verweerde strooien hoed. Ze liep de trap af, stak het grasveld over en versnelde haar pas toen ze bijna bij ons was. De moederorang-oetan hobbelde haar enthousiast tegemoet en pakte meteen haar hand. De Andere leek van de aardbodem verdwenen. Dit was toch al te gek allemaal. Onmogelijk, gewoon.

“Mani?” zei de vrouw toen ze zich over de moederorang-oetan boog, zodat hun gezichten bijna tegen elkaar kwamen. “Jij bent het toch, hè, Mani? Je bent teruggekomen. En je hebt weer een kleintje bij je, zie ik. Nog geen jaar oud, als ik haar zo zie. Mag ik haar even gedag zeggen?” Ze stak haar andere hand uit naar Charlie, die haar vinger nam, hem tegen haar lippen duwde en eraan rook. Toen keek ze op naar mij. Ik wist niet of ze nu naar me glimlachte of haar ogen dichtkneep tegen de zon.

“Je bent me heel wat uitleg verschuldigd, Mami,” ging ze verder. “Je weet dat ik het altijd heerlijk vind om je te zien, hè. Jij komt graag af en toe eens aanlopen, zoals al mijn meisjes van vroeger. En dat vind ik prima. Maar zou je me alsjeblieft willen vertellen wat je in godsnaam hebt meegebracht? Ik bedoel, ik zit hier rustig op mijn drempel in het avondzonnetje te soezen en wat zie ik als ik mijn ogen weer opendoe? Mijn goeie ouwe Mami, met een baby nog wel. Maar deze keer heeft ze ook een olifant, nog twee kleine orang-oetans en, als ik me niet vergis, een jongen, een poedelnaakte wilde jongen meegebracht. Kun je dat nu geloven? Je zou toch van minder opkijken, geef toe.”

Ik zag dat ze naar me glimlachte en voelde meteen dat het geen glimlach uit beleefdheid was. Het was een spontane, warme glimlach, alsof ze me kende, alsof ze op me had gewacht. Ik vond haar meteen aardig. Ik haatte van die beleefde glimlachjes, want die waren altijd fake. Ik vond haar ook zo aardig omdat ze op mama leek. Ze was een beetje ouder misschien, maar ze had de glimlach van mama. En de stem.

Dit was mama! Dat moest wel. Ze leefde nog! Ik had haar gevonden!

Ik wilde haar zo veel vragen stellen, hoe ze aan de tsunami was ontsnapt, hoe ze de naam van de moederorang-oetan kende, hoe het kwam dat ze elkaar hadden begroet alsof ze

oude vrienden waren. Maar op een of andere manier kon ik geen woord uitbrengen. De woorden kwamen niet en ik begreep niet waarom. Ik vroeg me ook af hoe het kwam dat alles wat ze zei van heel ver weg leek te komen. Ik zag haar lippen bewegen en de bezorgde frons op haar voorhoofd toen ze haar armen naar me uitstak. Ik wist dat ze aan het praten was, maar haar stem leek de hele tijd weg te sterven. Mijn maag draaide weer en ik kreeg een vreemd gevoel van onthechting, alsof ik uit mijn lichaam trad. Het enige wat ik wilde, was slapen. Ik deed mijn uiterste best om dat verlangen naar slaap te weerstaan, omdat ik wist dat als ik eraan toegaf, ik zou sterven en mama en Oona voorgoed zou verlaten.

Maar ik was volkomen machteloos. Ik ging vallen. Mijn laatste gedachte was dat Bart en Tonk op een of andere manier aanvoelden wat er ging gebeuren, want ze klemden zich nog steviger aan me vast en duwden hun nageltjes zo diep in mijn huid dat het pijn deed. Ik hoorde mezelf nog een gil slaken en toen viel ik in een draaikolk van leegte.

9

Het opvangcentrum

Ik had geen benul van tijd of van wat dan ook. Ik wist alleen dat ik ziek was omdat ik, als ik af en toe bij bewustzijn kwam, voelde dat ik in een bed lag en me niet kon bewegen. Ofwel baadde ik in het zweet, ofwel lag ik te rillen van de kou. Ik hoorde een heleboel stemmen om me heen in de kamer, maar van wat ze zeiden, kon ik niets zinnigs maken. Ik wist niet eens of die stemmen echt waren en of ik ze alleen in mijn hoofd hoorde. Ik vroeg me vaak af of ik aan het sterven was, of dit nu doodgaan was, maar ik was zo misselijk en zwak dat niets me nog kon schelen.

Ik probeerde uit alle macht helemaal wakker te worden en te ontdekken waar ik was, erachter te komen van wie de stemmen waren en te begrijpen wat ze zeiden. Maar meestal lag ik daar maar, niet in staat om uit de vreemde hel waarin ik leefde te ontsnappen en in de echte wereld daarachter te komen, de wereld die ik me herinnerde en die hopelijk vol

gezichten en plaatsen zou zijn die ik kende. Ik bleef geloven dat ik er ooit zou komen, maar wist niet of ik dan in het land van de levenden of van de doden zou zijn.

Op een morgen werd ik wakker en zag ik dat er zonlicht door het open raam bij mijn bed naar binnen scheen. Ik lag in een kleine ruimte. Boven me hing aan het houten plafond een bolvormige papieren lamp, zoals er thuis in de hal ook een gehangen had. Ze wiegde zachtjes heen en weer. Ik draaide mijn hoofd naar het raam omdat er een verkoelend briesje naar binnen waaide. Ik ademde diep in en was zo opgelucht dat ik eindelijk wakker was en dolgelukkig dat ik weer in het land van de levenden was.

Ik begon pas echt helder te denken toen ik Oona's slurf door het raam naar binnen zag komen. Ik had nog niet de kracht om overeind te gaan zitten of mijn hand uit te steken en haar aan te raken of om met haar te praten, maar ik wist dat dat nu niet lang meer zou duren. Om te beginnen was ik nog nooit zo lang bewust gebleven. De slaap had altijd op de loer gelegen om me te overvallen. Maar telkens als ik wakker werd, zag ik Oona, of een deel van haar, bij mijn raam. Dat kikkerde me echt op, gaf me elke keer nieuwe moed. Ik kon er nu tenminste op rekenen dat Oona de volgende keer dat ik wakker werd daar weer zou staan wachten, en ik wist dat ze er ook altijd stond als ik sliep. Soms was het haar slurf die me zocht, of haar droevige ogen die poolshoogte kwamen

nemen, of haar grote grijs-rose lijf dat voor het raam stond. Het was me om het even, als het Oona maar was.

Af en toe voelde ik, als ik wakker werd, dat er onder mijn hoofd en schouders een berg kussens was gepropt. Dan kon ik langs Oona kijken en een glimp van het grote grasveld met houten hutjes eromheen opvangen. Ik herinnerde me deze plek. Achter de huisjes lag de jungle, en je kon de geluiden van de jungle horen. Er gebeurde daarbuiten van alles waar ik niets van begreep. Op het gazon werden rare spelletjes gespeeld. Het ene moment lag het er verlaten bij, op een pauze die voorbij paradeerde of een orang-oetan na. Zo meende ik de Andere aan de rand van het woud te zien zitten. En het volgende ogenblik leek het of het dorpje een soort opvangtehuis of speeltuin was voor baby-orang-oetans, die allemaal een persoonlijke oppas in een wit uniform hadden.

De kleinste orang-oetans, merkte ik, en daar moest ik telkens weer om glimlachen, droegen een luier. Sommige kregen de fles, maar meestal zaten ze te spelen en te rollebollen met hun oppas. Natuurlijk keek ik of Bart, Tonk en Charlie erbij zaten, maar als dat zo was, herkende ik ze niet. Er waren er veel te veel, en ze leken allemaal zo op elkaar.

Er liep ook altijd een aantal volwassen orang-oetans om lekkers te bedelen en meestal was de vrouw met de strooien

hoed ook in de buurt. Dan zat ze gehurkt tussen de kleintjes op het gazon of in kleermakerszit met de volwassen apen te spelen of ertegen te praten. Een paar keer meende ik een van de moeder-orang-oetans als de moeder van Charlie te herkennen. Had de vrouw met de strooien hoed haar niet Mani genoemd? Mijn geheugen begon eindelijk weer een beetje op te klaren, maar het was nog steeds onbetrouwbaar omdat er zo veel gaten in zaten. Deze orang-oetan had haar kleintje altijd bij zich. Het zou Charlie kunnen zijn, maar ik wist het niet zeker. Ik was nergens meer zeker van. Dit hele orang-oetanopvangcentrum was zo bizar, zo onwaarschijnlijk dat ik me soms afvroeg of het wel echt was wat ik zag, of dat het alleen maar een fantastische droom was.

Maar ik twijfelde er geen seconde aan dat Oona daarbuiten echt bij mijn raam stond. Want zelfs 's nachts, als ik haar niet kon zien, hoorde ik haar nog rommelen, kreunen en kauwen. En winden laten. Dat deed ze heel vaak. Het was mijn favoriete slaapliedje. Telkens als ze er een liet, wist ik heel zeker dat Oona geen droom was. Ik kon haar immers ruiken. Het waren haar constante aanwezigheid, haar vertrouwde geluiden en haar geur die me stukje bij beetje weer het gevoel gaven dat ik leefde en opnieuw een deel van de wereld werd, hoe onwaarschijnlijk en bizar deze nieuwe wereld ook leek.

Soms rook ik ook lavendel. Als ik heel vroeg wakker werd, zag ik de vrouw met de strooien hoed op een stoel naast mijn

bed zitten schrijven of een boek lezen. Soms dacht ik nog steeds dat ze mama was, omdat mama ook vaak naar lavendel had geroken. Maar als ze iets zei, wist ik dat ze mama niet kon zijn. En dan herinnerde ik me dat mama omgekomen was in de tsunami. Het gaf me hartenpijn om dat te beseffen, maar ik kon er niet omheen. Dit was mama niet.

Ik verlangde ernaar met deze vrouw te praten. Ik wist nog steeds niet wie ze was. Ze praatte tegen mij, nam mijn temperatuur op en vertelde me dat ik er al veel beter uitzag. Ze gaf me te eten en waste me, maar ik was nog steeds te zwak om iets terug te zeggen. Maar elke dag deed ik verwoede pogingen om met haar te communiceren. Dat merkte ze ook en ze moedigde me aan. Maar het kostte nog te veel energie en al gauw dommelde ik dan weer in slaap. Elke keer als ik toegaf aan mijn vermoeidheid, was ik boos op mezelf. Maar ik kon het niet helpen. Mijn behoefte aan slaap was te groot.

Ik had die slaap nodig, maar was er ook bang voor, want dan kwam de droom. Hij was niet elke nacht hetzelfde, maar als hij begon, wist ik dat hij weer zo zou eindigen en daar was ik juist zo bang voor. Hij begon altijd leuk: ik zat hoog en droog op Oona's rug en we liepen door de jungle. Geen vuiltje aan de lucht. We ravotten een tijdje in de rivier. Nog steeds niks aan de hand. Vervolgens lag ik in een slaapnest in een boom terwijl Charlie, Bart en Tonk over me heen klauterden. Ze droegen luiers en de vrouw met de strohoed

zat soms ook in het nest. Dat was allemaal heel gezellig, en ook grappig.

Maar opeens stond alles om ons heen in brand en kon ik niet ademen van de rook. Ik strompelde door de rook om papa te vinden, maar ik vond hem nergens. Het volgende moment rende ik door de jungle met de honden op mijn hielen, en altijd belandde ik vroeg of laat op het strand. Ook hier moest ik rennen of mijn leven ervan afhing, maar nu voor de torenhoge groene golf die op me afkwam. Ik zag dat mama er ook aan probeerde te ontsnappen, maar hij krulde over haar heen en verzwolg haar. Toen kwam het groene water ook tot aan mijn mond en ik wist dat ik ook zou verdrinken.

Dat was altijd het moment dat ik hoestend en naar adem happend wakker werd. Dan zat de vrouw met de strohoed met haar arm om me heen en had ze een glas water in de hand om me te laten drinken. Het laatste wat ik op dat moment wilde, was water doorslikken, maar dat kon ik natuurlijk niet zeggen. Dus nam ik een slok en pas als ik proefde dat het water niet zout smaakte, drong het tot me door dat het allemaal maar een droom was geweest. Maar tegelijk herinnerde ik me dan dat zo veel uit die nachtmerrie ook echt was gebeurd.

Eindelijk kwam de dag dat ik wakker werd en het gevoel had dat ik zelf overeind zou kunnen gaan zitten. Dus

probeerde ik het en het lukte inderdaad.

Toen de vrouw met de strohoed even later met een dienblad binnenkwam, keek ze stomverbaasd. “Nou, jij hebt ook je tijd genomen, zeg! Je ligt hier al weken,” zei ze. “Heb je zin in ontbijt? Denk je dat je zelf zou kunnen eten?”

“Ik denk van wel,” antwoordde ik, verbaasd om mijn eigen stem te horen, verbaasd dat die nog werkte.

Ze zette het dienblad op de stoel en kwam naast me op het bed zitten. “Je hebt ons flink laten schrikken, weet je dat? Maar de dokter had gelijk. Hij zei dat het een tijdje zou duren, maar dat je beresterk was en dat je er helemaal door zou komen, en inderdaad. Wat ik pas echt ongelooflijk vind, is dat je zo lang hebt kunnen overleven in de jungle. Wat jij nodig hebt, jongeman, is veel rust en heel veel lekkers.” Ze stak haar hand uit en streek het haar van mijn voorhoofd op dezelfde manier als mama vroeger. Op dat ogenblik krulde de slurf van Oona door het raam.

“Wat krijgen we nou? Wil jij wel eens maken dat je buiten blijft met dat wiebelding? Die jongen moet eten,” zei ze, terwijl ze de slurf wegduwde. “Weet je dat die olifant zich nauwelijks heeft verroerd sinds de eerste dag dat jullie hier aankwamen? Dat was me een schouwspel! Je was zo bloot als een pasgeboren baby, wist je dat? Je keek me van daarboven op die olifant een ogenblik aan, werd toen lijkleek en tuimelde er gewoon af. Je had me bijna verpletterd. En zij

daar loopt hier al te treuren van het eerste moment dat je hier bent. Af en toe loopt ze naar de rivier om te drinken, maar meer niet, verder gaat ze niet. We hebben haar eten naar haar toe moeten brengen, want ze wilde het niet komen halen. Eerst dacht ik dat die olifant gewoon een luie donder was.”

“Oona,” zei ik tegen haar. “Ze heet Oona, en ze is helemaal niet lui.”

“Mooie naam,” zei ze. “En nu weet ik natuurlijk ook dat Oona niet lui is. Ze wilde jou gewoon niet alleen laten. Ze zou zichzelf nog liever hebben uitgehongerd dan jou in de steek te laten, denk ik. Allemaal heel nobel, hoor. Maar weet jij wel hoeveel zo’n olifant elke dag naar binnen speelt, jongeman? Tonnen en tonnen voedsel. En dat moesten we allemaal zelf gaan plukken, tot het laatste blaadje toe, kun je het je voorstellen? Dat was elke dag een volledige dagtaak, dat kan ik je vertellen, en het toppunt is dat ze ons nog geen enkele keer heeft bedankt.”

Ze stond op en zette het dienblad op mijn schoot. “Hier. Je ontbijt. De dames hebben het speciaal voor jou klaargemaakt, dus eet maar lekker op. Ze zijn helemaal dol op je. Wij allemaal, trouwens. Orang-oetans zijn we gewend, maar een jongen...Jij bent de eerste.” Ze duwde Oona’s slurf opnieuw weg. “Ophoepelen, jij!” En ze kijfde met haar vinger naar mij: “En waag het niet om haar mee te laten eten, hoor je me? Beloof het me.”

Maar het ontbijt interesseerde me helemaal niet. Ik had andere dingen aan mijn hoofd. “Waar ben ik eigenlijk?” vroeg ik. “Wat is dit voor plek? Al die orang-oetans, en u...”

“Zo veel vragen, Will! Maar die kunnen wachten. We hebben nog alle tijd van de wereld om elkaar te leren kennen. Maar als je beter wilt worden en wat wilt aansterken, moet je goed eten. Je bent heel erg ziek geweest. Een of andere bacterie uit de jungle, zei de dokter. Daar ben je nu van verlost, maar je moet wel goed eten.” Ze streek nog eens door mijn haar. “Ik ben blij dat je bent gekomen, Will. We krijgen hier niet vaak bezoek.”

“U zei Will tegen me,” zei ik. “Hoe kent u mijn naam?”

“Dat is een lang verhaal. Als je beter bent, zal ik het je vertellen, als je weer gezond bent.” En meer wilde ze niet kwijt.

Ik dwong mezelf om te eten, omdat ik beter wilde worden, want daar had ze gelijk in. Maar het duurde nog dagen voor ik een beetje trek kreeg en ik had nog niet genoeg energie om lang uit bed te blijven. En dat eeuwige liggen en alleen af en toe door het raam met Oona kunnen praten ging verschrikkelijk vervelen. Ik wilde weer een normaal leven leiden. Dus waagde ik me op een morgen de trap af en liep ik het gazon op, naar de oppassen - of pleegmoeders - en hun kleine orang-oetans. In geen tijd waren de diertjes gewend aan mijn aanwezigheid.

Oona kwam nooit met me mee op het gazon, ze leek te weten wanneer ze op een afstand moest blijven. Maar als ik op het gras ging zitten, vlogen ze met z'n vijven tegelijk op me af en begonnen ze op me te klauteren. En toe zag ik hen: Bart en Tonk kwamen over het gazon naar me toe gerend. Ze droegen een luier en werden achternagezeten door hun oppas. Het leukste was toen Charlie met haar moeder op het gazon verscheen. Ze hobbelde meteen naar me toe, duwde de anderen van me af en ging mijn hoofd zitten vlooien, net zoals vroeger. Mani vond het allemaal best. Ze bleef in de buurt zitten en hield een oogje in het zeil. En toen zag ik de Andere aan de rand van het woud zitten. Hij hield ons in de gaten, maar bleef toch liever alleen.

Van toen af aan zat ik zo vaak als ik kon op het gazon. Als ik er niet was, had ik het gevoel dat ik iets miste. Charlie was altijd heel actief, maar het viel me op dat veel andere baby-orang-oetans lusteloos en schuw waren en zich angstig aan hun oppassen vastklemden. Mijn hart ging vooral uit naar die droevige diertjes met hun verwilderde, bange blik. Als Charlie, Bart en Tonk me even met rust lieten, ging ik rustig naast hen zitten en stak ik mijn hand uit. De meesten waren veel te nerveus om me aan te durven raken, maar sommigen pakten mijn vinger. Zo vertrouwd worden, leerde ik, zo onvoorwaardelijk vertrouwd worden is een zalig gevoel.

Soms kwam Oona even aanlopen om me eraan te

herinneren dat zij er ook nog was, dat het tijd werd om haar ook een beetje aandacht te geven. Ik kon nog niet ver lopen, dus ging ik op de treden voor Geraldines huis zitten, hield ik haar slurf in mijn armen en praatte ik wat tegen haar. Dan snuffelde ze aan mijn haar en bromde en knorde ze. Ze was gelukkig.

Het was een deugddoende, vredige tijd. Mijn eetlust en mijn energie namen elke dag toe. Ik begon met de pleegmoeders van de orang-oetans te praten, want de meesten konden een mondje Engels. Maar het maakte niet uit of we elkaar verstonden of niet, ik had het gevoel dat ze me allemaal hadden geadopteerd. Als ik tussen hen op het gras zat, beseftte ik wat een bijzondere plek dit was. Ik woonde op een opvangeilandje in de rivier, midden in de jungle, in een weeshuis voor orang-oetans, opgericht door de vrouw met de strohoed die iedereen dokter Geraldine noemde. Zoals ik al had begrepen, had elke baby-orang-oetan een eigen pleegmoeder, die geen moment van zijn zijde week. Ze gaf hem te eten, speelde met hem, leerde hem in bomen klimmen, sliep 's nachts naast hem en hield van hem. Mij hielpen die pleegmoeders ook. Dankzij hen begon ik stukje bij beetje te begrijpen wat er precies was gebeurd, dat Mani ons hierheen had geleid omdat ze zelf een orang-oetanwees was geweest. Dokter Geraldine had haar jaren geleden gered, vertelden ze me. Ze hadden haar in een kooi in een garage

gevonden. Ze was hier opgegroeid en had, net als de anderen, een menselijke pleegmoeder. En toen Mani in bomen had leren klimmen, zichzelf kon voeden en voor zichzelf kon opkomen, hadden ze haar vrijgelaten in de jungle. Maar eerst mocht ze niet verder dan het eiland komen, waar de orang-oetans veilig waren, dokter Geraldine hen in de gaten kon houden en kon kijken hoe ze zich redden.

Als ze een tijd in die ‘jungle-universiteit’ hadden geleefd, zoals de pleegmoeders het noemden, werden de orang-oetans naar een immens reservaat gebracht, een soort nationaal park dat kilometers verderop lag. Daar begonnen ze hun leven als wilde orang-oetan in de jungle. Een paai orang-oetans, zoals Mani, vonden soms de weg naar het weeshuis terug, maar de meesten verwilderden volledig en konden zich prima redden. Tenminste, als ze in het reservaat bleven en er daar geen jagers binnendrongen om hen te vermoorden of te kidnappen, of om het woud plat te branden. Want dat gebeurde jammer genoeg heel vaak, zeiden ze. En dat kon ik alleen maar beamen.

Ik kwam te weten dat dokter Geraldine het weeshuis eigenhandig had gebouwd. Ze had de laatste twintig jaar honderden, misschien wel duizenden orang-oetans gered, soms met gevaar voor eigen leven, zeiden ze. In het begin had ze geprobeerd in haar eentje voor hen te zorgen, maar al gauw waren het er veel te veel geworden. Dus was ze in de dorpen

bij de rivier kandidaten gaan ronselen om de baby-orang-oetans te verzorgen en hun te leren wat hun orang-oetanmoeders hun zouden hebben geleerd, tot ze klaar waren om weer vrijgelaten te worden.

Dokter Geraldine had me hier zelf niets over verteld. Ze was heel vriendelijk, maar soms verdween ze opeens voor een dag of twee en daarna zei ze nooit waar ze was geweest. En als ze thuis was, had ze het altijd razend druk. Ze zag er ook zo moe uit. Daarom durfde ik niet met haar te gaan praten. Ze was gewend aan stilte in haar huis, dat voelde ik. Ik kon haar toch niet storen met mijn vragen? Alles wat ik over haar en deze plek wist, had ik van de pleegmoeders, die haar blindelings vertrouwden en mateloos bewonderden.

Op een avond op het gazon begon een van hen haar weer eens op te hemelen. “Zonder dokter Geraldine,” zei ze, “zouden die dieren geen leven hebben, geen toekomst, geen hoop.”

“En zonder dokter Geraldine zouden wij geen werk hebben,” zei een andere. “We houden evenveel van ons werk als van haar. Ze is een engel voor de orang-oetans, en ook voor ons.”

“Een engel? Kom, zeg,” klonk een stem boven me. “Hoe kom je erbij?” Ik keek op en daar stond dokter Geraldine met haar hoed. Het viel me op dat ik haar nog nooit zonder hoed had gezien, ook binnen niet, en ik vroeg me af hoe ze

eruit zou zien zonder.

Ze stak haar hand uit om me overeind te trekken. “Als je je sterk genoeg voelt en er zin in hebt, Will, kunnen we misschien een eindje gaan wandelen. Niet ver, hoor, gewoon naar de rivier en terug. Dat avondwandelingetje is een ritueel van me. En met gezelschap is het nog leuker.”

We liepen zwijgend het pad af. Oona en de Andere volgden op een afstand. Die twee zochten de laatste tijd vaak elkaars gezelschap op, had ik gemerkt. Ik vroeg dokter Geraldine of de Andere ook een van haar orang-oetanwezen was geweest, net zoals Mani. “Nee,” zei ze. “Hij is een beetje een geval apart, een indringer, zou je kunnen zeggen. Hij komt en gaat als hij daar zin in heeft. Soms denk ik dat hij ons controleert, ons in de gaten houdt om te zien of we het wel goed doen. Maar ik denk dat hij tevreden is. Tenminste, dat hoop ik.”

De wandeling was een flink eind langer dan wat ik tot nu toe had aangekund, en al gauw werd ik moe. Ik was dan ook blij toen we bij het einde van de aanlegsteiger kwamen en eindelijk gingen zitten. We lieten onze voeten boven het water bengelen en glimlachten naar elkaar. Toen nam ze haar hoed af en ze schudde met haar haar. “Ik ben dol op deze plek, Will,” zei ze. “Als ik kan, kom ik hier elke avond bij zonsondergang. Het is een goeie plek om na te denken, het vredigste plekje op aarde, wat mij betreft. Hier buig ik me

over al mijn grote en kleine probleempjes.”

Ik luisterde eigenlijk helemaal niet naar wat ze zei, maar zat naar haar hoofd te staren. Ze had een enorme kale plek, die van haar voorhoofd tot boven op haar schedel liep, en de huid van die plek was pokdalig en stond vol littekens. “Ah, dat,” zei ze, terwijl ze de plek aanraakte. “Niet fraai, hè. Als je dit werk doet, maak je vijanden, Will. Weet je wat het grappige is? Het was een cadeautje van iemand die ik niet eens ken, een van de grote meneren in Jakarta die het regenwoud platbranden, de orang-oetans doden en hun jongen verkopen. Ongeveer tien jaar geleden hebben ze geprobeerd het opvangcentrum uit te roken, en het was bijna gelukt ook. Mijn haar heeft vuur gevat toen ik het huis uit vluchtte.”

Ze moest erom glimlachen, maar ik lachte niet. “Er zijn ergere dingen dan je haar verliezen, hoor, Will,” zei ze. “En weet je wat? Die brand heeft me alleen maar strijdlustiger gemaakt. Ze hebben ons toen niet kleingekregen en ze zullen ons nooit klein krijgen, niet zolang ik leef. We hebben al een heleboel orang-oetans kunnen redden, maar het zijn er nooit genoeg. We gaan er nog eens zoveel redden. Omdat het moet. Zal ik je eens wat zeggen, Will? Als we de orang-oetans en het regenwoud waarin ze leven niet redden, zal er over vijf jaar geen enkele in het wild levende orang-oetan meer zijn. Dat zijn de harde feiten.”

“Doet het pijn?” vroeg ik. Ik kon mijn ogen niet van haar litteken afhouden.

“Nee, hoor, helemaal niet,” zei ze. “Niet meer. Nou, misschien een heel klein beetje als ik eraan denk. Maar daarvoor heb ik je niet hierheen gebracht, Will. Ik wil je iets anders vertellen. Dat wilde ik al lang, maar nu ben je er klaar voor.” Ze nam mijn hand in die van haar. “Weet je nog, toen je pas weer helder was, dat je me vroeg hoe ik je naam kende? Eigenlijk wist ik nog veel meer over je dan je naam, Will. Ik weet ook hoe je hier verzeild bent geraakt. Niet in detail, natuurlijk, maar toch. Ik wist het meteen toen ik je zag.”

“Ik begrijp het niet,” zei ik.

Ze haalde diep adem voor ze verder ging. “Een tijd geleden, in april 2005, een paar maanden na de tsunami, liep ik langs de oever van de rivier voor mijn avondwandeling, toen er opeens een boot naar de aanlegsteiger toe komen varen. Ik herinner me de datum nog precies omdat ik hem in mijn dagboek heb genoteerd. Er stapte een ouder echtpaar uit. Het was al laat en ze waren moe, dus bood ik hun een bed voor de nacht aan. Maar ze wilden niet blijven, zeiden ze. Ze kwamen alleen even langs om me enkele foldertjes te geven om uit te delen, en dan zouden ze weer vertrekken. Maar ik kon ze overhalen om binnen te komen en een hapje mee te eten, en ik ben blij dat ik dat heb gedaan. Tijdens het eten vertelden ze me waarom ze hier waren en waar de foldertjes

voor dienden. Ze waren de grootouders van een negenjarige jongen, zeiden ze, die vermist geraakt was tijdens de tsunami. Hij heette Will en hij was hun enige kleinkind.”

“Opa? Oma?” Mijn adem stakte.

Ze knikte en ging verder. “Wills moeder, zeiden ze, was op tweede kerstdag 2004 verdronken in de tsunami, en zijn vader, hun enige zoon, was korte tijd daarvoor gesneuveld in Irak. Als mensen je zulke verdrietige en vreselijke dingen vertellen, blijft dat je bij. Ze lieten me de folder met jouw foto erop zien, Will. En daarop zag je er natuurlijk wel een beetje anders uit, met korter haar, wat jonger misschien, maar toch nog heel herkenbaar. En bovendien zijn er niet zoveel jongens die in het regenwoud rondzwerven met een olifant. Dat van de olifant wist ik ook. Ze hadden nog een klein beetje hoop dat je nog leefde omdat ze verschillende keren het verhaal hadden gehoord van een strandolifant die, toen de tsunami uitbrak, de jungle in was gevlucht met een blonde jongen op zijn rug. Die twee fantastische mensen waren al maanden naar je op zoek. Ze hadden de hele kust afgezocht en nu waren ze ook het binnenland in getrokken om overal waar ze kwamen folders uit te delen en te vragen of iemand je had gezien of van je had gehoord. Na hun bezoek kon ik hen en hun vastberadenheid om je te vinden niet vergeten. Ze hadden zo veel liefde voor jou, zo veel geloof en vertrouwen. Ze wilden je niet opgeven. Ze waren er vast van overtuigd dat

je nog leefde. En ze hadden gelijk, hè?”

“Zijn ze hier echt geweest?” zei ik. Dat leek me zo ongeloflijk.

Dokter Geraldine knikte. “Echt waar. Ik heb nog zo’n folder in mijn bureau. Ik zal hem je laten zien. Dus nu weet je het, nu begrijp je waarom ik je naam kende. Maar er zijn zo veel dingen die ik nog niet begrijp. De tsunami...dat is meer dan een jaar geleden. Al die tijd waren jij en die olifant vermist. Hoe heb je in godsnaam kunnen overleven in de jungle? Dat zou ik wel eens willen weten. Maar misschien wil je er helemaal niet over praten. Dat is ook oké. Je hoeft het me niet te vertellen als je dat niet wilt.”

Maar dat wilde ik juist wel. Ik weet niet waarom, maar opeens wilde ik haar alles vertellen. En dat deed ik dus. Het was alsof ik het allemaal opnieuw beleefde, van die eerste dulle rit op de olifant naar de jungle tot de dag dat we de rivier waren overgezwommen en in het orang-oetanweeshuis waren aangekomen. Dokter Geraldine luisterde de hele tijd aandachtig, tot de duisternis viel. Al die herinneringen waren zo levendig, en zo pijnlijk soms, dat ik het af en toe moeilijk kreeg. Op zulke momenten kneep ze in mijn hand. En telkens als ze dat deed, herinnerde ze me eraan hoe mama lang geleden, een heel leven geleden, zo leek het wel, precies hetzelfde had gedaan om ongeveer dezelfde reden. Toen ik klaar was, stelde dokter Geraldine geen enkele vraag en daar

was ik blij om. Ik had alles gezegd wat ik wilde zeggen, en dat wist ze, denk ik. We bleven nog een tijdje zitten luisteren naar het kabbelen van de rivier, naar de geluiden van de jungle en naar Oona, die brommend met haar slurf op het water pletste.

“Will?” zei dokter Geraldine terwijl ze haar arm om me heen sloeg. “Ik moet je nog één ding vertellen. Op de folder die je grootouders hier achterlieten, onder je foto met je naam en je signalement, stond een telefoonnummer. De dag dat je hier aankwam, heb ik geprobeerd dat nummer te bellen, maar ik kreeg geen aansluiting. Het was niet eenvoudig om je grootouders te bereiken. Maar uiteindelijk is het me via het Rode Kruis toch gelukt. Een paar dagen geleden had ik ze eindelijk aan de lijn, Will. Ze waren voor hun zoektocht naar jou op reis geweest. Ze waren nog maar net terug thuis. Je had ze moeten horen, Will, die opluchting, die vreugde in hun stemmen. Het was het zaligste telefoongesprek van mijn leven. Ze zijn nu op weg hierheen, Will. Ze komen je halen.”

10

Olifantenkind

De volgende dagen probeerde ik oma en opa uit mijn gedachten te zetten. Ik probeerde te vergeten dat ze onderweg waren, maar voelde me tegelijk ook schuldig dat ik zo over hen dacht. Aan de ene kant keek ik er echt naar uit om hen weer te zien. Maar het probleem was dat ik ze niet los kon zien van een wereld die ik de rug had toegekeerd, die ik wilde vergeten en waarvan ik was gaan geloven dat ik hem nooit meer zou zien. En wat nog erger was: ik wist natuurlijk maar al te goed dat ze me niet gewoon even kwamen opzoeken. Zoals dokter Geraldine al had gezegd, kwamen ze me halen, weg van Oona, van alle orang-oetans, van de jungle. Die gedachte vond ik ondraaglijk.

Ik had gelukkig moeten zijn als ik aan het naderende weerzien met oma en opa dacht. Maar in plaats daarvan hoopte ik elke morgen als ik opstond dat ze die dag nog niet zouden komen. Ik besloot dat er maar één ding op zat: van

elke dag die ik hier nog had met volle teugen genieten, alsof het mijn laatste was. Ik voelde me elke dag een beetje beter en dus kon ik me nuttig maken met flesjes vullen, fruit voor de orang-oetans snijden, helpen met de was, voorraden van de aanlegsteiger naar de huisjes dragen, op het gazon met Charlie, Tonk, Bart en de anderen spelen en 's nachts soms bij de kleintjes en hun pleegmoeders op de vloer van de slaapzaal gaan slapen. En vaak bleek, als ik wakker werd, dat Charlie, Tonk of Bart, of soms alle drie, 's nachts naar me toe waren gekropen en zich tegen me aan hadden genesteld.

Maar ik genoot nog het meeste van de momenten dat dokter Geraldine me mee op expeditie nam naar de diepste wildernis van het eiland, om te kijken hoe het de volwassen orang-oetans verging in de jungle. Op die lange tochten kwamen Oona en de Andere altijd met ons mee. Oona wilde overal bij betrokken worden en waar Oona ging, daar was de Andere ook. Toen dokter Geraldine zei dat ze een stijve nek kreeg van naar Oona en de Andere op te kijken, stelde ik voor om samen een rijtje op Oona te versieren. Ik wist dat Oona dat geweldig zou vinden.

Dokter Geraldine had al eens op een olifant gezeten, zei ze, maar dat was een poos geleden en dus had ze even tijd nodig om te wennen. Maar gaandeweg begon ze er steeds meer van te genieten. Na die ene keer liepen we bijna nooit meer zelf. De Andere was onze padvinder en onze schaduw.

Soms liep hij voor ons uit, soms slingerde hij door de bomen boven ons.

Die lange tochten door de jungle verliepen altijd in stilte. Daar stond dokter Geraldine op. We praatten bijna nooit, er werd nauwelijks een woord gewisseld. Ze legde me uit dat het belangrijk was om het leven van de orang-oetans zo weinig mogelijk te verstoren. Want dat was nu net de opzet van hun tijd in de ‘jungle-universiteit’, dat ze niet meer van menselijk contact afhingen. Dus hoe minder ze ons hoorden of zagen, hoe beter. Ze moesten voor hun eigen veiligheid leren afstand te houden van de mensen, weer wild te worden.

Dokter Geraldine moest ze in het oog houden, maar tegelijk zo weinig mogelijk contact met ze maken. Dat was altijd het moeilijkste, zei ze, uitmaken wanneer de tijd rijp was voor een orang-oetan om uit de ‘universiteit’ te worden gehaald en te worden vrijgelaten in het reservaat. Als je het te snel deed, als hij er nog niet klaar voor was en zich nog niet konden redden, was hij ten dode opgeschreven. Want in het reservaat moest hij het helemaal alleen doen.

Na het avondeten zat ik vaak met dokter Geraldine op de trappen van het huis en dan praatten we. We praatten de laatste tijd steeds vaker. Op deze tijd van de dag zat de Andere al ergens in de jungle in zijn slaapnest. Maar Oona was natuurlijk nooit ver weg. “Weet je, Will,” zei dokter Geraldine op een avond, “ik denk dat ik mijn mening over

die olifant van je ga moeten herzien. Toen ze hier pas was, dacht ik dat ze een luie donder was, die niets anders deed dan zichzelf volproppen. Maar heb je gezien hoe de orang-oetans in de jungle haar bijna negeren? In het begin zijn ze altijd wat nerveus, da's logisch. Ze kennen haar niet, en als je zo'n gevaarte voorbij ziet komen...Ik weet niet hoe ze het doet, maar overal waar die olifant komt, straalt ze rust en kalmte uit. Of denk ik dat maar?"

"Nee," zei ik. "U hebt gelijk."

De volgende dag kregen we daar nog maar eens het bewijs van. We reden op Oona door het woud en de Andere slingerde boven ons door de bomen, toen er opeens een gigantische mannetjesorang-oetan op vier poten naar ons toe kwam gelopen. Aan de manier waarop hij liep, ons recht in de ogen keek en met zijn enorme gespierde schouders rolde, zagen we meteen dat het hem ernst was. Hij was niet blij met deze brutale indringers. Volgens mij had ik dit mannetje al eens gezien. Toen zat hij hoog in het bladerdak een hels kabaal te maken. Maar dit was de eerste keer dat ik oog in oog met zo'n mannetje stond. Dokter Geraldine legde haar hand op mijn schouder. "Dit is 01," fluisterde ze in mijn oor. "Als hij in zijn hum is, is het een schatje. Als we heel stil zijn, raakt hij niet uit zijn hum."

Dit deed me denken aan mijn eerste ontmoeting met de tijger. Oona verroerde zich niet, en de orang-oetan deed

hetzelfde. Hij had enorme zwarte wangflappen, diepliggende doordringende ogen en een gouden baard, als die van een Viking, bedacht ik. Oona keek onverstoorbaar op hem neer en begon gewoon te eten, alsof hij er niet was. Ondertussen vertoonde de orang-oetan geen zichtbare tekenen van agressie, maar hij was ook duidelijk niet van plan om weg te gaan. Hij gaf te kennen dat hij pas uit de weg zou gaan als hij daar zin in had, en geen seconde eerder, hoe groot die nieuwe reus tegenover hem ook was. Hij ging even zitten, krabde aan zijn oor en keek toen heel bewust nonchalant de andere kant op. Toen hij die komedie een paar minuten had volgehouden en er zich van had vergewist dat alles was zoals het zijn moest, dat Oona noch een bedreiging noch een uitdaging vormde en dat hij lang genoeg bij ons was gebleven om geen gezichtsverlies te lijden, liep hij het woud weer in en was hij verdwenen. “Oona,” fluisterde dokter Geraldine, “je bent een genie. Dat heb je fantastisch gedaan.”

Toen we diezelfde avond op de aanlegsteiger zaten, vertelde dokter Geraldine me hoe ze 01 jaren geleden na een bosbrand als baby van amper een paar maanden oud naast het verkoolde lichaam van zijn moeder had gevonden, met brandwonden, uitgemergeld en vol ontstoken zweren. Opeens herinnerde ik me de foto uit dat tijdschrift, van een orang-oetanbaby die zich wanhopig aan het topje van een verkoolde boom vastklemde. Misschien was het wel 01

geweest. “Hij zal nooit meer terug naar de wildernis kunnen,” ging ze met tranen in haar stem verder. “Hij is te getraumatiseerd, nog steeds. En dat zal hij altijd blijven.”

Ze draaide haar gezicht weg, zodat ik niet kon zien dat ze hilde. “Kijk mij nu,” zei ze en ze veegde haar tranen weg. “Zit ik hier te janken. Daar heeft toch niemand iets aan. Ik huil niet uit zelfmedelijden, maar van woede. Ik heb ogen en oren nodig in de jungle, ik zou hier altijd aanwezig moeten kunnen zijn, om het vuur en de wapens tegen te houden. En als er dan toch iets gebeurde, zou ik er tenminste onmiddellijk bij zijn en de orang-oetans kunnen evacueren, ze redden voor het te laat was. Er sterven er zo veel, Will, en ze hebben niemand die hen kan helpen. Maar ik kan niet tegelijk in het opvangcentrum en in de jungle zijn. Het maakt me zo woest dat ik maar zo weinig kan doen.”

“Dat is toch niet weinig,” zei ik. “Telkens als u een orang-oetan het leven redt, redt u de hele wereld een beetje.” Ik voelde hoe ze mijn hand nam en erin kneep.

“Wij zijn een goed team, jij en ik,” zei ze. “Ik zal je missen als je weggaat. Iedereen trouwens, die olifant nog het meeste van allemaal.”

“U weet dat ik liever hier zou blijven, hè?” zei ik tegen haar.

“Dat weet ik, ja,” antwoordde ze. “Ik heb ogen, en ik heb gevoel. Ik weet wat je denkt, Will.”

“Wat als ik ze nu eens vroeg of ik mocht blijven?” vroeg ik.

“Dat kun je doen, maar dan zou je hun hart breken,” antwoordde ze. “Ik kan je niet vertellen wat je moet doen, Will. Dat zul je zelf moeten beslissen. Maar ik ga één ding zeggen, en daar zou je misschien eens over kunnen nadenken. Jij bent voor je grootouders het allerbelangrijkste in de hele wereld. Ze hebben hun zoon in de oorlog verloren en hun schoondochter, jouw moeder, in de tsunami. En ze dachten dat ze jou ook kwijt waren. Hun hele wereld, alles waar ze voor leefden, was weg. Ik hoef jou niet te vertellen hoe dat voelt, hè? En dan horen ze van mij dat je toch nog leeft. Je hebt gelijk als je zegt dat elk van die kleine orang-oetans een hele wereld is. En dat ben jij voor je grootouders, Will. Je bent hun hele wereld. Dat mag je nooit vergeten, wat je ook beslist.”

Die nacht probeerde ik me in mijn bed te verzoenen met de gedachte dat dokter Geraldine gelijk had over oma en opa, dat ik geen keus had en dat ik met ze mee moest gaan als ze me kwamen halen. Na alles wat oma en opa hadden gedaan om me terug te vinden, mocht ik hen niet teleurstellen. Ik moest terug naar Engeland, naar mijn oude leven. Maar proberen mezelf ervan te overtuigen dat ik daarnaar uitkeek, was iets helemaal anders. Het was niet dat ik hen niet wilde zien. Natuurlijk wilde ik dat, al werd ik steeds zenuwachtiger

als ik eraan dacht. En het was zeker niet zo dat het me niet leuk leek om bij hen op de boerderij in Devon te gaan wonen, want dat was waarschijnlijk het plan. Maar ik wilde hier niet weg. Ik wilde Oona en dokter Geraldine niet achterlaten, of de orang-oetans en de jungle.

Dat de muziek van de jungle die nacht extra luid en nadrukkelijk aanwezig was, maakte het er niet makkelijker op. Het was alsof elk wezen daarbuiten me riep, me smeekte om te blijven. En dat ik Oona de hele nacht aan mijn raam hoorde brommen, hielp ook niet echt. Ze stak om de haverklap haar slurf door het raam om te laten voelen dat ze er nog was. Ik wist zeker dat dit haar manier was om me te vragen haar niet te verlaten.

Omdat ik maar niet in slaap kon komen, ging ik op de trap zitten om mijn hoofd leeg te maken. Toen Oona aangeslenterd kwam, me aankeek met ogen die de maan weerspiegelden en met haar slurf door mijn haren streek, wist ik dat ik niet kon zwijgen, dat ik haar alles moest vertellen. Over opa en oma, die al die tijd naar mij waren blijven zoeken, die nu onderweg hierheen waren en me met hen mee naar huis zouden nemen. “Ik wil hier niet weg, Oona, dat weet je, hè?” zei ik. “Maar ik moet. Het is zoals dokter Geraldine zegt, ik ben alles wat ze hebben. Dat begrijp je toch, hè? Ik zal je nooit vergeten, Oona, dat beloof ik. En ik weet dat jij mij ook nooit zult vergeten, want olifanten vergeten

nooit.” Ik kreeg geen woord meer uitgebracht. Mijn tranen snoerden me de keel.

Ik legde mijn hoofd tegen haar slurf en knuffelde haar. “Soms, Oona,” zei ik, “soms heb ik echt het gevoel dat ik jouw kind ben, dat ik de zoon van een olifant ben.” We bleven samen tot het eerste licht, tot we dokter Geraldine hoorden neuriën terwijl ze opstond. Oona slofte weg en zag er verslagen en verdrietig uit. Ze zag net zozeer op tegen ons afscheid als ik.

Die ochtend bleef het opvallend stil aan het ontbijt. De avond ervoor hadden we alles gezegd wat er te zeggen viel. Het had het geen zin om nog te praten. Ik staarde gebiologeerd naar de poster aan de muur. Ik had hem al gezien, maar had toen meer gelet op de fotocollage van orang-oetans eromheen.

Pas als de laatste boom is geveld

Pas als het laatste dier is gedood

Pas als al het water is vergiftigd

En al de lucht is vervuild

Pas dan zul je beseffen

dat je geld niet kunt eten

Cree-voorspelling, Noord-Amerika

Die zinnen spookten nog steeds door mijn hoofd toen dokter Geraldine en ik later die ochtend weer de jungle in reden om naar de orang-oetans te gaan kijken. Zoals gewoonlijk kwam de Andere mee, en deze keer hielden ook Mani en Charlie ons gezelschap. Ik voelde meteen dat Oona zichzelf niet was. Ze leek overstuurd, de vliegen irriteerden haar meer dan anders en ze reageerde minder goed op mijn commando's. Ze lette ook niet op mijn stem of op de druk van mijn hielen tegen haar nek. Ze koos zelf welke richting ze uit liep en bepaalde haar eigen tempo, nu eens snel, dan weer langzaam. Ze deed precies wat ze zelf wilde. Ik kon haar niets meer laten doen.

Ze schudde ook de hele tijd met haar hoofd, een duidelijk teken dat er haar iets dwarszat. En af en toe stopte ze bruusk. Niet om te eten, maar om te luisteren. Ik dacht dat Ol ons misschien stiekem volgde en dat die onzichtbare achtervolger haar irriteerde. Ik speurde de bomen af en spitste mijn oren. De Andere liep tevreden naast Mani en Charlie en die drie waren heel rustig. Er was geen spoor van Ol. Ik snapte niet waarom Oona zich zo vreemd gedroeg.

Toen opeens de echo van de donder door de lucht rommelde, de bliksem knetterde en de regen met bakken naar beneden viel, dacht ik even dat de storm Oona's vreemde gedrag verklaarde, dat ze hem had voelen aankomen. Maar toen de storm weer verder trok, bleef ze

even moeilijk en onvoorspelbaar. Ze trok aan de takken, maar bleef geen enkele keer staan om te eten, zoals ze anders altijd deed. Ik kwam tot de conclusie dat ze niet bang was, omdat er helemaal niets was om bang voor te zijn. Maar ze was overstuur, en erger dan ik ooit had gezien. Dokter Geraldine bleef me maar vragen wat er met haar aan de hand was, maar ik kon het haar niet vertellen. “Misschien voelt ze zich niet lekker,” zei ze. “Misschien heeft ze iets gegeten wat haar slecht bekomen is.”

Toen we bij de rivier aan de verste kant van het eiland kwamen, was ik me nog steeds aan het afvragen of dat de verklaring kon zijn. Het leek wel of Oona niet zou stoppen en recht de rivier in zou lopen. Maar toen stopte ze opeens toch en stond ze op de oever naar de overkant van de rivier te staren. Toen draaide ze zich om en tergend traag slofte ze met tegenzin terug naar waar we vandaan kwamen. Ze nam haar tijd en liep niet meer, maar slenterde, zodat we pas terug bij het weeshuis kwamen toen het al begon te schemeren.

En toen zag ik hen. Op de treden van dokter Geraldines huis zaten opa en oma met hun koffer naast zich. Opa droeg het jasje en de pet die hij altijd droeg, en oma, die een van haar gebloemde jurken aanhad, zat zichzelf koelte toe te wuiven met haar hoed. Ze zagen er allebei ouder en kleiner uit dan ik me herinnerde, grijzer ook.

Oona verstijfde toen ze hen zag. Ze stak haar slurf in de

lucht en schudde met haar hoofd. Even dacht ik dat ze naar hen zou trompetten, maar dat deed ze niet. Het duurde even voor ik Oona zover kreeg dat ze ons naar beneden liet. Oma en opa staken het gazon over.

“Will? Ben jij het echt?” vroeg oma met trillende stem. Ze kreeg nauwelijks een woord uitgebracht.

“Tuurlijk is dat Will,” zei opa en hij liep recht op me af. “Wie anders?” Hij sloeg zijn armen om me heen en hield me stevig vast. Allebei moesten we onze tranen wegslikken. “Ik wist dat je nog leefde, Will. Ik wist het gewoon.” Toen hield hij me op een armlengte afstand en bekeek hij mij van top tot teen. “Je bent een plaatje, Will,” zei hij. “En zo gegroeid, een echte jongeman. Bijna even groot als ik. Hè, oma?” Maar oma stond met haar handen voor haar gezicht te snikken. Ik liep naar haar toe en knuffelde haar. Ze leek magerder dan ik me herinnerde.

“Wat heb ik je toch aangedaan, Will?” hilde ze. “Wat heb ik gedaan?” Haar hoofd woog zwaar op mijn schouder. “Als ik jullie niet op die rotvakantie had gestuurd, zou ze nu nog leven. Dan had je nog een moeder.”

“Ze neemt het zichzelf kwalijk, Will,” zei opa.

Ik denk dat ik tot dan altijd een beetje bang voor oma was geweest. Maar nu wist ik dat ze troost nodig had en dat ik de enige was die haar die troost kon bieden. Ik wikte mijn woorden.

“Oma toch,” zei ik. “De tsunami heeft mama gedood, jij niet. Ik weet niet wie die heeft laten gebeuren, maar jij in elk geval niet, oma.”

Dokter Geraldine wachtte even voor ze erbij kwam en hun allebei de hand schudde. “Ik ben degene die u heeft gebeld. Ik weet niet of u zich mij nog herinnert, ik ben Geraldine,” zei ze. “Welkom terug. Ik ben zo blij u weer te zien.”

“Natuurlijk herinneren we u ons nog, en deze plek ook. Heel goed zelfs.” Oma probeerde zich nog steeds te herstellen. “We herinneren ons de orang-oetans nog. We zijn op heel veel verschillende plaatsen langs de rivier geweest om onze folders te verspreiden, maar deze plek zijn we nooit vergeten. We hebben het er nog vaak over gehad, hè, opa?”

Maar opa luisterde niet. Hij stond naar Oona te kijken, die dichterbij kwam. “Dus dit is ze, degene die je leven heeft gered. Hoe bedank je een olifant, Will?”

“Gewoon, door het tegen haar te zeggen,” antwoordde ik. “Ze zal je wel begrijpen.”

En dat deed opa dus. Hij stak zijn hand uit en legde hem vriendelijk op haar slurf. “Dank je wel. Dank je wel,” zei hij zacht, terwijl hij haar recht in de ogen keek. Toen draaide hij zich weer naar mij. “Jij hebt zeker geen tractor meer nodig, met zo’n vriendin?” Hij lachte. Ik wist dat hij alleen maar lachte om zijn emoties in bedwang te houden, maar toch kon ik niet meelachen. Er kon bij mij zelfs geen glimlach af, en dat

baarde me zorgen.

De hele avond dat we met z'n vieren in het huis van dokter Geraldine zaten te eten, bleef ik in een sombere bui. “We hebben u met Google opgezocht, Geraldine,” zei opa. “Dat heeft Will ons allemaal geleerd. Weet je nog, Will? Daar vonden we alles over de orang-oetans en het opvangcentrum. Eerlijk gezegd vond ik het hier de vorige keer maar een zootje. Maar ik denk dat we toen niet goed begrepen wat er hier gebeurt. We hadden andere dingen aan ons hoofd. Maar u hebt hier een schitterende locatie, Geraldine. Dat moet een heleboel werk hebben gekost en...euh, toewijding. Ja, dat was het woord dat ik zocht, toewijding. Fantastisch wat u hier uit de grond hebt gestampt. Echt fantastisch.”

Oma leek zich weer een beetje te hebben hersteld en veranderde naarmate de avond vorderde weer in de oma die ik me herinnerde. Zij voerde het grote woord, onderbrak opa, sprak hem tegen...Heel vertrouwd allemaal. Behalve dat mama er nu niet meer was om van de overkant van de tafel samenzweerderig naar me te knipogen. Opeens miste ik haar verschrikkelijk en viel het me heel moeilijk om me te concentreren op wat oma tegen me zei.

“Will?” zei ze. “Will, luister je eigenlijk wel? We hebben je zo veel te vertellen. Over de boerderij, over je nieuwe school...Ik weet niet waar ik moet beginnen. Maar het komt allemaal goed, wacht maar af. Ik heb alles geregeld. Je oude

kamer ligt er nog net zo bij als je hem hebt achtergelaten.”

Ik hoorde Oona buiten rommelen en kreunen. Ze wilde me laten weten dat ze daar stond, me niet de kans geven haar te vergeten. Ik hoopte dat ze een wind zou laten. Het was er het perfecte moment voor. En tot mijn stomme verbazing liet ze precies op dat moment een van haar langste en hardste winden ooit. Dokter Geraldines ogen smeekten me niet te lachen, en ik wist waarom. Als ik begon, zou zij zich ook niet meer kunnen inhouden. Dus beheerste ik me, al viel dat niet mee.

“Wat was dat, zeg?” vroeg oma met grote bange ogen.

“Oona,” zei ik. “Het was Oona maar, oma. Zo praat ze met ons.”

“Och gut, och gut, och gut. Was me dat schrikken, zeg. Maar zoals ik al zei voor de olifant me onderbrak,” ging ze verder, “zal alles verlopen zoals jij het wilt, Will. Weet je wat ik heb gedaan voor we hiernaartoe kwamen? Ik heb de school in het dorp gebeld en hun alles over jou verteld. De directrice leek me een heel aardige vrouw. Ze kan niet wachten om je te ontmoeten. Ze zijn dolblij dat je komt. Een prachtig uniform hebben ze ook, bruin met zwart gestreepte blazers. Heel chique, hè, opa? Je zult het er vast naar je zin hebben, Will. En voor je het weet, heb je een hoop nieuwe vrienden. Je bent een beroemdheid in Engeland, wist je dat? Overal in de wereld, eigenlijk.”

“Hoe bedoelt u?” vroeg ik. Ik snapte niet waar ze het over had.

“Nou, je hebt in alle kranten gestaan, schat, The Sun, The Mirror, zelfs The Times. En op de voorpagina, hè. We hebben alle knipsels bewaard. Je bent groot nieuws. Ze hebben er een heel verhaal van gemaakt, van dat die olifant met jou op zijn rug voor de tsunami is gevlucht en dat je al die tijd in de jungle hebt gewoond. Kleine Tarzan, noemen ze je. En als we morgen naar de luchthaven gaan, staat er vast een legertje fotografen op ons te wachten. Spannend, hè? Ik wilde hen hiernaartoe brengen, om je met de orang-oetans en de olifant te zien, maar opa vond dat geen goed idee. Hij zei dat je eerst wat tijd nodig zou hebben om opnieuw te wennen. Misschien had ik beter niet kunnen luisteren, ik weet het niet. Maar goed, we moeten morgenavond om zes uur op de luchthaven zijn voor de persconferentie. De Britse ambassade in Jakarta heeft alles geregeld. Een schat van een man, die ambassadeur, hè, opa?”

“Morgen?” zei ik. “Vertrekken we morgen al?”

“Ja, schatje. Het kan niet anders,” antwoordde ze en ze streek over de tafel door mijn haar. “Je haar heeft net dezelfde kleur als dat van je vader, Will. Het is misschien een tikkeltje lichter, maar dat zal wel door de zon komen. Voor hij bij het leger ging, liet hij het ook zo lang als jij. Nou, zo lang misschien ook weer niet. Maar in het leger moest het eraf, hè,

opa? Dat vond hij vreselijk. Ze vechten nog steeds in Irak, wist je dat? Waanzin, gewoon. Al die jonge soldaten die sneuvelen, en allemaal voor niets.”

Haar stem trilde. “Allemaal zonen, dochters en echtgenoten. Ach, let maar niet op mij,” zei ze terwijl ze haar ogen depte. “Het gaat alweer.” Opa legde zijn hand op haar schouder. Het duurde even voor ze verder kon gaan. “Waar was ik? O ja. Je haar, Will. We zullen het toch moeten knippen, hoor, voor je terug naar school gaat.”

“Waarom?” zei ik scherp, scherper dan ik bedoelde. “Ik hoef niet naar de kapper, oma.”

Alle blikken waren nu op mij gericht. Ik wist dat ik haar overstuur had gemaakt. De rest van de avond hield ik veiligheidshalve mijn mond maar.

Die laatste nacht ging ik buiten op de trap bij Oona zitten. Ik kon niet slapen. Ik wilde het ook niet. Ik bleef de hele nacht tegen haar praten en gooide al mijn gevoelens en gedachten zoals ze in mijn hoofd opkwamen er gewoon uit, zoals ik altijd had gedaan. Tegen niemand had ik ooit zo kunnen praten als tegen haar en ik wist dat er ook nooit meer zo iemand zou komen. Voor mij mocht deze nacht eeuwig blijven duren. Maar de ochtend kwam veel te snel.

De volgende morgen ontbeten we nog samen, maar ik had helemaal geen honger. Oona stond buiten op me te wachten. Toen het tijd was om afscheid te nemen, had ik het gevoel dat

ik haar verraadde, haar in de steek liet. Ik wilde dat het zo snel mogelijk voorbij was. Ik kon haar niet meer in de ogen kijken, dus sloot ik mijn ogen en knuffelde ik haar slurf. “Ik wil dat jij hier blijft, Oona,” fluisterde ik. “Als je mee naar de boot gaat, ga ik huilen. En dat wil ik niet.” Toen ik mijn ogen weer opendeed, zag ik dat de Andere aan de rand van het woud zat toe te kijken.

Ik liet Oona los en liep naar de aanlegsteiger. Iedereen was er, iedereen die in het weeshuis werkte. Ze stonden allemaal op een rij, de pleegmoeders met de baby-orang-oetans in hun armen. Mani kwam naast me lopen, en toen kwam ook Charlie erbij, die het hele eind mijn hand stevig vasthield. Ik wilde stoppen om afscheid te nemen van Bart en Tonk, maar ik durfde niet, omdat ik wist dat ik me niet veel langer goed zou kunnen houden. Maar Tonk stak zijn hand uit toen ik voorbijkwam en greep mijn arm vast. Het duurde even voor zijn pleegmoeder hem zover kreeg dat hij me weer losliet.

Ik denk dat het moment dat Tonk me vastgreep, de doorslag gaf. Toen dokter Geraldine afscheid kwam nemen, ging ik op mijn tenen staan en fluisterde ik in haar oor: “Ik ben een olifantenkind, ik hoor thuis bij Oona, bij de orang-oetans, bij jou. Ik blijf hier. Ik zal jouw ogen en oren in de jungle zijn.”

Ik draaide me om naar opa en oma. Ik zag meteen aan hun gezicht dat ze begrepen wat ik wilde zeggen, wat ik wilde

doen.

“Het spijt me, opa, sorry, oma, maar dit is nu mijn thuis.” Oma stak haar armen smekend naar me uit. Maar opa sloeg zijn armen om haar heen en hield haar tegen zich aan.

“Blijf maar, Will,” zei hij, terwijl zijn ogen zich met tranen vulden. “Als je hier wilt blijven, moet je dat doen. Je moet gelukkig zijn. Als jij gelukkig bent, zijn oma en ik dat ook.”

Ik draaide me om en rende de aanlegsteiger af. Oona stond me op te wachten waar ik haar had achtergelaten, voor Geraldines huis. Ze zag me komen en knielde neer. In een wip zat ik op haar rug en ze beende het grasveld over, de jungle in. De Andere slingerde boven ons door de bomen en wij renden, de vrijheid tegemoet.

Postscriptum

Geschreven door de grootvader van
Will 1 januari 2009

Ik zou niets liever willen dan dat dit verhaal nooit was gebeurd. Maar het is wel gebeurd. En als je bedenkt dat het als een ware tragedie begon, moet ik toegeven dat het nog verrassend gunstig is uitgepakt. In elk geval was het in veel opzichten de mooiste en veruit belangrijkste gebeurtenis van mijn leven, en ik loop toch al meer dan vijfenzeestig jaar op deze aardbol rond. Eerst verloren we onze geliefde zoon, toen onze fantastische schoondochter. Onze kleinzoon Will waren we ook bijna kwijt, maar tegen alle verwachtingen in overleefde hij en werden we herenigd. Uit verdriet kan geluk voortkomen.

Maar toen we hem nog maar net hadden gevonden, dreigden we hem weer te verliezen, en deze keer voorgoed. Toen hij die dag weer met Oona in de jungle verdween,

kregen zijn grootmoeder en ik het niet over ons hart om te vertrekken. We namen een beslissing die achteraf de beste beslissing bleek te zijn die we ooit hadden genomen. Om een lang verhaal kort te maken, we keerden voor een paar maanden naar Engeland en Devon terug om de boerderij te verkopen. Daarna kwamen we terug hierheen om bij Geraldine en haar weesaapjes een nieuw leven op te bouwen. We wilden zo dicht mogelijk bij Will zijn.

Geraldine zei altijd dat ze zeker wist dat hij terug zou komen, en ze had gelijk. Hij kwam terug, en dat doet hij nog steeds, met ouderloze orang-oetan-jongen uit de jungle, zodat die diertjes hier in het weeshuis kunnen worden verzorgd. Zijn grootmoeder werd oppas - ze heeft nu al drie orang-oetan-jongen grootgebracht en getraind om terug naar de jungle te keren, opnieuw wild te worden. Ze is nu bezig met haar vierde 'pleegkind'. Ze is dol op haar werk en doet het fantastisch. Op de boerderij was ze ook zo goed met de lammetjes zonder moeder. Ikzelf heb me over de administratie en de fondsenwerving van het weeshuis ontfermd en werk samen met Geraldine. Dit is nu ons thuis.

Will komt nog geregeld terug. Hij is nu bijna veertien en geen kind meer. Elke keer blijft hij een paar dagen logeren en vertelt hij ons wat meer over zijn wonderbaarlijke ontsnapping aan de tsunami en de maanden die hij met Oona in de jungle doorbracht. Maar over sommige dingen wil hij nog steeds niet

praten. Ik denk dat ze nog te veel pijn doen. Maar langzaam komen we steeds meer te weten.

Het was niet Wills idee om zijn verhaal op te schrijven, maar dat van Geraldine. Op een avond zaten we allemaal bij elkaar, wat te kletsen of te scrabbelen. Will leunde met zijn rug tegen oma's knie en Oona stond zoals gewoonlijk door het open raam naar binnen te kijken. "Zeg, Will," begon Geraldine, "wat zou je ervan vinden als we jouw verhaal opschreven en er een boek van maakten, zodat iedereen het kon lezen? Het is een belangrijk verhaal, Will, een dat iedereen zou moeten kennen, omdat het een mooi voorbeeld van hoop en volharding is. En dat hebben we nodig. Iemand zou het moeten opschrijven. Het zou een heel bijzonder boek zijn, met een open einde, een levend verhaal waar nog steeds aan verder wordt geschreven. En dat boek zou dan zelf een hoofdstuk in het verhaal zijn en mee de afloop ervan bepalen."

"Ik zou graag hebben dat u het schreef, opa," zei Will. "U hebt toch al vaker stukjes geschreven?"

"Ja, een wekelijkse column voor de plaatselijke krant," zei ik. "Maar een boek schrijven kan ik niet, hoor."

"Tuurlijk wel," zei oma. "Jij schrijft echt mooi, en trouwens, jij bent de enige die het kan doen. Ik krijg nog geen twee woorden op papier en Will is altijd weg met die olifant, dus hij kan het ook niet. En jij kent Will beter dan wie ook,

nou ja, behalve dan de olifant misschien. Jij kent beide werelden waarin hij heeft geleefd, alle belangrijke mensen in zijn leven. Kom op, opa, je kunt het best. Dan heb je iets te doen.”

Als ik ze zo bezig hoorde, kreeg ik steeds meer zin om eraan te beginnen, maar ik aarzelde nog. “Wat denk jij, Will?” vroeg ik hem. “Het is tenslotte jouw verhaal.”

“Gewoon doen, opa,” zei Will met een brede grijns op zijn gezicht. “Ik zou niet willen dat iemand anders het deed. Ik zal u alles vertellen wat u moet weten. Geraldine heeft gelijk, opa, de mensen moeten weten wat er aan de hand is in de jungle, voor het te laat is. U kunt het ze vertellen. Maar ik zou willen dat u het verhaal schrijft alsof u mij bent. Vertel het alsof u het zelf hebt meegemaakt. Zou dat lukken?”

“Ik kan het proberen,” zei ik.

Will keek naar Oona bij het raam.

“Ze spreekt met haar ogen, opa. Zij vindt ook dat u het boek moet schrijven. Vertel maar aan iedereen hoe het was, hoe het is. U hebt haar zegen. En die van mij ook.”

De volgende ochtend begon ik te schrijven.